

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

ІНСТИТУТ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ НАПН УКРАЇНИ: ДВА ДЕСЯТИЛІТТЯ РОЗВИТКУ

До 20-річчя створення
Інституту професійної освіти
НАПН України

*До 20-річчя створення
Інституту професійної освіти НАПН України*

ІНСТИТУТ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ НАПН УКРАЇНИ: ДВА ДЕСЯТИЛІТТЯ РОЗВИТКУ

ДОВІДНИК

Київ
ІПО НАПН України 2026

Рекомендовано до друку

Вченою радою Інституту професійної освіти НАПН України Протокол № 5 від 27 квітня 2026 р.

Упорядники:

Радкевич Валентина Олександрівна, доктор педагогічних наук, професор, дійсний член (академік) НАПН України, директор Інституту професійної освіти НАПН України (голова)

Романова Ганна Миколаївна, доктор педагогічних наук, професор, заступник директора з науково-експериментальної роботи Інституту професійної освіти НАПН України (заступник голови)

Пригодій Микола Анатолійович, доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, заступник директора з наукової роботи Інституту професійної освіти НАПН України (заступник голови)

Базиль Людмила Олександрівна, доктор педагогічних наук, професор, учений секретар Інституту професійної освіти НАПН України (заступник голови)

Герлянд Тетяна Миколаївна, доктор педагогічних наук, старший науковий співробітник, завідувач відділу змісту і технологій професійної освіти Інституту професійної освіти НАПН України

Закатнов Дмитро Олексійович, кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник, завідувач відділу виховання і професійної кар'єри Інституту професійної освіти НАПН України

Кравець Світлана Григорівна, кандидат педагогічних наук, старший дослідник, завідувач відділу зарубіжних систем професійної освіти Інституту професійної освіти НАПН України

Кручек Вікторія Аркадіївна, доктор педагогічних наук, доцент, завідувач відділу професійно-практичної підготовки Інституту професійної освіти НАПН України

Тітова Олена Анатоліївна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач відділу фахової передвищої освіти Інституту професійної освіти НАПН України

Белан Владислав Юрійович, доктор філософії, завідувач відділу цифрових освітніх ресурсів Інституту професійної освіти НАПН України

Лапа Оксана Вікторівна, кандидат педагогічних наук, доцент, докторант Інституту професійної освіти НАПН України

Купрієвич Вікторія Олександрівна, кандидат педагогічних наук, доцент, науковий співробітник відділу професійно-практичної підготовки Інституту професійної освіти НАПН України

Майборода Людмила Анатоліївна, науковий співробітник відділу професійно-практичної підготовки Інституту професійної освіти НАПН України

Байбулін Вілерій Борисович, молодший науковий співробітник відділу виховання і професійної кар'єри Інституту професійної освіти НАПН України

Маркова Вікторія Омелянівна, бібліотекар Інституту професійної освіти НАПН України

Наукові редактори:

Радкевич Валентина Олександрівна, доктор педагогічних наук, професор, дійсний член (академік) НАПН України, директор Інституту професійної освіти НАПН України

Романова Ганна Миколаївна, доктор педагогічних наук, професор, заступник директора з науково-експериментальної роботи Інституту професійної освіти НАПН України

Технічний редактор:

Майборода Людмила Анатоліївна

Рецензенти:

Артюшина Марина Віталіївна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки та психології Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана

Лузан Петро Григорович, доктор педагогічних наук, професор, головний науковий співробітник відділу фахової передвищої освіти Інституту професійної освіти НАПН України

I-71 Інститут професійної освіти НАПН України: два десятиліття розвитку : довідник / [упоряд.: В. Радкевич, Г. Романова, М. Пригодій, Л. Базиль, Т. Герлянд, Д. Закатнов, С. Кравець, В. Кручек, О. Тітова, В. Белан, О. Лапа, В. Купрієвич, Л. Майборода, В. Байдулін, В. Маркова ; наук. ред.: В. Радкевич, Г. Романова]; Ін-т проф. освіти НАПН України. – Київ : ІПО НАПН України, 2026. – 149 с.

У довіднику «Інститут професійної освіти НАПН України: два десятиліття розвитку» висвітлено основні етапи становлення й розвитку Інституту професійної освіти НАПН України як провідної наукової установи у сфері професійної та фахової передвищої освіти. Представлено отримані упродовж двадцятирічної історії основні результати наукової, освітньої, організаційної, міжнародної, проєктної та експертної діяльності Інституту, розкрито особливості стратегічного управління, функціонування наукових шкіл, підготовки кадрів вищої кваліфікації, розвитку відкритого цифрового середовища та партнерської взаємодії з роботодавцями, органами державної влади, закладами освіти й міжнародними організаціями.

Видання адресовано науковим, науково-педагогічним і педагогічним працівникам, здобувачам освіти, керівникам закладів освіти, представникам органів державної влади, роботодавцям, соціальним партнерам, а також усім, хто цікавиться проблемами розвитку професійної освіти в Україні.

ЗМІСТ

ІНСТИТУТ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ НАПН УКРАЇНИ: 20 РОКІВ НАУКОВОГО ПОСТУПУ ТА ІННОВАЦІЙ	4
СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА ЛІДЕРСТВО	20
ОРГАНІЗАЦІЙНА ЕКОСИСТЕМА ІНСТИТУТУ.....	25
Відділ змісту і технологій професійного навчання	27
Відділ зарубіжних систем професійної освіти	33
Відділ виховання і професійної кар'єри	40
Відділ професійно-практичної підготовки.....	46
Відділ цифрових освітніх ресурсів.....	57
Відділ фахової передвищої освіти	68
Кафедра професійної освіти і навчання	73
Центр сучасних професій і технологій навчання.....	75
Центр енергоефективності.....	83
Центр міжнародного співробітництва	85
Центр професійного розвитку та безпекової компетентності науково-педагогічних та педагогічних працівників.....	87
Центр психологічного супроводу діяльності педагогічних працівників закладів професійної освіти.....	90
Наукова бібліотека	94
Служби Інституту.....	96
КАДРОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ ТА НАУКОВІ ШКОЛИ	97
НАУКОВО-ІННОВАЦІЙНИЙ ПРОФІЛЬ ІНСТИТУТУ	103
ОСВІТНЬО-НАУКОВА ПЛАТФОРМА	112
ВІДКРИТЕ ЦИФРОВЕ СЕРЕДОВИЩЕ ТА ПАРТНЕРСТВО	115
ПРОСТІР НАУКОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ.....	120
ПРОЄКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ	123
ВЧЕНА РАДА	126
РАДА МОЛОДИХ УЧЕНИХ	128
ПЕРВИННА ПРОФСПІЛКОВА ОРГАНІЗАЦІЯ.....	130
ІНСТИТУТ ЯК ХАБ НЕЗЛАМНОСТІ В СТРУКТУРІ НАПН УКРАЇНИ.....	142

Сьогодні наш Інститут знають і поважають в Україні і за кордоном. Ми активно інтегруємося в міжнародний простір: 73% наших науковців мають профілі у Web of Science, і понад 60% – у Scopus. Це свідчення того, що наші ідеї є актуальними, конкурентоспроможними та затребуваними на світовому рівні. Саме інтелектуальний капітал став нашою «бронєю» з початком повномасштабної війни, дозволивши не просто вистояти, а стати надійною опорою для закладів професійної і фахової передвищої освіти в Україні.

Ретроспективний погляд на два десятиліття діяльності Інституту дозволяє простежити шлях нашої еволюції: від закладення фундаментальних теоретичних основ до розроблення інноваційних технологій і методик навчання для забезпечення якості професійної освіти та повоєнної відбудови України. Кожен п'ятирічний етап нашої історії був відповіддю на актуальні запити суспільства та свідченням здатності наукового колективу працювати на випередження, створюючи дієві рішення для майбутнього держави.

Перший етап діяльності Інституту, що охопив період з 2006 по 2010 рр., став часом закладення фундаментальних теоретико-методологічних основ функціонування професійної освіти в умовах ринкової економіки. У цей період було сформовано концептуальні основи Національної системи кваліфікацій, обґрунтовано методологію розроблення стандартів на модульно-компетентнісній основі

та запропоновано моделі навчання за новими укрупненими професіями. Важливим досягненням означеного часового проміжку є розроблені дієві механізми децентралізації управління галуззю й започаткування підготовки інформаційно-аналітичної системи «ПРОФТЕХ –ІНФО», що дало змогу підвищити рівень гнучкості професійної освіти, зорієнтованої на запити регіональних ринків праці.

Другий етап, що тривав упродовж 2011–2015 рр., ознаменувався системним переходом до компетентнісного підходу в проектуванні змісту освіти та моделюванні управління розвитком професійної сфери. Наукові пошуки змістилися в площину дослідження праці у високотехнологічних умовах і вдосконалення особистісно-розвивальних технологій. Значну увагу було приділено психолого-педагогічному супроводу професійної кар'єри молоді та розбудові інформаційно-освітнього середовища. У цей період відбулася інтенсифікація розвитку ІТ-компетентності педагогів, що вилилося у створення затребуваних електронних навчальних ресурсів, широке впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у навчальний процес і стало підготовчим етапом до майбутньої цифрової трансформації галузі.

Третій етап розвитку, що охопив 2016–2020 рр., характеризувався активним проектуванням високотехнологічних цифрових середовищ і обґрунтуванням методичних систем дистанційного професійного навчання. Установа зосередилася на впровадженні SMART-технологій і глибокому вивченні дуальної форми освіти як ключового інструменту зміцнення партнерства з роботодавцями. Важливою віхою

стало офіційне започаткування у 2017 р. наукового супроводу фахової передвищої освіти. Відповіддю на глобальні виклики пандемії став запуск інноваційної платформи «Педагог-новатор» та розгортання систем дистанційного навчання на базі Moodle, що забезпечили неперервність освітнього процесу в національному масштабі й підтвердили здатність науковців оперативно реагувати на кризові ситуації.

Четвертий етап інноваційного становлення наукової установи розпочався у 2021 р. й триває донині, та є періодом стратегічної переорієнтації діяльності на забезпечення національної стійкості й безпеки держави. В умовах воєнного стану було здійснено повний перегляд тематики досліджень з фокусом на цифрову трансформацію за стандартами Індустрії 5.0, розвиток змішаного навчання й професійну адаптацію ветеранів і внутрішньо переміщених осіб. Сучасна наукова парадигма Інституту базується на концепціях повоєнного відновлення інфраструктури, зміцнення людського капіталу засобами екоорієнтованих технологій і проєктування нових моделей молодіжного підприємництва. Установа активно розробляє рішення для енергетичної незалежності та «зеленого переходу», що відповідає глобальним трендам сталого розвитку.

За цей екстремальний період було обґрунтовано 6 концепцій, 8 моделей, 6 методичних систем, 23 методики та 3 технології навчання, спрямовані на повоєнне відновлення інфраструктури та економіки. Наукові розробки установи – від екоорієнтованих кейсів для будівельної галузі до нової парадигми молодіжного підприємництва – стали дієвим інструментом зміцнення людського капіталу.

Висока інтенсивність науково-методичного супроводу під час війни підтверджується проведенням понад 65 масових заходів та стабільною активністю YouTube-каналу Інституту, який наприкінці 2025 року зафіксував понад 92 430 переглядів.

Упродовж двадцяти років в Інституті виконано 45 наукових досліджень, із яких 29 фундаментальних і 16 прикладних. Науковий доробок установи містить понад 350 педагогічних інновацій, впроваджених у діяльність закладів освіти. Загальна кількість опублікованих праць становить біля 5000 одиниць, зокрема монографії, підручники й навчальні посібники, схвалені Міністерством освіти і науки України до використання в освітньому процесі закладів професійної і фахової передвищої освіти.

Важливим показником міжнародного визнання є понад 100 статей у виданнях, що індексуються базами Scopus і Web of Science, а також майже 400 англomовних праць, в яких світовій спільноті презентовано досягнення української педагогіки.

Діяльність нашого Інституту з упровадження наукових здобутків побудована як цілісна система, де кожен результат знаходить свого споживача – від закладу освіти до органів державної влади.

Наша співпраця з понад 360 партнерськими інституціями базується на договірних засадах, живій комунікації та оперативному інформуванні.

Ми зробили наукову продукцію максимально доступною: усі видання є у відкритому доступі, зокрема, в Електронній бібліотеці НАПН – 3643 ресурси, презентуються на науково-практичних заходах та оперативно поширюються. Як результат – наші розробки стали частиною Плану відновлення України, національних доповідей та стратегій розвитку професійної освіти, безпосередньо впливаючи на державну політику та захист національних інтересів у сфері освіти.

Для максимального впливу на якість професійної освіти розроблено систему популяризації результатів наукових досліджень, яка об'єднує інституційний, інструментальний та організаційний компоненти. Власна мережа вебсайтів, репозиторіїв наукової продукції, спеціалізована цифрова платформа «Партнерський простір 015» та розвинений YouTube-канал (понад 92 тисячі переглядів) дозволяють здійснювати безперервний науково-методичний супровід педагогів.

Видавнича діяльність Інституту є потужним інструментом презентації наших наукових здобутків, що базується на багаторічних традиціях якості та сучасному цифровому форматі. Маючи статус суб'єкта видавничої справи, ми забезпечуємо повний цикл підготовки продукції – від професійного літературного редагування та дизайну до перевірки на плагіат і брендування, що робить наші видання впізнаваними в науковому співтоваристві.

Особливе місце у видавничій стратегії займає фаховий журнал «Професійна педагогіка» (категорія «Б»), що входить до міжнародного каталогу DOAJ й індексується у провідних наукометричних базах, зокрема Index Copernicus та ERIH PLUS. Журнал став авторитетним майданчиком для оприлюднення результатів досліджень, забезпечуючи високі стандарти академічної доброчесності. Паралельно розвивається електронне видання «Інноваційна професійна освіта», що слугує платформою для оперативного оприлюднення матеріалів конференцій і актуальних моніторингових досліджень. Ця багатовекторна система комунікації забезпечує доступність наукових здобутків для широкого кола стейкхолдерів і сприяє підвищенню h-індексу вчених установи.

Ми трансформували наукові теорії у доступні цифрові рішення та методичні рекомендації, які допомагають закладам освіти адаптуватися до вимог часу.

Завдяки такій активній позиції голос Інституту є вагомим у Комітетах Верховної Ради та Міністерстві освіти і науки, що робить нашу наукову продукцію дієвим інструментом для гармонізації вітчизняних освітніх орієнтирів із європейським простором.

Системна взаємодія з Міністерством освіти і науки України, Національною академією наук та галузевими академіями реалізується через програми спільної діяльності. Стратегічним вектором цього партнерства стала модернізація освітньо-наукових програм задля підготовки дослідників інноваційного типу. Співпраця з Міністерством освіти і науки України, зокрема Директоратом професійної освіти, управлінням атестації кадрів вищої кваліфікації, забезпечує науковий супровід законодавчих реформ і розроблення професійних стандартів та освітніх програм. Взаємодія з інститутами Національної академії наук України, зокрема Інститутом кібернетики імені Віктора Глушкова, сприяє забезпеченню якісного використання технологій штучного інтелекту в виконанні наукових досліджень та освітньому процесі підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії, а також післядипломної освіти. Співпраця з Інститутом мистецтвознавства, фольклористики та етнології імені Максима Рильського зорієнтована на інтеграцію культурного компонента в професійну підготовку наукових і науково-педагогічних кадрів. Питання ментального здоров'я, а також психосоціальної підтримки освітян реалізуються спільно з Інститутом громадського

здоров'я імені Олександра Марзеєва й Інститутом геронтології імені Д.Ф. Чеботарьова Національної академії медичних наук України. Спільна робота з Науково-дослідним інститутом інтелектуальної власності Національної академії правових наук України забезпечує захист авторських прав і розвиток правової культури педагогів.

Системна координація досліджень із Президією НАПН України та Відділенням професійної освіти і освіти дорослих сприяє участі наукової установи в формуванні державних стратегій розвитку галузі. Співпраця з науковими установами, зокрема Інститутом педагогіки, Інститутом педагогічної освіти і освіти дорослих імені академіка Івана Зязюна, Інститутом вищої освіти, Інститутом проблем виховання, Інститутом цифровізації, Інститутом психології, Інститутом спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка, Інститутом соціальної і політичної психології, Інститутом обдарованої дитини, Українським НМЦ практичної психології і соціальної роботи, Державною науково-педагогічною бібліотекою України імені В.О. Сухомлинського й Університетом менеджменту освіти НАПН України базується на спільній організації й проведенні науково-практичних заходів, взаємному рецензуванні праць та інтеграції результатів в Електронну бібліотеку НАПН України. Така міжінституційна єдність дає змогу оперативно реагувати на виклики воєнного стану та здійснювати науковий супровід відновлення людського капіталу України.

За два десятиліття Інститут став ключовим аналітичним центром, що забезпечує науковий супровід державної політики у сфері професійної й фахової передвищої освіти. Наукові співробітники Інституту брали участь у розробленні положень законів «Про освіту» (2017), «Про вищу освіту» (2014), «Про фахову передвищу освіту» (2019), стали ключовими експертами та розробниками нового Закону України «Про професійну освіту» (2025), а нині забезпечують імплементацію його положень. Здійснено понад 300 експертиз, що лягли в основу ключових державних нормативних документів. Сьогодні 16 провідних вчених Інституту є членами 23 агентств, експертних рад і робочих груп.

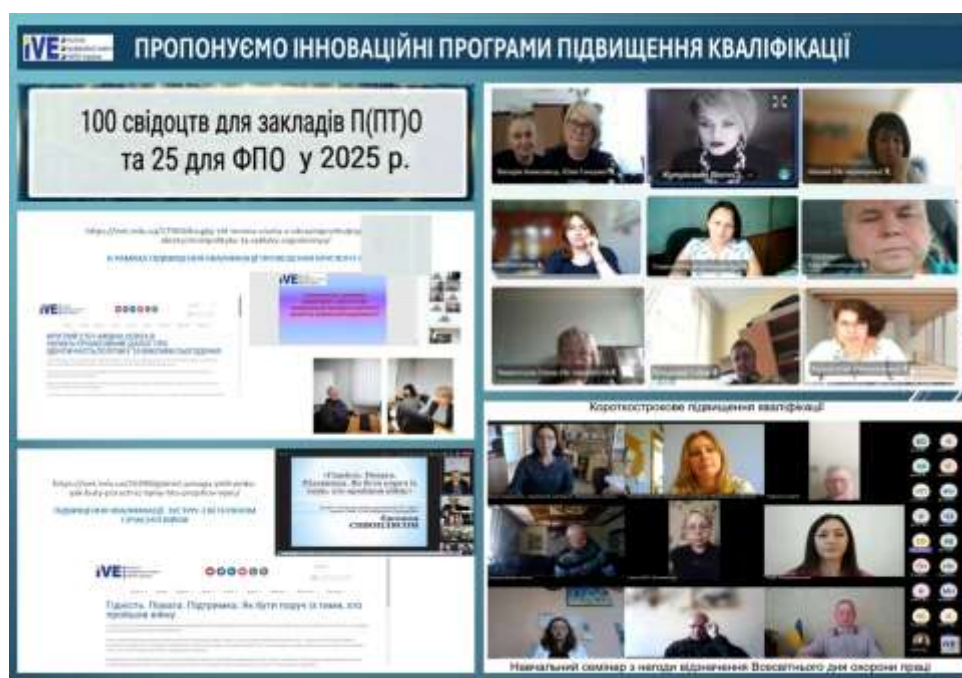

Крім того, інститут щорічно видає інформаційно-аналітичні матеріали (26 видань, серія з 2017 р.), зокрема стратегічні документи щодо цифрової трансформації, впровадження штучного інтелекту та використання SMART-комплексів. Увагу приділено працевлаштуванню випускників, професійно-практичній підготовці й адаптації молоді до умов виробництва. Ці матеріали у формі аналітичних доповідей для парламентських слухань, Колегії МОН України та Президії НАПН України забезпечують органи влади та стейкхолдерів оперативною інформацією про ризики та перспективи розвитку професійної освіти.

За 20 років Інститут сформував потужну мережу партнерства з роботодавцями, зокрема, Конфедерацією роботодавців України й Інститутом професійних кваліфікацій, що дало змогу розробити понад 20 професійних стандартів нового покоління. Результатом співпраці стало відкриття у 2024–2025 рр.

Пріоритетним вектором діяльності Інституту є формування інтелектуальної еліти галузі: за два десятиліття підготовлено 22 доктори наук, 53 кандидати наук та 25 докторів філософії. Установа стала першою науковою організацією, яка у 2019 році успішно акредитувала магістерську програму в НАЗЯВО, підготувавши загалом 79 магістрів.

Напрямок післядипломної освіти та підвищення кваліфікації реалізується через інноваційні програми з цифрової трансформації, стратегічного менеджменту та безбар'єрності. Залучення провідних вчених до підготовки дослідників інноваційного типу забезпечує неперервний професійний розвиток керівників і педагогів відповідно до європейських стандартів якості.

Стратегічне партнерство із закладами вищої освіти забезпечує нерозривний зв'язок між науковими пошуками й підготовкою кадрів вищої кваліфікації. Співпраця з провідними університетами – зокрема Вінницьким національним технічним університетом, Національним університетом біоресурсів і природокористування України, Київським національним економічним університетом імені Вадима Гетьмана, Київським національним університетом будівництва і архітектури, Державним торговельно-економічним університетом, Національною академією державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького, Національним транспортним університетом, Хмельницьким національним університетом, Харківським національним університетом імені В. Н. Каразіна, зокрема його навчально-науковим інститутом «Українська інженерно-педагогічна академія», Глухівським національним педагогічним університетом імені Олександра Довженка, Українським державним університетом імені Михайла Драгоманова, Сумським державним педагогічним університетом імені А. С. Макаренка і Дунайським інститутом НУ «Одеська морська академія» – реалізується через спільну модернізацію програм за спеціальністю «Професійна освіта» й участь у консорціумах Erasmus+. Впровадження гостьових лекцій, організація наукових заходів і розвиток інноваційної платформи «Партнерський простір 015» уможливають ефективний трансфер інновацій в університетське середовище та підготовку дослідників нового покоління.

Міжнародна діяльність Інституту спрямована на інтеграцію української професійної освіти в європейський простір шляхом реалізації масштабних ініціатив. Протягом двох десятиліть установа виступала партнером 12 ключових міжнародних проєктів, результати яких заклали підґрунтя для системних реформ у царині професійної освіти. Сьогодні партнерська мережа охоплює провідні інституції Німеччини (BIBB, Goethe-Institut), Польщі, Австрії, Італії, Іспанії й Європейський фонд освіти (ETF), що забезпечує постійний обмін перспективними інноваційними освітніми практиками. Інтернаціоналізація наукового простору відбувається через активну взаємодію із закордонними університетами, зокрема Університетом Констанца і Українським вільним університетом (Німеччина), Університетом Валенсії (Іспанія), Римським університетом Тре (Італія), Віденським університетом економіки та бізнесу (Австрія) та Сілезькою академією (Польща).

IVE **НАШІ ПРОФІЛЬНІ ЦЕНТРИ**

НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ СУПРОВОД, ПСИХОДІАГНОСТИЧНОЇ, ПРОГНОСТИЧНОЇ, СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ, ПСИХОКОРЕКЦІЙНОЇ, РЕАБІЛІТАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАКТИЧНИХ ПОСЛОВОДІВ І СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ ЗАКЛАДІВ ЛІТЦІО:
Ольга Бала, керівниця Центру психологічної допомоги педагогам, психологічної реабілітації та психологічного супроводу педагогів закладів літціо

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОНСУЛЬТАЦІЙНОГО СУПРОВОДУ МІЖНАРОДНОЇ ВІСПРАЦІ НАУКОВЦІВ ЧЕРЕЗ РОЗШИРЕННЯ ПАРТНЕРСТВ ТА АКАДЕМІЧНУ МОБІЛЬНІСТЬ ТА ГРАНТОВУ ПІДТРИМКУ У ГЛОБАЛЬНОМУ ДОСЛІДНИЧОМУ ПРОСТОРИ
Ольга Трава, Керівниця Центру Міжнародна співробітництва

СПРИМАННЯ ПРОФЕСІЙНОМУ РОЗВИТКУ ВАЖЛИВІ ЗАКЛАДИ ОСВІТИ ШЛЯХОМ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙ, ОРГАНІЗАЦІЇ СТАЖУВАННЯ, ВПРОВАДЖЕННЯ СУЧАСНИХ ОСВІТНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА МЕТОДІВ, НАДАВАННЯ КОНСУЛЬТАТИВНОЇ ПІДТРИМКИ І МЕТОД ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ
Віктор Кузнєцов, Керівник Центру Професійного розвитку та безпекової компетентності

НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ СУПРОВОД АМОДЕРНИЗАЦІЇ ЗМІСТУ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ ЧЕРЕЗ РОЗРОБЛЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ СТАНДАРТИ, ПРОПОЗИЦІЇ ПОСРЕД У НОВИХ КВАЛІФІКАЦІЙ ТА ІМПЛЕМЕНТАЦІЮ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ ЗАСАД РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ СИСТЕМИ КВАЛІФІКАЦІЙ
Світлана Кравченко, керівниця Центру Націоналізація змісту професійної освіти

СПРИМАННЯ ЗАКЛАДАМ ЛІТЦІО У АДАПТАЦІЇ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ І ЕФЕКТИВНОГО ВИКОРИСТАННЯ ЕНЕРГЕТИЧНИХ РЕСУРСІВ, РОЗВИТКУ ЕНЕРГОЕФЕКТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ, ПІДАГОГІВ, НАУКОВЦІВ ЗАКЛАДІВ ЛІТЦІО.
Віктор Кузнєцов, Керівник Центру Енергетичної ефективності

Ефективна реалізація стратегічних завдань забезпечується діяльністю п'яти профільних центрів, що функціонують на громадських засадах: Центру сучасних професій і технологій навчання, який здійснює моніторинг ринку праці та адвокацію наукових результатів; Центру енергоефективності, спрямованого на впровадження енергоощадних інновацій; Центру професійного розвитку та безпекової компетентності, місією якого є безперервне фахове зростання кадрів та формування готовності до кризового реагування; Центру міжнародного співробітництва, що координує грантову діяльність та академічну мобільність науковців; а також Центру психологічного супроводу, що забезпечує ментальну підтримку освітян в умовах війни.

У часи найтяжчих випробувань Інститут трансформувалася у «Хаб незламності», де наукова робота органічно поєдналася із соціальною відповідальністю. Впровадження концепту «Території стійкості» дозволило створити модель закладу освіти, що базується на архітектурній і ментальній безбар'єрності. У межах загальнонаціональної програми «Ти як?» науковці реалізують масштабні ініціативи з психосоціальної підтримки ветеранів, внутрішньо переміщених осіб, людей із травматичним досвідом. Робота з адаптації ветеранів до цивільного життя через професійне навчання стала одним із ключових пріоритетів установи, що сприяє збереженню людського капіталу і соціальній стабільності суспільства.

Два десятиліття самовідданої праці перетворили наш Інститут на потужний двигун реформування професійної освіти України. Наш шлях «від наукових досліджень – до кращих освітніх практик» є історією безперервного зростання, а кожен виклик – від пандемії до повномасштабної війни – стимулював нас до розвитку та стратегічного пошуку. Ми довели, що професійна освіта – це жива цивілізаційна цінність, яку створюють люди. Сьогодні наші здобутки є тим міцним фундаментом, на якому ми будуємо успішну, безпечну та сучасну державу, де кожен професіонал має можливість для самореалізації.

Дивлячись у майбутнє, ми вбачаємо розвиток професійної освіти в гармонійному поєднанні технологічного прогресу та людських цінностей. Наша стратегія зосереджена на масштабуванні цифрових платформ та інтеграції штучного інтелекту для підготовки фахівців рівня Індустрії 5.0, де технології слугують розкриттю людського потенціалу. Ми продовжимо розбудову «Території стійкості», забезпечуючи ментальну та архітектурну безбар'єрність у кожному закладі освіти, та впроваджуватимемо інновації для «зеленого переходу» й енергетичної незалежності України. Наша мета – гнучкий та відкритий освітній простір, повністю інтегрований у європейське наукове середовище.

Висловлюю глибоку вдячність нашим воїнам за можливість працювати на рідній землі, усьому колективу Інституту – за невтомну працю та відданість науці, всім нашим партнерам – за синергію розвитку, а також Президії та Відділенню професійної освіти і освіти дорослих НАПН України – за всебічну підтримку та стратегічне лідерство протягом цих 20 років!

Валентина Радкевич, директор Інституту професійної освіти НАПН України, доктор педагогічних наук, професор, дійсний член (академік) НАПН України

СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА ЛІДЕРСТВО

РАДКЕВИЧ Валентина Олександрівна

Директор Інституту професійної освіти Національної академії педагогічних наук України, доктор педагогічних наук, професор, дійсний член (академік) НАПН України, іноземний член Академії педагогічних наук Республіки Казахстан.

Народилася 13 липня 1956 року. У 1985 році закінчила Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка за спеціальністю «викладач загальнотехнічних дисциплін і праці». Має понад 50 років загального стажу роботи в системі професійної освіти. Трудову діяльність розпочала у 1974 році, пройшовши шлях від майстра виробничого навчання до директора вищого художнього професійного училища. Науковою діяльністю займається з 1990 року. Обіймала посади завідувача відділу дидактики професійної освіти та заступника директора з науково-експериментальної роботи Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України. З 2008 року очолює Інститут професійної освіти НАПН України.

У 1995 році захистила кандидатську дисертацію (науковий керівник – академік Н. Г. Нічкало), згодом у 2010 році здобула науковий ступінь доктора педагогічних наук. Учене звання професора зі спеціальності 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» присвоєно у 2011 році. Членом – кореспондентом обрана Загальними зборами Національної академії педагогічних наук України у 1997 році, а дійсним членом (академіком) – у 2016.

Голова спеціалізованої вченої ради Д 26.458.01 із захисту кандидатських і докторських дисертацій за спеціальністю 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти». Сформувала потужну наукову школу «*Науково-методичне забезпечення управління розвитком професійної освіти і навчання*», здобутками якої є новітні концепції та моделі професійної підготовки фахівців, зокрема в умовах освітньо-виробничих кластерів та дуальної форми навчання. Під науковим керівництвом і консультуванням В. О. Радкевич підготовлено 7 докторів наук, 16 кандидатів педагогічних наук та 5 докторів філософії (PhD).

Коло інтересів охоплює реформування та модернізацію професійної освіти: цифрова трансформація та впровадження інноваційних і гібридних технологій навчання; адаптація професійної освіти до вимог Індустрії 5.0, інтеграція «зелених» навичок та енергоефективної компетентності; розроблення професійних стандартів і освітніх програм на компетентнісній основі; розвиток державно-приватного партнерства та систем забезпечення якості професійної освіти за європейськими стандартами.

Автор та співавтор понад 400 наукових праць, серед яких монографії, підручники, посібники та енциклопедичні видання. Серед вагомих здобутків останнього часу – науково-методичні рекомендації «*Сучасні тенденції розвитку систем професійної освіти і навчання у країнах Європейського Союзу*» (2023), практичний посібник для педагогічних працівників закладів професійної та фахової передвищої освіти «*Інноваційні методику і технології професійної освіти*» (2025).

Започаткувала видання низки фахових збірників. Є головою редакційних рад провідних наукових журналів, зокрема англійського видання «Professional Pedagogics» (із забезпеченням його відповідності міжнародним стандартам CORE та Scopus) та журналу «Інноваційна професійна освіта». Бере активну участь у формуванні національної освітньої політики. Є членом Ради з питань розвитку професійної освіти при Президентові України та членом президії Всеукраїнської асоціації працівників професійно-технічної освіти. Долучалася до розроблення Національної рамки кваліфікацій та підготовки базових проектів законів України: «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про фахову передвищу освіту» та «Про професійну освіту». Активна учасниця міжнародних програм (ТЕМПУС, Еразмус+), а також є експертом проекту «Професійна синергія» (у межах ініціативи «Skills4Recovery»).

Діяльність В. О. Радкевич відзначена на високому державному та відомчому рівнях: орден княгині Ольги III та II ступенів; Подяка Кабінету Міністрів України; нагрудні знаки МОН України: «Відмінник освіти України», «Василь Сухомлинський», «За наукові досягнення»; відзнака НАН України «За підготовку наукової зміни»; медаль НАПН України «Ушинський К.Д.»; медаль «Трудова слава» II ступеня Міжнародної академії «Золота фортуна»; Почесні грамоти і Подяки НАПН України.

ПРИГОДІЙ Микола Анатолійович

Заступник директора з наукової роботи Інституту професійної освіти НАПН України, доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України.

Освіта вища. Чернігівський державний педагогічний інститут ім. Т.Г. Шевченка, спеціальність «праця і фізика», кваліфікація вчитель загальнотехнічних дисциплін, праці та фізики (1995); Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, спеціальність 053 «Психологія, кваліфікація психолог (2019).

Доктор педагогічних наук (2012), дисертація «Теоретико-методичні засади підготовки майбутніх учителів технологій до профільного навчання учнів загальноосвітніх навчальних закладів» (13.00.04). Інститут вищої освіти НАПН України. Професор кафедри методики навчання та управління навчальними закладами (2015).

Стаж науково-педагогічної роботи – понад 25 років, зокрема: в Чернігівському національному педагогічному університеті імені Т.Г. Шевченка на посадах асистента, старшого викладача, доцента кафедри основ матеріалознавства і трудового навчання (1998–2011 рр.); Національному університеті біоресурсів і природокористування України (м. Київ) на посадах професора та завідувача кафедри методики навчання та управління навчальними закладами (2012–2017 рр.); Національному педагогічному університеті імені М.П. Драгоманова на посадах професора та завідувача кафедри промислової інженерії та сервісу (2018–2022 рр.); Інституті професійної освіти НАПН України на посадах наукового співробітника, головного наукового співробітника, завідувача лабораторії електронних навчальних ресурсів, заступник директора з наукової роботи (2017–по теп. час).

Пригодій М.А. здійснює системний внесок у підготовку наукових та науково-педагогічних кадрів в галузі 01 Освіта. За його наукового консультування захищена докторська дисертація зі спеціальності 13.00.04, а також 11 кандидатських дисертацій зі спеціальностей 13.00.02 та 13.00.04.

Під науковим керівництвом М.А. Пригодія виконувались три наукові дослідження: «Теоретико-практичні засади реалізації різних підходів в освіті» (2015–2017 рр.); «Методичні основи розроблення SMART-комплексів для підготовки кваліфікованих робітників аграрної, будівельної і машинобудівної галузей» (2018–2020 рр.); «Методологія і технології моніторингових досліджень в професійній освіті» (2022 р.); «Методичні засади застосування цифрових технологій у професійній підготовці майбутніх кваліфікованих робітників» (2021–2023 р.). З 2024 р. є керівником наукового дослідження «Методичні засади розроблення та застосування цифрової платформи професійної підготовки кваліфікованих робітників машинобудівної галузі».

Пригодієм М.А. опубліковано понад 200 наукових, науково-методичних праць, серед них 11 монографій (2 одноосібні), 96 статей (65 одноосібні), 23 навчально-методичне видання (2 навчальні програми для закладів загальної освіти, 7 навчально-методичних посібників, 10 методичних рекомендацій, 2 довідника, один електронний ресурс тощо). Кількість статей у виданнях, які індексуються у наукометричних базах даних Web of Science, – 2 та Scopus – 3.

Здійснює активну просвітницьку діяльність як організатор і учасник численних всеукраїнських та міжнародних науково-практичних конференцій, вебінарів, круглих столів та інших форм наукових заходів. Систематично входить до складу робочих груп з громадського обговорення сучасного освітнього законодавства. Здійснює експертну діяльність.

За результатами науково-педагогічної діяльності нагороджений: Подякою Міністерства освіти і науки України; Почесною грамотою Національної академії педагогічних наук України; медаллю Національної академії педагогічних наук України «Ушинський К.Д.».

РОМАНОВА Ганна Миколаївна

Заступник директора з науково-експериментальної роботи Інституту професійної освіти Національної академії педагогічних наук України, доктор педагогічних наук, професор.

Народилася 3 вересня 1972 року в м. Києві. У 1994 році закінчила філологічний факультет Українського державного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова за спеціальністю «Російська мова та література», у 2026 році закінчила магістратуру ДЗВО «Університет менеджменту освіти» за спеціальністю 053 «Психологія».

У 2003 році захистила кандидатську дисертацію на тему «Індивідуально-типологічні та дидактичні чинники результативності самостійної роботи студентів економічних університетів». У 2006 році було присвоєно вчене звання доцента. Докторська дисертація на тему «Теорія і практика підготовки викладачів вищих економічних навчальних закладів до проєктування навчальних технологій» була захищена у 2012 році, а у 2014 році присвоєно вчене звання професора.

Фахівець у галузі професійної та вищої освіти. Коло професійних інтересів охоплює: людиноцентрований педагогічний дизайн, суб'єктно-продуктивний підхід до підготовки фахівців, інноваційні освітні технології, цифровізацію професійної освіти та тренінгову підготовку педагогічних кадрів.

Автор понад 185 наукових праць, серед яких: монографії, підручники та навчальні посібники з грифом МОН України, понад 60 статей у провідних фахових виданнях України та за кордоном, включно з публікаціями у виданнях, що індексуються в наукометричних базах Scopus та Web of Science.

Кар'єрний шлях розпочався у 1995 році в Київському національному економічному університеті імені Вадима Гетьмана, де впродовж вісімнадцяти років було пройдено всі етапи науково-педагогічного становлення – від старшого лаборанта, асистента й доцента до професора кафедри педагогіки та психології. У грудні 2013 року діяльність продовжилася в Інституті професійно-технічної освіти НАПН України, спочатку на посаді завідувача лабораторії технологій професійного навчання, а з жовтня 2015 року – заступника директора з наукової роботи. Протягом 2020–2023 років наступним етапом стала робота на посаді професора кафедри професійної та вищої освіти Університету менеджменту освіти. У період із квітня 2023 року по листопад 2024 року досвід керівництва реалізовувався на посаді заступника директора з наукової роботи Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського. Від жовтня 2025 року розпочато виконання обов'язків заступника директора з науково-експериментальної роботи Інституту професійної освіти НАПН України, де робота триває і сьогодні.

Ганна Романова є лідером наукової школи «Людиноцентрований педагогічний дизайн професійного становлення фахівців». Під її керівництвом підготовлено одного доктора наук, п'ять кандидатів наук та одного доктора філософії (PhD). Виконує функції експерта МОН України з проведення наукової та науково-технічної експертизи (з 2024 р.). Є заступником головного редактора фахового видання «Професійна педагогіка». Активно бере участь у міжнародних проєктах, зокрема Erasmus+ PAGOSTE та ITEVET, EU4Skills, а також реалізує наукові дослідження за грантами DAAD.

Нагороджена медаллю Національної академії педагогічних наук «Ушинський К. Д.» (2016), Почесною грамотою (2013) та Подякою (2011) ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», Почесною грамотою НАПН України (2017), Грамотою і Подякою Університету менеджменту освіти (2023), а також Грамотою Всеукраїнської асоціації працівників професійно-технічної освіти (2023). Наукові та навчальні здобутки відзначені дипломом НАПН України III ступеня як співавтора практичного посібника «Організація дуальної форми навчання у закладах професійної (професійно-технічної) освіти» (2020) та дипломом НАПН України II ступеня як співавтора підручника «Сучасні технології кондитерського виробництва» (2021).

БАЗИЛЬ Людмила Олександрівна

Учений секретар Інституту професійної освіти Національної академії педагогічних наук України, доктор педагогічних наук, професор, почесний професор Вищої школи менеджменту інформаційних систем, ISMA Республіки Литва.

Народилася 10 травня 1977 року. У 1999 році закінчила Глухівський державний педагогічний інститут імені С. М. Сергєєва-Ценського за спеціальністю «Початкове навчання та українська мова і література». Має понад 30 років загального стажу роботи в системі освіти. Трудову діяльність розпочала у 1994 році. Науковою діяльністю займається з 2000 року. Обіймала посади завідувача кафедри української літератури Глухівського національного педагогічного інституту імені Олександра Довженка й науково-дослідної лабораторії експериментальної педагогіки та педагогічних інновацій Інституту післядипломної педагогічної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка. З 2017 року працює ученим секретарем Інституту професійної освіти НАПН України.

У 2004 році захистила кандидатську дисертацію (науковий керівник – професор Є. А. Пасічник), згодом у 2016 році здобула науковий ступінь доктора педагогічних наук (науковий консультант – професор О. М. Семенов). Учене звання професора зі спеціальності 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями) присвоєно у 2024 році. Упродовж 2010–2012 рр. була Стипендіатом Кабінету Міністрів України для молодих учених.

Член Спеціалізованої вченої ради Д 26.133.05 Київського університету імені Бориса Грінченка із захисту кандидатських і докторських дисертацій зі спеціальності 13.00.02 – теорія і методика навчання (українська мова) (2018–2020) та з 2017 року спеціалізованої вченої ради Д 26.458.01 в Інституті професійної освіти НАПН України зі спеціальності: 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти, а з 2022 р. – вченим секретарем цієї ради.

Сформувала наукову школу *«Компетентнісно орієнтована підготовка фахівців: інтеграція освіти, науки і практики»*, що репрезентує цілісну наукову концепцію підготовки конкурентоспроможних фахівців з урахуванням трансформацій ринку праці. У межах школи обґрунтовано теоретичні аспекти, спроектовано ефективні освітні моделі й розроблено інноваційні технології та методики розвитку підприємницької, дослідницької, екологічної й професійної компетентностей майбутніх фахівців різних галузей. Відмінною характерною ознакою школи є інтеграція компетентнісного, діяльнісного і практико-орієнтованого підходів із урахуванням сучасних викликів ринку праці та принципів соціального партнерства. Наукові результати школи відзначаються міжгалузевим характером і високим рівнем прикладної значущості, що забезпечує їх ефективне впровадження в освітню практику закладів професійної та фахової передвищої освіти. Розроблені в межах школи підходи сприяють підготовці конкурентоспроможного, мобільного та відповідального фахівця, здатного до професійного розвитку, інноваційної діяльності та успішної самореалізації в умовах динамічних соціально-економічних змін. Під науковим керівництвом Л. О. Базиль підготовлено 1 кандидата педагогічних наук і 5 докторів філософії (PhD).

Коло інтересів охоплює: професійна літературознавча підготовка у закладах освіти та шкільна літературна освіта; культура професійно-педагогічного спілкування та міжособистісної взаємодії в освітньому просторі; науково-методичне забезпечення розвитку професійних і фахових компетентностей здобувачів освіти; психолого-педагогічні засади кар'єрного зростання фахівців; підготовка здобувачів професійної освіти до самозайнятості, консультування з молодіжного підприємництва; діяльність центрів професійної кар'єри та ін.

Загальна кількість публікацій – 230. З них 1 одноосібна монографія, 3 навчальні програми, розділи і підрозділи в колективних монографіях (17), розділи в навчальних посібниках (13, з них 8 – рекомендовані МОН до використання в закладах професійної та вищої освіти), методичних посібниках (5), довідниках (5), енциклопедичних виданнях (2), методичних рекомендаціях (6), інформаційно-аналітичних виданнях (4), статті в періодичних реферованих виданнях (понад 705), з них статті, що опубліковано в періодичних виданнях Scopus – 5, Web of Science – 8. 3 проблем історії

і теорії професійної педагогіки опубліковано – 60 наукових праць; з питань розвитку системи професійної (професійно-технічної) освіти та забезпечення функціонування центрів професійної кар'єри – більше 20 праць; з підготовки майбутніх фахівців до самозайнятості, розвитку кар'єрної і підприємницької компетентностей здобувачів професійної освіти – понад 30 праць, щодо удосконалення змісту і форм професійного розвитку педагогічних працівників – 17 праць.

З 2017 року – член редакційних колегій Науково-методичного журналу «Професійна освіта» (2020–2022); збірника наукових праць Інституту професійної освіти НАПН України «Professional pedagogics/Професійна педагогіка» (2019–2025); «Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка» (2017 – по теперішній час); «Мистецька освіта: зміст, технології, менеджмент (2017–2022 рр.).

Діяльність Л. О. Базиль відзначена такими нагородами: Грамота Міністерства освіти і науки України; Подяка Верховної Ради України; медаль НАПН України «Ушинський К.Д.»; срібна медаль М. П. Драгоманова; медаль Національної академії педагогічних наук України «Леся Українка».

ОРГАНІЗАЦІЙНА ЕКОСИСТЕМА ІНСТИТУТУ

Інститут професійної освіти НАПН України є провідною науковою установою, що забезпечує науково-методичний супровід розвитку професійної та фахової передвищої освіти в Україні. Установу було засновано відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 27.03.2006 р. № 160-р. на підставі постанови Президії НАПН України від 20.04.2006 р. № 1-7/5-135 під назвою «Інститут професійно-технічної освіти Національної академії педагогічних наук України». З метою приведення назви у відповідність до цивілізаційних трансформацій освітньої галузі рішенням Президії НАПН України від 27 січня 2022 р. № 1-2/1-18 назву змінено на «Інститут професійної освіти НАПН України».

Мета діяльності Інституту – проведення фундаментальних і прикладних досліджень, зорієнтованих на розв'язання актуальних методологічних, теоретичних і методичних проблем педагогіки і психології професійної (професійно-технічної) (далі – П(ПТ)О) та фахової передвищої освіти (далі – ФПО). У своїй діяльності ІПО НАПН України керується Конституцією і законодавством України, Статутом НАПН України, своїм власним Статутом, Стратегією розвитку наукової установи на 2020-2025 роки, Стратегією розвитку її освітньої діяльності, іншими чинними нормативними актами. За результатами державної атестації наукових установ 2021 р. (свідоцтво: Серія ДА № 00406 від 02.06.2021 р.) Інститут належить до 1 класифікаційної групи інституцій, яким надається підтримка держави.

Директори: доктор пед. наук, проф., член-кор. НАПН України В. Сидоренко (2006–2008), доктор пед. наук, проф., акад. НАПН України В. Радкевич (2008 по т.ч.). Заступники директора з наукової роботи: доктор пед. наук В. Юрженко (2006–2008), канд. пед. наук В. Скульська (2008–2011), доктор пед. наук, проф. Г.В. Єльнікова (2011–2013), доктор пед. наук, проф. О. Діденко (2013–2015), доктор пед. наук, проф. Г. Романова (2015–2020), доктор пед. наук, ст. наук. спів. Н. Кулалаєва (2020–2021), доктор пед. наук, проф. М. Теловата (2021–2023), доктор пед. наук, проф., член-кореспондент НАПН України М. Пригодій (2023 по т.ч.). Заступники директора з науково-експериментальної роботи: доктор пед. наук, проф. М. Артюшина (2013–2017); доктор пед. наук, проф. Л. Єршова (2017–2025); доктор пед. наук, проф. Г. Романова (з 2025 по т.ч.). Учені секретарі: докт. пед. наук, проф., Н. Кудикіна (2006–2008), канд. пед. наук, доцент І. Голіяд (2008–2011), канд. пед. наук І Савченко (2012–2013), доктор пед. наук, ст. наук. спів. Л. Петренко (2013–2017), доктор пед. наук, проф. Л. Базиль (з 2017 по т.ч.).

Структура інституту постійно оновлювалася. У 2006–2007 рр. діяло вісім наукових підрозділів: лабораторія економіки і прогнозування розвитку професійно-технічної освіти (завідувач – канд. пед. наук, ст. досл. В. Паржницький); лабораторія інноваційно-інформаційних систем і технологій та дистанційного навчання (завідувач – докт. пед. наук, проф. Н. Тверезовська); лабораторія загально-технічної підготовки (завідувач – докт. пед. наук, проф. Є. Кулик); лабораторія промисловості і будівництва (завідувач – канд. пед. наук, доц. Л. Сушенцева); лабораторія аграрного виробництва (завідувач – М. Шевцов); лабораторія транспорту, зв'язку і поліграфії (завідувач – канд. пед. наук, доц. В. Васенко); лабораторія легкої промисловості і народних промислів (завідувач – канд. пед. наук В. Локшин); лабораторія сфери послуг і туризму (завідувач – докт. пед. наук, проф. В. Лозовецька). Згідно з постановою Президії АПН України від 18 березня 2008 р. № 1-7-103 структуру інституту змінено, зокрема створено такі лабораторії: змісту професійної освіти і навчання (завідувачі – канд. пед. наук Н. Ковтуненко, канд. пед. наук Г. Лукяненко, докт. пед. наук М. Вайнтрауб); методик професійної освіти і навчання (завідувач – канд. пед. наук, доц. Л. Нестерова); управління професійно-технічною освітою (завідувачі – канд. пед. наук, доц. Л. Сушенцева, докт. пед. наук, ст. наук. спів. Л. Онищук, докт. пед. наук, доцент В. Свистун); професійного навчання на виробництві (завідувачі – канд. істор. наук А. Селецький, канд. пед. наук, ст. наук. спів. Г. Лукяненко); професійної орієнтації і виховання (завідувачі – докт. пед. наук, проф. В. Лозовецька, канд. пед. наук, ст. наук. спів. Д. Закатнов); Всеукраїнський інформаційно-аналітичний центр ПТО (завідувачі – канд. пед. наук І. Савченко, канд. пед. наук Т. Волкова, канд. пед. наук І. Гириловська). 1 лютого 2011 р. створено лабораторію підручникотворення для системи професійно-технічної освіти (завідувач – канд. військ. наук, доц. В. Шевченко).

В. Сидоренко
Директор Інституту 2006–2008 рр.

В. Радкевич
Директор Інституту 2008–2026 рр.

В. Юрженко
Заст. директора з
НР 2006-2008 рр.

В. Скульська
Заст. директора з
НР 2008-2011 рр.

Г. Єльнікова
Заст. директора з
НР 2011-2013 рр.

О. Діденко
Заст. директора з
НР 2013-2015 рр.

Г. Романова
Заст. директора з
НР 2015-2020 рр.

Н. Кулаласва
Заст. директора з
НР 2020-2021 рр.

М. Теловата
Заст. директора з
НР 2021-2023 рр.

М. Пригодій
Заст. директора з
НР 2023-2026 рр.

М. Артюшина
Заст. директора з
НЕР 2013-2017 рр.

Л. Єршова
Заст. директора з
НЕР 2017-2025 рр.

Н. Кудикіна
Ученій секретар
2006-2008 рр.

І. Голяд
Ученій секретар
2008-2011 рр.

І. Савченко
Ученій секретар
2012-2013 рр.

Л. Петренко
Ученій секретар
2013-2017 рр.

Л. Базиль
Ученій секретар
2017-2026 рр.

Керівний склад Інституту професійної освіти НАПН України 2006–2026 рр.

З 2013 р. по 2015 р. у складі ІПО НАПН України як окремий структурний підрозділ функціонував Львівський науково-практичний центр професійно-технічної освіти (керівник – докт. пед. наук, проф. Г. Васянович), співробітниками якого виконано низку наукових досліджень із розвитку професійної освіти України, зроблено внесок у становлення системи неперервної професійної підготовки фахівців для сучасного ринку праці Західного регіону України (нині – Львівський навчально-науковий центр професійної освіти Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова).

У 2015 р. відбулася реорганізація Інституту, в результаті якої було створено п'ять нових лабораторій: зарубіжних систем професійної освіти і навчання (завідувачі: докт. пед. наук, член-кор. НАПН України О. Бородієнко; канд. пед. наук, ст. дослід., доцент А. Джурило, канд. пед. наук, ст. дослід. С. Кравець); технологій професійного навчання (завідувачі: докт. пед. наук, проф. Г. Романова; докт. пед. наук, ст. наук спів. Н. Кулалаєва; докт. пед. наук, ст. наук спів. Т. Герлянд); дистанційного професійного навчання (завідувачі: канд. пед. наук О. Базелюк; докт. пед. наук, доц. В. Кручек); професійної кар'єри (завідувачі: канд. пед. наук, ст. наук спів. Д. Закатнов; канд. екон. наук, доц. Г. Сохацька); електронних навчальних ресурсів (завідувачі: канд. пед. наук, ст. наук спів. А. Гуралюк, докт. пед. наук, проф. Л. Карташова, канд. пед. наук Л. Липська; канд. пед. наук О. Гуменний). У 2017 р. відкрито ще одну лабораторію – науково-методичного супроводу підготовки фахівців у коледжах і технікумах (завідувачі: докт. пед. наук, проф. А. Каленський; канд. пед. наук, ст. досл. О. Лапа; доктор пед. наук, проф. О. Тітова), а у 2019 р. – науково-організаційний відділ (завідувачі: канд. пед. наук А. Кононенко; канд. пед. наук А. Зуєва; доктор філософії в галузі освіти Г. Однорог; канд. пед. наук, ст. досл. Л. Романов).

У 2025 р. на основі існуючих наукових лабораторій створено шість наукових відділів. Реструктуризація спрямована на оптимізацію управління кадрами, підвищення ефективності виконання наукових досліджень, адаптацію до сучасних викликів, гармонізацію зі світовими стандартами та покращення координації між напрямками досліджень, відповідно до потреб цифрової трансформації, євроінтеграції та сучасного ринку праці. Створено такі відділи: зарубіжних систем професійної освіти (завідувач: канд. пед. наук, ст. досл. С. Кравець); фахової передвищої освіти (завідувач: докт. пед. наук, проф. О. Тітова); змісту і технологій професійної освіти (завідувач: докт. пед. наук, ст. наук спів. Т. Герлянд); професійно-практичної підготовки (завідувач: докт. пед. наук, доц. В. Кручек); виховання і професійної кар'єри (завідувач: канд. пед. наук, ст. наук спів. Д. Закатнов); цифрових освітніх ресурсів (завідувачі: канд. пед. наук, ст. досл. Л.А. Лупаренко; доктор філософії в галузі освіти В. Белан).

Крім того, на громадських засадах в Інституті діють: кафедра професійної освіти і навчання (з 2016 р.) та наукові центри – сучасних професій і технологій навчання (з 2009 р.), енергоефективності (з 2009 р.), професійного розвитку та безпекової компетентності (з 2022 р.), психологічного супроводу педагогічних працівників закладів професійної освіти (з 2022 р.), міжнародного співробітництва та професійного розвитку педагогічних працівників (з 2025 р.).

Відділ змісту і технологій професійного навчання

Відділ змісту і технологій професійної освіти (до 2022 року – лабораторія методик професійної освіти, лабораторія технологій професійного навчання) функціонує в структурі Інституту з 1 червня 2008 р. Метою діяльності відділу є теоретичне й методичне обґрунтування інноваційних технологій професійного навчання майбутніх фахівців, експериментальна перевірка розроблених науково-методичних матеріалів для системи професійної освіти.

Науковці відділу змісту і технологій професійної освіти (2025 р.)

Завідували відділом у 2008–2026 рр.: кандидат педагогічних наук, доцент Любов Нестерова; доктор педагогічних наук, професор Ганна Романова; доктор педагогічних наук, професор Валентина Свистун; доктор педагогічних наук Марк Вайнтрауб; доктор педагогічних наук, доцент Наталя Кулалаєва; доктор педагогічних наук, старший науковий співробітник Тетяна Герлянд. У цей період у відділі працювали: доктори педагогічних наук, професори Андрій Каленський, Петро Лузан, Володимир Манько, Ганна Романова; кандидати наук Ольга Гайдук, Дмитро Гоменюк, Ірина Дрозіч, Олександр Кошук, Віталій Свиридюк, Олена Слатвінська, Тетяна Пащенко, Тетяна Пятничук, Леонід Романов, Марк Шимановський, наукові співробітники Наталя Дахновська, Ірина Дремова, Юрій Кравець, Людмила Романенко, Людмила Стременко, Лариса Чеснокова.

У 2015 р. співробітниками відділу під науковим керівництвом заступника директора з наукової роботи Інституту, доктора педагогічних наук, професора Ганни Романової завершено дослідження теми: «Вдосконалення особистісно-розвивальних педагогічних технологій у професійно-технічній освіті».

Практичне значення отриманих результатів полягало в розробці конкретних методичних розробок і рекомендацій із використання особистісно-розвивальних технологій. Розроблені проєкти особистісно-розвивальних педагогічних технологій впроваджено до навчально-виховного процесу закладів професійної освіти (ЗПО). Підготовлено та апробовано методичні рекомендації для педагогічних працівників професійно-технічних навчальних закладів, працівників науково-навчально-методичних центрів (кабінетів) професійно-технічної освіти МОН України «Застосування особистісно-розвивальних педагогічних технологій у підготовці майбутніх кваліфікованих робітників». Підготовлені матеріали розміщено на сайтах експериментальних ЗПО.

Розроблено програму та реалізовано тренінг-курс «Запровадження особистісно-розвивальних технологій навчання у професійно-технічну освіту», призначенням якого є підвищення кваліфікації методистів навчально(науково)-методичних центрів професійно-технічної освіти України. Систематично проводилися спільні науково-практичні заходи науковців та педагогічних працівників ЗПО з проблем запровадження особистісно-розвивальних технологій у професійну освіту.

Тема науково-дослідної роботи, над якою працював відділ з 2016 року: «Методичні засади розроблення проєктних технологій для професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників аграрної, будівельної та автотранспортної галузей», РК № 0116U004143. Термін виконання теми: 2016–2018 рр. Науковий керівник: доктор педагогічних наук, доцент Наталя Кулалаєва.

Мета дослідження: розробити, експериментально перевірити та впровадити проєктні технології професійного навчання у підготовку кваліфікованих робітників.

Завдання: з'ясувати стан дослідженості проблеми та досвід застосування проєктних технологій у професійній підготовці кваліфікованих робітників; обґрунтувати концепцію проєктного професійного навчання у закладах професійної освіти (ЗПО); створити методiku розроблення проєктних технологій професійного навчання; розробити проєктні технології професійного навчання кваліфікованих робітників та експериментально перевірити їх результативність; підготувати методичні рекомендації для педагогічних працівників ЗПО щодо розроблення та застосування проєктних технологій професійного навчання у підготовці кваліфікованих робітників.

З січня 2016 р. спільно з Навчально-науковим центром професійно-технічної освіти НАПН України розпочато Всеукраїнський експеримент на тему «Технологія проєктного навчання у професійній підготовці кваліфікованих робітників автотранспортної галузі» (науковий керівник – доктор педагогічних наук, професор Ганна Романова; керівник дослідно-експериментальної роботи – директор Навчально-наукового центру ПТО НАПН України, кандидат педагогічних наук Дмитро Гоменюк). У результаті дослідження було підготовлено аналітичні матеріали щодо застосування технології проєктного навчання майбутніх кваліфікованих робітників автотранспортної галузі; методичні рекомендації щодо застосування технології проєктного навчання майбутніх кваліфікованих робітників автотранспортної галузі; навчально-методичні комплекси із спеціальних дисциплін, створені на основі технології проєктного навчання; портфоліо навчальних проєктів учнів ЗПО автотранспортної галузі.

Вітання Президента НАПН України Кременя В.Г. співробітника відділу Гоменюка Д. В. з нагоди ювілею (2025 р.)

Упродовж 2019–2021 рр. співробітники відділу здійснювали роботу над прикладною темою «Методичні засади впровадження елементів дуальної форми навчання в професійну підготовку майбутніх кваліфікованих робітників будівельної, машинобудівної галузей, сфери обслуговування та громадського харчування» (2019–2021) (0119U001097). Науковий керівник – доктор педагогічних наук, доцент Наталя Кулалаєва.

Мета дослідження полягала у розробленні та експериментальній перевірці методичної системи професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників будівельної, машинобудівної галузей, сфери обслуговування та громадського харчування з елементами дуальної форми навчання для підвищення якості професійної (професійно-технічної) освіти.

Для досягнення означеної мети було визначено такі завдання: з'ясувати стан впровадження елементів дуальної форми навчання в професійну підготовку майбутніх кваліфікованих робітників будівельної, машинобудівної галузей, сфери обслуговування та громадського харчування; визначити та обґрунтувати специфіку організації дуальної форми навчання у підготовці майбутніх кваліфікованих робітників будівельної, машинобудівної галузей, сфери обслуговування та громадського харчування; обґрунтувати та розробити методичну систему професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників будівельної, машинобудівної галузей, сфери обслуговування та громадського харчування з елементами дуальної форми навчання; експериментально перевірити методичну систему професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників будівельної, машинобудівної галузей, сфери обслуговування та громадського харчування з елементами дуальної форми навчання; підготувати та впровадити навчально-методичне забезпечення щодо організації та впровадження елементів дуальної форми навчання у професійну підготовку майбутніх кваліфікованих робітників будівельної, машинобудівної галузей, сфери обслуговування та громадського харчування.

У 2016–2018 рр. виконувався експеримент всеукраїнського рівня «Формування енергоефективної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників будівельного профілю на основі проєктних технологій» (науковий керівник – доктор педагогічних наук, доцент Наталя Кулалаєва).

У 2022–2024 рр. відділ виконував прикладне НД «Методичні основи розроблення та застосування екоорієнтованих педагогічних технологій у професійній підготовці майбутніх кваліфікованих робітників будівельної, аграрної галузей та сфери ресторанного господарства», РК № 0122U000568.

Мета наукового дослідження: науково обґрунтувати методичні основи та експериментально перевірити методики розроблення та застосування екоорієнтованих педагогічних технологій у професійній підготовці майбутніх кваліфікованих робітників будівельної, аграрної галузей та сфери ресторанного

господарства для підвищення рівня їхньої підготовленості до професійної діяльності на засадах сталого розвитку.

Завдання дослідження: з'ясувати стан дослідженості проблеми у педагогічній теорії і практиці; обґрунтувати принципи розроблення та застосування екоорієнтованих педагогічних технологій у професійній підготовці майбутніх кваліфікованих робітників будівельної, аграрної галузей та сфери ресторанного господарства для відновлення економіки України; створити та обґрунтувати методики розроблення та застосування екоорієнтованих педагогічних технологій у професійній підготовці майбутніх кваліфікованих робітників будівельної, аграрної галузей та сфери ресторанного господарства; експериментально перевірити методики розроблення та застосування екоорієнтованих педагогічних технологій у професійній підготовці майбутніх кваліфікованих робітників будівельної, аграрної галузей та сфери ресторанного господарства; підготувати та впровадити в практику ЗПО методичний та практичні посібники.

У 2025 році відділ розпочав одне прикладне НД «Підготовка майбутніх кваліфікованих робітників будівельної галузі до використання енергоефективних технологій у професійній діяльності», РК № 0125U000288 (2025-2027 рр.). Мета дослідження: науково обґрунтувати й експериментально перевірити зміст та методику формування енергоефективної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників будівельної галузі.

Завдання дослідження: з'ясувати стан дослідженості проблеми у вітчизняній та зарубіжній педагогічній теорії та практиці; здійснити класифікацію сучасних будівельних технологій та матеріалів за ознакою енергоефективності; обґрунтувати зміст та особливості використання енергоефективних технологій у професійній діяльності кваліфікованих робітників будівельної галузі; розробити методику формування енергоефективної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників будівельної галузі та експериментально перевірити її ефективність; розробити та впровадити навчально-методичний комплекс підготовки майбутніх кваліфікованих робітників будівельної галузі до використання енергоефективних технологій у професійній діяльності.

Круглий стіл «Прискорена підготовка робітників будівельних професій - шлях до подолання дефіциту кадрів. Ініціатива ПРОФБУДу» (2025 р.)

Ученими відділу було розроблено 12 педагогічних інновацій: принципи (розроблення та застосування екоорієнтованих педагогічних технологій у професійній підготовці кваліфікованих робітників у ЗПО); технології (проектування змісту компетентнісно орієнтованого навчання; проєктні технології для професійного навчання майбутніх кваліфікованих робітників аграрної, будівельної та автотранспортної галузей; розвитку соціального партнерства в ЗПО в умовах дуальної форми навчання); педагогічні умови (розроблення проєктних технологій для професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників; розроблення та застосування екоорієнтованих педагогічних технологій у професійній підготовці кваліфікованих робітників будівельної, аграрної галузей та сфери ресторанного господарства); методики (організації проєктної діяльності в ЗПО; оцінювання результатів проєктного професійного навчання майбутніх кваліфікованих робітників аграрної, будівельної та автотранспортної галузей; організації дуальної форми навчання для професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників будівельної, машинобудівної галузей, сфери обслуговування та громадського харчування); методичну систему

професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників з елементами дуальної форми навчання; алгоритм проєктування освітньо-виробничого середовища ЗПО в умовах дуальної форми навчання; методики розроблення та застосування екоорієнтованих педагогічних технологій у професійній підготовці майбутніх кваліфікованих робітників будівельної, аграрної галузей та сфери ресторанного господарства.

За результатами проведених досліджень опубліковано понад 1000 праць, з яких: 3 колективних монографії; 4 методичних посібники; 5 практичних посібників; 4 підручники (із грифом МОН України); 4 навчальні посібники (1 – з грифом МОН України); довідник; збірник рецептур; 2 методичних рекомендацій; 1 енциклопедія; 15 статей у виданнях, що індексується Scopus, Web of Science; 5 колективних авторських свідоцтв.

Співробітники відділу на Міжнародній виставці «Сучасні заклади освіти» (2019 р.)

Відділ виступив ініціатором та організатором проведення чисельних масових науково-практичних заходів, основними з яких є Всеукраїнські науково-практичні конференції та вебінари, круглі столи, тренінги, воркшопи та ін.

Співпраця з Навчально-методичним кабінетом професійно-технічної освіти у м. Києві

Відділ співпрацює з ДПТНЗ «Дніпровський центр професійно-технічної освіти»; ДНЗ «Дніпрорудненський професійний ліцей»; ДНЗ «Запорізьке машинобудівне вище професійне училище»; ДНЗ «Одеське вище професійне училище морського туристичного сервісу»; ДНЗ «Київське регіональне вище професійне училище будівництва»; Решетилівським професійним аграрним ліцеєм імені І. Г. Боровенського Полтавської області; ДПТНЗ «Білоцерківське вище професійне училище будівництва і сервісу»; Комунальним навчальним закладом Київської обласної ради «Васильківський професійний ліцей»; Навчально-науковим центром професійно-технічної освіти НАПН України; Науково-методичним центром професійно-технічної

освіти та підвищення кваліфікації інженерно-педагогічних працівників у Хмельницькій області; навчально-методичними центрами професійно-технічної освіти у Запорізькій, Дніпропетровській, Миколаївській, Сумській і Закарпатській областях; Навчально-методичним кабінетом професійно-технічної освіти у м. Києві; Національним транспортним університетом та Київським університетом будівництва і архітектури.

З жовтня 2025 р. завідувач відділ Тетяна Герлянд є науковим керівником Всеукраїнського експерименту «Реалізація профільної середньої освіти на основі модельних навчальних програм обов'язкових освітніх компонентів для транспортно-логістичного профілю в закладах професійної та фахової передвищої освіти» (наказ МОН України № 1433 від 31 жовтня 2025 року).

Проведення заходів у межах виконання Всеукраїнського експерименту «Реалізація профільної середньої освіти на основі модельних навчальних програм обов'язкових освітніх компонентів для транспортно-логістичного профілю в закладах професійної та фахової передвищої освіти» (2025-2026 рр.)

Старший науковий співробітник відділу Тетяна Пятничук є членом експертної комісії з професійної (професійно-технічної) освіти (Наказ МОН України від 20.11.2024 р. № 1636).

Участь співробітника відділу Пятничук Т. В. у роботі Міжнародної виставки GREEN EXPO-2025

Провідний науковий співробітник лабораторії Андрій Каленський є членом редколегії наукових фахових видань «Professional Pedagogics», «Вісника Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Військово-спеціальні науки» та наукового видання «Мистецька освіта: зміст, технології, менеджмент».

Учені відділу також здійснюють активну інформаційно-аналітичну та експертну діяльність шляхом проведення наукової експертизи проєктів законодавчих актів, нормативно-правових документів, освітніх інновацій, програм, навчально-методичної літератури в галузі професійної освіти і навчання та постійно діючої (Д 26.458.01) і разових спеціалізованих вчених рад Інституту (Тетяна Герлянд, Андрій Каленський).

Відділ сприяє реалізації освітньої діяльності Інституту. До неї було прикріплено вісім аспірантів: Олена Глуценко, Олександр Стрілець, Алла Онищенко (науковий керівник – Валентина Радкевич); Ганна Суржок, Ганна Ткачук, Олена Шамралюк (науковий керівник – Ганна Романова); Світлана Мелько, Юрій Якімець (науковий керівник – Лідія Сліпчишин) та два докторанти: Тетяна Герлянд (науковий консультант – Петро Лузан); Ліна Короткова (науковий консультант – Валентина Радкевич), які успішно захистилися. Також завідувач Тетяна Герлянд є науковим керівником здобувачів третього рівня освіти Карини Маліновської (4 рік навчання), Ігоря Шустика (3 рік навчання), докторанта Оксани Лапи (2 рік навчання); Андрій Каленський – здобувачів третього рівня освіти Дениса Натеси, Павла Бесєдіна (3 рік навчання), Олександра Четверікова та Миколи Фесенка (2 рік навчання).

Популяризація результатів наукової діяльності відділу системно представлена в інформаційному науково-освітньому просторі: всі працівники мають бібліометричні профілі в Google Scholar (h-індекс профілю відділу становить 25, 10-індекс – 70) та відкритий ідентифікатор дослідника ORCID id, представлені в системі «Бібліометрика української науки», результати діяльності відділу систематично висвітлюються в засобах масової інформації, соцмережах, на сайтах закладів освіти, установ, організацій та в Електронній бібліотеці НАПН України.

Відділ зарубіжних систем професійної освіти

Відділ зарубіжних систем професійної освіти було створено в 2025 році на базі лабораторії зарубіжних систем професійної освіти навчання, що була утворена у 2015 році шляхом реорганізації лабораторії навчання на виробництві.

Метою діяльності відділу є здійснення порівняльно-педагогічних досліджень у галузі професійної освіти і навчання, вивчення інноваційного досвіду країн Європейського Союзу в сфері професійної освіти і підготовки, виявлення адаптаційного потенціалу цього досвіду з метою імплементації його у вітчизняну систему професійної освіти.

Завідувачами відділу упродовж останніх десяти років були: доктор педагогічних наук, доцент, старший дослідник, член-кореспондент НАПН України Олександра Бородієнко; кандидат педагогічних наук, доцент Оксана Лапа; кандидат педагогічних наук, старший дослідник, доцент Аліна Джурило, кандидат педагогічних наук, доцент Ірина Мордоус. Із 2022 року відділ очолює кандидат педагогічних наук, старший дослідник Світлана Кравець.

У звітний період наукові дослідження відділу виконували: доктори педагогічних наук, професори: Валентина Радкевич (дійсний член (академік) НАПН України), Ганна Романова, Зоя Рябова, Валентина Попова, Людмила Пуховська; доктор педагогічних наук, старший дослідник Олександр Радкевич; доктор педагогічних наук Аділе Бекірова; кандидат історичних наук, старший науковий співробітник, доцент Янна Чепуренко; кандидат юридичних наук Родіон Колишко; кандидат соціологічних наук Володимир Крячко; кандидати педагогічних наук: Ольга Гайдук, Олександр Слободяник, Евеліна Царьова, Наталія Базелюк, Тетяна Волкова, Сніжана Леу-Севериненко, Оксана Мельник; доктори філософії: Анна Остапенко, Алла Онищенко, Денис Жежерун; наукові співробітники: Дар'я Вороніна-Пригодій, Лідія Гуменна, Наталія Чернецова, Юлія Люлькова.

У попередній період діяльності співробітники відділу працювали над фундаментальним науковим дослідженням на тему «Розвиток систем професійної освіти і навчання в країнах Європейського Союзу» (2016–2018) (ПК № 0116U004714), прикладними науковими дослідженнями – «Розвиток проєктного менеджменту в закладах професійної (професійно-технічної) освіти у

вітчизняній і зарубіжній практиці» (2019–2021) (ПК №0119U001086); «Тенденції розвитку державно-приватного партнерства у сфері професійної (професійно-технічної) освіти» (2022–2024) (ПК №0122U000539).

У 2025 р. відділ розпочав фундаментальне наукове дослідження за темою «Системи забезпечення якості професійної освіти і підготовки у країнах Західної і Північної Європи» (2025–2026) (ПК № 0125U000275). Керівник – кандидат педагогічних наук, старший дослідник Світлана Кравець.

У 2018–2023 рр. під науковим керівництвом співробітників відділу виконувалося чотири експерименти всеукраїнського рівня: «Відкрите професійне навчання населення на модульно-компетентнісній основі» (2016–2018), науковий керівник – Валентина Радкевич, доктор педагогічних наук, професор, академік НАПН України; «Професійна підготовка кваліфікованих робітників для сфери обслуговування відновлювальних систем сонячної і теплової енергетики» (2018–2021), науковий керівник – Валентина Радкевич, доктор педагогічних наук, професор, академік НАПН України; «Розвиток публічно-приватного партнерства у сфері професійної (професійно-технічної) освіти з використанням технологій стратегічного менеджменту» (2019–2021), науковий керівник – Олександра Бородієнко, доктор педагогічних наук, доцент, старший дослідник, член-кореспондент НАПН України; «Вдосконалення професійної підготовки кухарів на основі компетентнісного підходу» (2021–2023), науковий керівник – Світлана Кравець, кандидат педагогічних наук, старший дослідник.

Результати інноваційної освітньої діяльності всеукраїнського рівня на тему «Вдосконалення професійної підготовки кухарів на основі компетентнісного підходу» широко використовуються закладами професійної освіти, зокрема:

Засідання творчої групи з реалізації інноваційної освітньої діяльності всеукраїнського рівня на тему «Вдосконалення професійної підготовки кухарів на основі компетентнісного підходу» (2021 р.)

методичні розробки: підготовлені педагогічними працівниками комунальних закладів професійної освіти: «Київський професійний коледж сфери послуг» і «Київський професійний коледж мистецтва та технологій сервісу» (С. Копитко, О. Загоруйко, М. Крижанівський, Л. Кокош, Ж. Порубенська, Н. Сидій та ін.), що розміщені на сайті «Педагог-новатор» (<https://innovation.ivet.edu.ua/>) та є доступними для загального використання;

практичний посібник: підготовлений педагогічними працівниками педагогічними працівниками комунальних закладів професійної освіти: «Київський професійний коледж сфери послуг» і «Київський професійний коледж мистецтва та технологій сервісу» під науковим керівництвом Світлани Кравець, кандидата педагогічних наук, старшого дослідника є доступними для загального використання на сайті електронного продовжуваного видання «Інноваційна професійна освіта» (<https://conference.ivet.edu.ua/index.php/2022-1/issue/view/14/13>).

Практичний посібник "Кулінарія сучасності" (2023 р.)

Також у рамках інноваційної освітньої діяльності всеукраїнського рівня «Вдосконалення професійної підготовки кухарів на основі компетентнісного підходу» у 2022 р. створено перший в Україні кваліфікаційний центр, уповноважений Національним агентством кваліфікацій здійснювати оцінювання і визнання результатів навчання з професії «Кухар», «Кондитер». Кваліфікаційний Центр акредитовано (<https://vpu33.com.ua/navchannya-dlya-doroslyh/kvalifikatsijnyj-tsentr/>) і представлено в реєстрі Національного агентства кваліфікацій (<https://data.nqa.gov.ua/qualification-centers/>).

Ученими відділу було розроблено: прогнози сценарії розвитку професійної освіти і навчання у країнах ЄС; алгоритм реалізації проєктів закладів професійної освіти; технологію здійснення проєктного менеджменту закладу професійної освіти; модель розвитку державно-приватного партнерства у сфері професійної освіти; визначено: особливості розвитку систем професійної освіти і

навчання в країнах Західної, Північної, Центральної та Східної Європи; тенденції розвитку П(ПТ)О в Добу Незалежності (1991–2000); особливості застосування програмного забезпечення управління проєктною діяльністю закладів професійної освіти та особливості управління закладом професійної освіти як проєктно орієнтованою організацією; національні та зарубіжні тенденції розвитку державно-приватного партнерства у сфері професійної освіти; тенденції забезпечення якості професійної освіти і підготовки у країнах Західної і Північної Європи; сучасні підходи до забезпечення якості професійної освіти в Україні (трансформаційний, компетентнісний, євроінтеграційний, системний, структурний (регіональний), синергетичний, прогностичний); обґрунтовано механізми державно-приватного партнерства у сфері професійної освіти у повоєнний час, що охоплюють: дорожню карту розвитку ДПП у сфері П(ПТ)О; алгоритм партнерської взаємодії між суб'єктами, заінтересованими у розробленні сучасних професійних кваліфікацій для повоєнного відновлення України; алгоритм взаємодії закладів П(ПТ)О зі стейкхолдерами; технологію управління ризиками в умовах ДПП; кейси співпраці бізнесу та закладів П(ПТ)О; рекомендації щодо створення галузевих кваліфікаційних центрів для присвоєння, підтвердження й визнання професійних кваліфікацій різних категорій населення, у тому числі ветеранів війни та внутрішньо переміщених осіб; виявлено особливості кращих практик забезпечення якості ПОП у країнах Західної і Північної Європи, що характеризуються спрямованістю на співпрацю ПОП із ринком праці, стандартизацію та розвиток систем внутрішнього й зовнішнього контролю якості ПОП; удосконалено зміст ключових понять наукових досліджень.

Співробітники відділу двічі на рік звітують перед адміністрацією Інституту ІПО НАПН України про результати виконання завдань наукових досліджень з метою коригування поточних результатів та забезпечення якісної підготовки кінцевих наукових матеріалів і загальних річних звітів.

Наукові результати дослідження було використано в процесі підготовки науково-аналітичних матеріалів порівняльного аналізу розвитку професійної освіти в Україні та країнах Європейського Союзу та інформаційно-аналітичних матеріалів: за результатами експерименту «Розвиток управлінської компетентності суб'єктів державно-приватного партнерства у сфері професійної освіти», до питання «Про результати моніторингу працевлаштування випускників закладів професійної освіти» на засідання колегії Міністерства освіти і науки України, про цифрову трансформацію освіти: штучний інтелект в сучасному освітньому просторі до загальних зборів НАПН України та ін.

За результатами проведених досліджень співробітниками відділу опубліковано близько однієї тисячі публікацій, з яких: чотири монографії, чотири практичні посібники, один методичний посібник, енциклопедію, два термінологічних словники, одні методичні рекомендації, отримано п'ять свідоцтв про реєстрацію авторського права на твори за темою наукового дослідження «Тенденції розвитку державно-приватного партнерства у сфері професійної (професійно-технічної) освіти» (2022–2024) (РК № 0122U000539).

Засідання науковців відділу зарубіжних систем професійної освіти (2025 р.)

Авторські свідоцтва на науково-виробничу і довідкову продукцію за результатами НД «Тенденції розвитку державно-приватного партнерства у сфері професійної (професійно-технічної) освіти» (2022–2024)

У Google Scholar h-індекс співробітників відділу становить 24, i10-індекс – 81. Науковці відділу мають 20 статей, опублікованих у виданнях, що індексуються в наукометричних базах Scopus та Web of Science.

У звітний період відділ виступив ініціатором та співорганізатором проведення масових заходів, основними з яких є:

міжнародні науково-практичні конференції: «Професійна освіта в умовах сталого розвитку суспільства», «Педагогічна компаративістика і міжнародна освіта: виклики і перспективи в умовах турбулентності світу», «Технологічна і професійна освіта: проблеми і перспективи», «Професійне становлення особистості: проблеми і перспективи», «Розвиток сучасної науки та освіти: реалії, проблеми якості, інновації», «Інноваційні рішення в сучасній науці, освіті та практиці»; міжнародний науковий форум та наукова online-школа «Адаптивні процеси в освіті» та ін;

Міжнародна науково-практична конференція «Професійна освіта в умовах сталого розвитку суспільства» (2024 р.)

щорічні всеукраїнські науково-практичні конференції: «Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання», «Розвиток педагогічної майстерності майбутнього педагога в умовах освітніх трансформацій», «Економічна поведінка молоді: конструктивні форми та девіації», «Модернізація змісту професійної освіти в умовах євроінтеграції України – 2024» та ін.;

всеукраїнські методологічні семінари: «Науково-методичне забезпечення розвитку професійної освіти в умовах нових викликів» (2022), «Розвиток національної професійної освіти в умовах війни, повоєнного відновлення та євроінтеграції України» (2024);

всеукраїнські науково-практичні вебінари: «Проектний менеджмент у закладах професійної освіти» (2020), «Управління ризиками в проектній діяльності закладів професійної освіти» (2020), «Освітній консалтинг як інструмент підвищення ефективності управління закладом професійної освіти» (2022), «Державно-приватне партнерство у розвитку професійної освіти: зарубіжний досвід» (2022), «Технологія розвитку консалтингової компетентності керівника закладу професійної освіти в умовах державно-приватного партнерства» (2022), «Технологія впровадження змін у закладі професійної освіти в умовах державно-приватного партнерства» (2022), «Державно-приватне партнерство у розвитку професійної освіти: виклики та перспективи» (2023), «Кращі практики

державно-приватного партнерства у країнах Європейського Союзу» (2023), «Технологічні аспекти застосування державно-приватного партнерства у закладах професійної (професійно-технічної) освіти» (2023), Всеукраїнський науково-практичний вебінар «Механізми впровадження зарубіжного досвіду публічно-приватного партнерства у професійну (професійно-технічну) та фахову передвищу освіту в Україні» (2024); «Державно-приватне партнерство у розвитку професійної освіти в сучасних умовах» у рамках Всеукраїнського фестивалю науки – 2024; «Модернізація освітніх програм підготовки здобувачів вищої освіти в контексті глобальних і національних викликів» (2022–2025), «Державно-приватне партнерство у забезпеченні якості професійної освіти і підготовки: вітчизняні та зарубіжні тенденції» (2025), «Кращі практики забезпечення якості професійної освіти в країнах Західної і Північної Європи» (2025) та ін.

Відділ системно бере участь у міжнародних виставках, зокрема:

за результатами представлення методичного посібника «Державно-приватне партнерство у сфері професійної (професійно-технічної) освіти для відновлення економіки України» для участі у XVI Міжнародній виставці «Інноватика в сучасній освіті» (2024) у номінації «Науково-методична розробка для вчителів, викладачів» здобуто диплом – Лауреат конкурсу «Національне визнання наукових досягнень»; методичні рекомендації «Механізми державно-приватного партнерства у сфері професійної (професійно-технічної) освіти у повоєнний час» у XVI Міжнародній виставці «Сучасні заклади освіти – 2025» відзначено золотою медаллю.

Для проведення експериментальної та науково-консультативної діяльності відділ активно співпрацює із науковими установами, закладами професійної та фахової передвищої освіти, навчально-методичними (науково-методичними) центрами (кабінетами) професійно-технічної освіти, іншими установами та організаціями, органами місцевого самоврядування, представниками підприємств, організацій, неурядових громадських організацій, іншими стейкхолдерами, зокрема із: Директоратом професійної освіти МОН України, Інститутом професійних кваліфікацій, Професійною спілкою працівників будівництва і промисловості будівельних матеріалів України, Академією професійної освіти спеціалістів індустрії краси «Партнер Плюс», Національним галузевим

партнерством «FASHION GLOBUS UKRAINE», ДПТНЗ «Дніпровський центр професійно-технічної освіти» ДНЗ «Запорізьке вище професійне училище моди і стилю», ДПТНЗ «Богородчанський професійний будівельний ліцей», ВСП «Бурштинський торговельно-економічний фаховий коледж Державного торговельно-економічного університету», ДПТНЗ «Вінницьке вище професійно-технічне училище сфери послуг», КЗ П(ПТ)О «Київський професійний коледж мистецтва та технологій сервісу», ДПТНЗ «Білоцерківське вище професійне училище будівництва та сервісу», ДПТНЗ «Хмельницький центр професійно-технічної освіти сфери послуг», Професійно-технічне училище № 8 м. Чернівці, Вище професійне училище № 25 м. Хмельницького та ін.

Навчальний семінар «Інноваційні технології у будівництві», організований Профспілкою працівників будівництва і промисловості будівельних матеріалів України на базі ДПТНЗ «Білоцерківське вище професійне училище будівництва та сервісу» (2025 р.)

Учені відділу здійснюють активну інформаційно-аналітичну й експертну діяльність, долучаючись до експертизи законопроектів («Про професійну освіту», «Про національну систему кваліфікацій», постанов і розпоряджень Кабінету Міністрів України; наказів і листів МОН України, розпоряджень НАПН України тощо).

Валентина Радкевич є членом Ради з питань розвитку професійної (професійно-технічної) освіти (Указ Президента України № 211/2021); Світлана Кравець та Дар'я Вороніна-Пригодій – національними експертами з акредитації кваліфікаційних центрів (2022); Світлана Кравець – експерт міжнародного проєкту EU4Skills (2021–2022), член науково-методичної ради Навчально-методичного кабінету професійно-технічної освіти у м. Києві (2022–2026), член робочої групи щодо розроблення законодавчих ініціатив із забезпечення функціонування корпоративних закладів освіти при Комітеті Верховної ради з питань науки, освіти та інновацій (2022), член робочої групи Державної служби якості освіти України щодо роботи над проєктом орієнтовних критеріїв, індикаторів та інструментарію для самооцінювання освітніх і управлінських процесів (2020), член експертної комісії з професійної (професійно-технічної) освіти (наказ МОН України від 20.11.24 р. № 1636), Ганна Романова та Світлана Кравець – члени робочої групи з розроблення рекомендацій щодо підвищення рівня прозорості та доброчесності у діяльності закладів професійної (професійно-технічної) освіти (наказ Національного агентства з питань запобігання корупції №250/25 від 22.08.2025) та ін.

Відділ сприяє реалізації освітньої діяльності Інституту. Працівники відділу упродовж 2016–2023 рр. реалізовували освітньо-професійну програму підготовки магістрів «Педагогіка вищої школи» за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки» (Валентина Радкевич, Олександр Радкевич, Людмила Пуховська, Світлана Кравець, Сніжана Леу-Севериненко, Янна Чепуренко, Дар'я Вороніна-Пригодій) та продовжують викладацьку діяльність за освітньо-науковою програмою підготовки докторів філософії зі спеціальності А5 «Професійна освіта» (Родіон Колишко, Володимир Крячко, Ольга Гайдук, Анна Остапенко, Світлана Кравець).

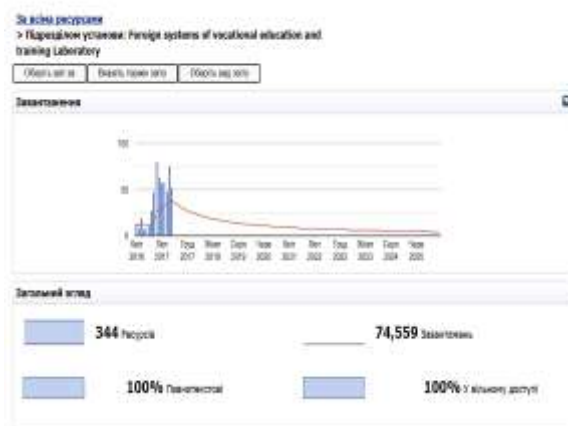

За звітний період до відділу було прикріплено дев'ять аспірантів (Владислав Белан, Голда Виноградська, Юрій Грищенко, Лариса Гончар, Сніжана Леу-Севериненко, Махира Малишева, Роман Фриз, Андрій Микитюк, Анна Бондар).

З них завершили навчання в аспірантурі й успішно захистилися: Сніжана Леу-Севериненко отримала науковий ступінь кандидата педагогічних наук; науковий керівник – Людмила Пуховська, доктор педагогічних наук, професор; Владислав Белан та Махира Малишева здобули ступінь доктора філософії; науковий керівник – Олександр Радкевич, доктор педагогічних наук, старший дослідник; Голда Виноградська здобула ступінь доктора філософії; науковий керівник – Людмила Базиль, доктор педагогічних наук, професор).

Популяризація результатів наукової діяльності відділу ведеться в інформаційному науково-освітньому просторі: бібліометричні профілі в Google Scholar, WoS ResearcherID, Scopus Author ID, відкритий ідентифікатор дослідника ORCIDid, профілі в системі «Бібліометрика української науки»; результати діяльності лабораторії систематично висвітлюються в засобах масової інформації, соцмережах, на сайтах закладів освіти, установ та організацій, в Електронній бібліотеці НАПН України.

Статистичні звіти електронної бібліотеки

Відділ виховання і професійної кар'єри

Відділ виховання і професійної кар'єри (до 1 січня 2015 р. – лабораторія професійної орієнтації і виховання, до 31 грудня 2024 р. – лабораторія професійної кар'єри) функціонує в структурі Інституту професійної освіти Національної академії педагогічних наук України з 1 червня 2008 року.

Завідували відділом у 2008–2026 рр.: доктор педагогічних наук, професор Валентина Лозовецька; доктор педагогічних наук, професор Олена Тітова; кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник Дмитро Закатнов; кандидат економічних наук, доцент Ганна Сохацька. У цей період у відділі працювали: доктори педагогічних наук Валентина Лозовецька, Юрій Павлов, Сергій Болтинець, Олена Отич, Людмила Онищук, Володимир Юрженко, Марія Теловата, Світлана Алексеєва, Людмила Ершова, Ганна Романова, Валерій Орлов, Людмила Базиль; кандидати наук: Леся Кузьмінська, Наталія Торчевська, Микола Самохін, Людмила Козак, Марія Карп'юк, Микола Вовковінський, Володимир Калошин, Марк Шимановський, Неля Величко, Андрій Селецький, Сергій Здіорук, Лілія Лупаренко, Інна Гриценко, Наталія Ваніна; наукові співробітники Анатолій Лизогуб, Наталі Гончар, Ігор Бондаренко, Лілія Гусечко, Людмила Злочевська, Андрій Патока, Маргарита Савченко, Валерій Байдулін.

Упродовж 2009–2012 рр. виконувалося фундаментальне наукове дослідження за темою «Психолого-педагогічні засади професійної орієнтації молоді на робітничі професії». Мета дослідження – теоретично обґрунтувати і розробити психолого-педагогічні засади професійної орієнтації молоді на робітничі професії, визначити та обґрунтувати психофізіологічні засади

профінформації, профконсультації і професійного добору, обґрунтувати методики психодіагностики особистості у її професійному самовизначенні, обґрунтувати та експериментально перевірити психолого-педагогічні засади професійної орієнтації молоді на робітничі професії та формування відповідних професійних цінностей.

За результатами наукового дослідження впродовж 2009–2012 рр. підготовлено та опубліковано 179 праць в т. ч.: наукової продукції – 1 концепція, 2 монографії; навчальної продукції – 5 методичних посібників, 1 методичні рекомендації, 3 навчальні програми, статей – 104 (в тому числі 24 у фахових виданнях – 24, зарубіжних виданнях – 8); інших видів наукової продукції – 68. Кількість завантажень опублікованої за результатами виконання наукового дослідження «Психолого-педагогічні засади професійної орієнтації молоді на робітничі професії» наукової продукції з Електронної бібліотеки НАПН України – понад 86 тис. Результати наукового дослідження за темою «Психолого-педагогічні засади професійної орієнтації молоді на робітничі професії» впроваджено в практику діяльності 31 закладу професійної освіти, 23 закладів вищої освіти, 5 закладів загальної середньої освіти, 14 регіональних науково(навчально-методичних) центрів(кабінетів) ПТО, 4 закладів загальної середньої освіти.

Науковці лабораторії виховання і професійної орієнтації (2014 р.)

Впродовж 2009–2012 рр. здійснювався педагогічний експеримент на рівні структурного підрозділу підвідомчої установи НАПН України «Психолого-педагогічні засади професійної орієнтації молоді на робітничі професії». Експериментальна база: Івано-Франківське вище професійне училище готельного сервісу і туризму, Львівське вище професійне училище ресторанного сервісу та туризму, Науково-навчальний центр ПТО НАПН України (м. Київ), Комунальний заклад «Малобілозерська естетична гімназія-інтернат «Дивосвіт»» Запорізької обласної ради (с. Мала Білозерка, Василівського р-ну, Запорізької обл.; Гімназія № 86 «Консул» (м. Київ), міжшкільний навчально-виробничий комбінат Святошинського району м. Києва, Ржищівський індустріально-педагогічний технікум.

У 2013-2015 рр. виконувалося фундаментальне наукове дослідження за темою «Підготовка учнівської молоді до вибору й реалізації професійної кар'єри». Мета наукового дослідження – розробити, обґрунтувати та експериментально перевірити теоретичні й методичні основи підготовки учнівської молоді у середніх загальноосвітніх і професійно-технічних навчальних закладах до вибору й реалізації професійної кар'єри.

За результатами наукового дослідження впродовж 2013–2015 рр. підготовлено та опубліковано 97 робіт в тому числі: наукової продукції: монографії – 2; виробничо-практичної продукції: посібники – 3, методичних рекомендацій – 2; статей – 62 (в тому числі у фахових виданнях – 34, зарубіжних виданнях – 4); матеріалів і тез конференцій – 28. Кількість завантажень опублікованої за результатами виконання наукового дослідження «Підготовка учнівської молоді до вибору й реалізації професійної кар'єри» наукової продукції з Електронної бібліотеки НАПН України – понад 76 тис. Результати наукового дослідження за темою «Підготовка учнівської молоді до вибору й реалізації професійної кар'єри» впроваджено в практику діяльності 31 закладу професійної освіти, 23 закладів вищої освіти, 14 регіональних науково(навчально-методичних) центрів(кабінетів) ПТО, 6 закладів загальної середньої освіти.

Упродовж 2013–2015 рр. здійснювався педагогічний експеримент на рівні структурного підрозділу підвідомчої установи НАПН України «Підготовка учнівської молоді до вибору й реалізації професійної кар'єри». Експериментальна робота здійснювалася на базі: Ржищівського професійного ліцею (м. Ржищів Київської області), Ржищівського індустріально-педагогічного технікуму (м. Ржищів Київської області), Мистецького коледжу художнього моделювання та дизайну (м. Київ), Навчально-наукового центру професійно-технічної освіти НАПН України (м. Київ), Львівського вищого професійного училища ресторанного сервісу та туризму, Тернопільського обласного навчально-методичного центру професійної освіти, Київського обласного інституту післядипломної освіти педагогічних кадрів (м. Біла Церква), Українського коледжу ім. В.О. Сухомлинського (м. Київ), Гімназії «Консул» № 86 Печерського РУО (м. Київ), загальноосвітніх навчальних закладів Голопристанського р-ну Херсонської області.

У 2016-2018 рр. виконувалося фундаментальне наукове дослідження за темою «Проектування системи консультування з професійної кар'єри учнів професійно-технічних навчальних закладів». Мета наукового дослідження: теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити систему консультування з професійної кар'єри учнів професійно-технічних навчальних закладів.

За результатами наукового дослідження впродовж 2016–2018 рр. підготовлено та опубліковано 93 праці, в тому числі: наукової продукції: монографії – 1; виробничо-практичної продукції: посібники – 1, методичні рекомендації – 2; навчальної продукції: навчальні посібники – 1; довідкової продукції: бібліографічні покажчики – 1, термінологічні словники – 1; статей – 49 (в тому числі у фахових виданнях – 30); матеріалів конференцій і тез – 35. Кількість завантажень опублікованої за результатами виконання наукового дослідження «Проектування системи консультування з професійної кар'єри учнів професійно-технічних навчальних закладів» наукової продукції з Електронної бібліотеки НАПН України – понад 35 тис. Загальна кількість об'єктів

ІНСТИТУТ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ
НАПН УКРАЇНИ

ЛАБОРАТОРІЯ
ПРОФЕСІЙНОЇ ОРІЄНТАЦІЇ І ВИХОВАННЯ

Основні напрями науково-дослідної роботи лабораторії:

- залучення вітчизняного та зарубіжного досвіду підготовки учнівської молоді до вибору робітничих професій;
- дослідження особливостей професійного самовизначення особистості на етапі професійної підготовки в умовах професійно-технічних навчальних закладів;
- узагальнення позитивного педагогічного досвіду професійного самовизначення та професійного розвитку особистості в ранньому юнацькому та юнацькому віці;
- обґрунтування та дослідно-експериментальна апробація змісту, форм і методів підготовки учнівської молоді до вибору робітничих професій;
- розробка та впровадження позитивного педагогічного забезпечення процесів побудови й реалізації професійної кар'єри учнями професійно-технічних навчальних закладів.

Україна, 03045, м. Київ, Чапаявське шосе, 98
тел. (044) 252-71-75; тел./факс (044) 259-45-53
web site: www.ipto.kiev.ua; e-mail: ipto_info@ukr.net

упровадження – 159, серед яких: органи державної влади та місцевого самоврядування – 1; заклади освіти 131 (у т.ч. професійної – 128, вищої – 3); підвідомчі установи НАПН України – 3; інші установи, підприємства, організації (у т.ч. 17 навчально(науково)-методичних центрів(кабінетів) ПТО) – 24.

Упродовж 2016–2018 рр. лабораторією здійснювалися такі педагогічні експерименти:

– всеукраїнський експеримент «Організаційно-педагогічні умови створення і функціонування Центру професійної кар'єри у професійно-технічному навчальному закладі» на базі Колківського вищого професійного училища;

– всеукраїнський експеримент «Формування кар'єрної компетентності майбутніх фахівців у професійно-технічному навчальному закладі» на базі Вищого професійного училища № 25 м. Хмельницького;

– на рівні структурного підрозділу підвідомчої установи НАПН України «Проектування системи консультування з професійної кар'єри учнів професійно-технічних навчальних закладів» на базі Навчально-методичного центру професійно-технічної освіти у Вінницькій області, ДНЗ «Ржищівський професійний ліцей» (м. Ржищев, Київська область), Вищого комерційного училища Національного торговельно-економічного університету (м. Київ), ДПТНЗ «Міжрегіональний центр ювелірного мистецтва м. Києва», Мистецького коледжу художнього моделювання та дизайну (м. Київ).

Науковці лабораторії професійної кар'єри (2018 р.)

У 2019–2021 рр. виконувалося фундаментальне наукове дослідження за темою «Теоретичні і методичні основи підготовки майбутніх кваліфікованих кадрів до підприємницької діяльності в умовах розвитку малого бізнесу». Мета дослідження – теоретично обґрунтувати, розробити та експериментально перевірити педагогічну систему підготовки майбутніх кваліфікованих кадрів до підприємницької діяльності в умовах розвитку малого бізнесу. За результатами наукового дослідження у 2019–2021 рр. опубліковано 94 наукові праці, в тому числі: наукової продукції – 3; виробничо-практичної продукції – 3; навчальної продукції – 2; довідкової продукції – 2; 42 статті (у тому числі: 6 статей у зарубіжних виданнях, що включено до наукометричної бази Scopus, 14 статей у вітчизняних фахових виданнях, 21 стаття в інших виданнях); 35 тез і матеріалів конференцій; 7 аналітичних матеріалів. Кількість завантажень опублікованої за результатами виконання даного наукового дослідження наукової продукції з Електронної бібліотеки НАПН України – біля 20 тис.

Упродовж 2019–2021 рр. лабораторією здійснювалися такі педагогічні експерименти:

– всеукраїнський експеримент «Формування готовності майбутніх кваліфікованих робітників до підприємницької діяльності», наказ МОН України № 742 від 28.05.19 р. Заклади, установи, організації, на базі яких проводиться експеримент: Державний навчальний заклад «Вінницький центр професійно-технічної освіти переробної промисловості», Державний навчальний заклад «Львівське вище професійне художнє училище», Державний навчальний заклад «Одеське вище професійне

училище торгівлі та технологій харчування», Державний навчальний заклад «Регіональний центр професійної освіти швейного виробництва та сфери послуг Харківської області», Державний навчальний заклад «Черкаський професійний автодорожній ліцей», Науково-методичний центр професійно-технічної освіти у Харківській області;

– всеукраїнський експеримент «Формування готовності майбутніх кваліфікованих робітників до підприємницької діяльності», наказ МОН України № 1227 від 12.11.18 р. Заклади, установи, організації, на базі яких проводиться експеримент: Вище професійне училище № 11 м. Хмельницького, Науково-методичний центр професійно-технічної освіти та підвищення кваліфікації інженерно-педагогічних працівників у Хмельницькій області;

– на рівні структурного підрозділу підвідомчої установи НАПН України «Теоретичні і методичні основи підготовки майбутніх кваліфікованих робітників до підприємницької діяльності в умовах розвитку малого бізнесу». Заклади, установи, організації, на базі яких проводиться експеримент: Навчально-науковий центр ПТО НАПН України, Мелітопольський багатопрофільний центр професійно-технічної освіти; Науково-методичний центр професійно-технічної освіти та підвищення кваліфікації інженерно-педагогічних працівників у Хмельницькій області; Державний навчальний заклад «Вінницький центр професійно-технічної освіти переробної промисловості», Державний навчальний заклад «Львівське вище професійне художнє училище», Державний навчальний заклад «Одеське вище професійне училище торгівлі та технологій харчування», Державний навчальний заклад «Регіональний центр професійної освіти швейного виробництва та сфери послуг Харківської області», Державний навчальний заклад «Черкаський професійний автодорожній ліцей», Науково-методичний центр професійно-технічної освіти у Харківській області.

У 2022–2024 рр. виконувалося фундаментальне наукове дослідження за темою «Теоретичні й методичні основи консультування з молодіжного підприємництва у закладах професійної (професійно-технічної) освіти». Мета дослідження – науково обґрунтувати теоретичні і методичні основи та апробувати методики консультування з молодіжного підприємництва у закладах професійної (професійно-технічної) освіти.

Упродовж 2022–2024 рр. опубліковано 99 одиниць (6 англ., 1 польск. мовами) планової продукції, у тому числі: наукової продукції – 1 (монографія); виробничо-практичної продукції – 2 (методичний посібник, практичний poradnik); довідкової продукції – 1 (довідник); статей – 22 (у наукових зарубіжних виданнях, що індексуються у Scopus і Web of Science Core Collection – 3; 3 англ. мовою; у наукових вітчизняних фахових виданнях – 14, 2 англ. мовою; у наукових зарубіжних виданнях, що індексуються в інших наукометричних базах даних – 5, 1 польск. мовою); матеріалів конференцій – 72 (у т. ч. індексуються у Scopus і Web of Science Core Collection – 1, англ. мовою). Також оприлюднено 33 одиниці додаткової продукції (8 англ. мовою), у т. ч.: наукової продукції – 5 розділи до монографій (1 зарубіжна англ. мовою); довідкової продукції – 2 (довідник, бібліографічний покажчик); статей – 13 (у наукових зарубіжних виданнях, що індексуються у Scopus і Web of Science Core Collection – 6, 6 англ. мовою; у наукових вітчизняних фахових виданнях – 1; у наукових зарубіжних виданнях, що індексуються в інших наукометричних базах даних – 1; у наукових вітчизняних виданнях, що індексуються в інших наукометричних базах даних – 5); матеріалів конференцій – 12 (у т. ч. індексуються у Scopus і Web of Science Core Collection – 1, англ. мовою); інформаційно-аналітичних матеріалів – 1. Кількість завантажень опублікованої за результатами виконання наукового дослідження «Проектування системи консультування з професійної кар'єри учнів професійно-технічних навчальних закладів» наукової продукції з Електронної бібліотеки НАПН України – понад 35 тис. Отримано 18 довідок про впровадження результатів наукового дослідження «Теоретичні й методичні основи консультування з молодіжного підприємництва у закладах професійної (професійно-технічної) освіти»: від закладів фахової передвищої освіти – 4; від закладів професійної освіти – 13; від інших установ – 1 (НМЦ ПТО).

Науковці відділу виховання і професійної кар'єри (2025 р.)

У 2024 р. розпочався експеримент на рівні структурного підрозділу підвідомчої установи НАПН України «Цифрова трансформація діяльності центрів кар'єри закладів П(ПТ)О». Експеримент проводиться на базі Навчально-методичного центру професійно-технічної освіти у Луганській області, ДНЗ «Сєвєродонецьке вище професійне училище», ДПТНЗ «Привільський професійний ліцей», Вищого професійного училища № 94, ДНЗ «Сєвєродонецький професійний ліцей», Золотівського професійного ліцею, Вищого професійного училища № 92 м. Сєвєродонецька, Рубіжанського професійного хіміко-технологічного ліцею, Лисичанського професійного торгово-кулінарного ліцею, ВП «Регіональний центр професійно-технічної освіти державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка». НМЦ ПТО та заклади професійної освіти релаковані з Луганської області внаслідок російської агресії.

З 2025 року наукові працівники відділу розпочали роботу над прикладним науковим дослідженням «Зміст і методики професійної орієнтації та консультування з кар'єри здобувачів професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти». Мета дослідження – науково обґрунтувати зміст і розробити методики професійної орієнтації, консультування з кар'єри здобувачів професійної (професійно-технічної) і фахової передвищої освіти для повоєнного відновлення економіки України й експериментально перевірити їх ефективність.

У 2025 році за результатами виконання прикладного наукового дослідження «Зміст і методики професійної орієнтації та консультування з кар'єри здобувачів професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти» підготовлено та опубліковано (електронні видання) 42 одиниці продукції (9 англ. мовою), у т. числі: наукової продукції – 6 (1 монографія, 5 підрозділів монографій, 4 англ. мовою у зарубіжних виданнях); виробничо-практичної продукції – 1 (методичний посібник); статей – 8 (у виданнях, що індексуються Web of Science Core Collection – 3 (3 англ. мовою); вітчизняних фахових наукових виданнях – 3 (1 англ. мовою); у зарубіжних виданнях – 1 (1 англ. мовою); інших виданнях – 1); матеріалів конференцій – 25; інформаційно-аналітичних матеріалів – 2.

Відділ виступив ініціатором та організатором проведення чисельних масових науково-практичних заходів, основними з яких є круглі столи, семінари, вебінари та ін.

Популяризація результатів наукової діяльності відділу системно представлена в інформаційному науково-освітньому просторі: всі працівники мають бібліометричні профілі в Google Scholar (h-індекс профілю відділу становить 29, 10-індекс – 136, кількість цитувань – понад 5,3 тис.) та відкритий ідентифікатор дослідника ORCIDid, представлені в системі «Бібліометрика української науки», результати діяльності відділу систематично висвітлюються в засобах масової інформації, соцмережах, на сайтах закладів освіти, установ, організацій та в Електронній бібліотеці НАПН України.

Відділ професійно-практичної підготовки

Відділ професійно-практичної підготовки є правонаступником лабораторії професійно-практичної підготовки, яка, своєю чергою, постала внаслідок перейменування лабораторії дистанційного професійного навчання (створеної 1 січня 2015 року). Лабораторію перейменовано на лабораторію професійно-практичної підготовки у 2022 році, а у 2025 році – реорганізовано у відділ професійно-практичної підготовки.

Історія цього наукового підрозділу сягає корінням у лабораторію «Всеукраїнський інформаційно-аналітичний центр професійно-технічної освіти», яка функціонувала з червня 2008 року по грудень 2014 року. Її створено за підтримки Проєкту Європейського Союзу ТАСІС «Підвищення ефективності управління професійно-технічною освітою на регіональному рівні в Україні». У різні роки лабораторію очолювали кандидати педагогічних наук Ірина Савченко, Тетяна Волкова та Ірина Гириловська.

До пріоритетних напрямів наукової діяльності лабораторії належало: забезпечення органів управління професійно-технічною освітою статистично-аналітичною інформацією для розроблення і прийняття ефективних управлінських рішень; координація діяльності регіональних інформаційно-аналітичних центрів з питань створення інформаційної бази даних професійно-технічної освіти; проведення із застосуванням науково обґрунтованих індикаторів ефективності моніторингу засобами системи ПРОФТЕХ; встановлення систематичних взаємозв'язків і розвитку співпраці з соціальними партнерами та учасниками міжнародних проєктів; надання необхідних відомостей роботодавцям і споживачам освітніх послуг; формування позитивного іміджу системи професійно-технічної освіти України на підставі наявних в інформаційній базі даних; пропагування передового досвіду роботи професійно-технічних навчальних закладів; розроблення методичних рекомендацій з визначення якості підготовки кваліфікованих робітників і рейтингів закладів освіти; розроблення, видання і розповсюдження друкованої продукції з тематики лабораторії.

Науковці лабораторії «Всеукраїнський інформаційно-аналітичний центр професійно-технічної освіти» (2009 р.)

Науковці лабораторії «Всеукраїнський інформаційно-аналітичний центр професійно-технічної освіти» (2008–2010 рр.)

Колектив науковців лабораторії здійснював роботу над фундаментальними науковими дослідженнями («Розвиток інформаційно-аналітичної компетентності педагогічних працівників ПТНЗ» (2013-2015, РК № 0113U000155); «Інформаційно-аналітичне забезпечення модернізації професійно-технічної освіти в умовах ринку праці»), розробив Концепцію інформаційно-аналітичної системи управління професійно-технічною освітою ПРОФТЕХ; обґрунтував мету, завдання, принципи створення бази даних інформаційного забезпечення прийняття управлінських рішень на різних організаційних рівнях системи управління професійно-технічною освітою; розробив методики формування і підтримки в актуальному стані бази даних, інформаційно-аналітичного опрацювання даних цієї бази під час підготовки проєктів управлінських рішень; визначив вимоги до технічного забезпечення системи ПРОФТЕХ та особливості її організаційно-функціональної структури.

З урахуванням європейського досвіду здійснення моніторингових досліджень якості і доступності професійної освіти і навчання, тенденцій розвитку відповідних комп'ютерно-орієнтованих систем моніторингу було розроблено і апробовано систему індикаторів стану, характеру функціонування й розвитку закладів професійно-технічної освіти, об'єднаних у сім груп: працевлаштування, педагогічні кадри, фінансування, матеріально-технічна база, навчально-методичне забезпечення, результативність навчання, доступність професійно-технічної освіти.

Спільно з Департаментом професійно-технічної освіти МОНМС України (2008 р.) було проведено педагогічний експеримент з апробації інформаційно-аналітичної системи ПРОФТЕХ і системи індикаторів ефективності діяльності закладу професійно-технічної освіти за галузевим спрямуванням у шести регіональних інформаційно-аналітичних центрах професійно-технічної освіти.

Результати наукової діяльності лабораторії «Всеукраїнський інформаційно-аналітичний центр професійно-технічної освіти» були відображені у численних наукових публікаціях, серед яких: інформаційно-аналітичний збірник ПРОФТЕХІНФО, методичні рекомендації, бібліографічний покажчик, статті в збірниках наукових праць. З метою розвитку інформаційно-аналітичних компетентностей педагогічних працівників, підвищення рівня їх готовності до використання інформаційно-аналітичної системи ПРОФТЕХ було розроблено навчальну програму «Комп'ютерні технології аналізу діяльності професійно-технічного навчального закладу». Також було започатковано видання збірника наукових праць «Модернізація професійної освіти і навчання: проблеми, пошуки і перспективи».

Участь науковців лабораторії «Всеукраїнський інформаційно-аналітичний центр професійно-технічної освіти» у Міжнародній виставці «Сучасні навчальні заклади – 2010» (2010 р.)

Співробітниками лабораторії «Всеукраїнський інформаційно-аналітичний центр професійно-технічної освіти» було створено сайт Інституту, на якому висвітлювалась науково-методична діяльність та проводилося електронне опитування роботодавців, забезпечувалося адміністрування сайту інформаційно-аналітичної системи ПРОФТЕХ.

Результати наукових досліджень презентувалися на міжнародних, всеукраїнських і регіональних конференціях, семінарах і круглих столах. Лабораторія брала участь у виставках, на яких було представлено цілий спектр інновацій, пов'язаних з науковими розробками інформаційно-аналітичного забезпечення управління модернізацією професійно-технічної освіти в умовах розвитку економіки.

Науковці лабораторії «Всеукраїнський інформаційно-аналітичний центр професійно-технічної освіти» (2014 р.)

У 2015 році лабораторія «Всеукраїнський інформаційно-аналітичний центр ПТО» була трансформована у лабораторію дистанційного професійного навчання. Метою діяльності новоствореної лабораторії було обґрунтування та розробка методичних основ дистанційного навчання у закладах професійної освіти, а основними завданнями: проведення досліджень з проблеми дистанційного навчання у професійній освіті, визначення перспективних методологічних підходів до їх розв'язання; розробка структури та змісту організаційно-педагогічного забезпечення дистанційного навчання кваліфікованих робітників; створення науково-методичного забезпечення дистанційного професійного навчання; розробка та експериментальна перевірка методики проектування дистанційних курсів для системи професійно-технічної освіти, методики організації самостійної роботи майбутніх кваліфікованих робітників засобами дистанційного навчання, а також методики моніторингу та контролю успішності дистанційного навчання кваліфікованих робітників.

Науковці лабораторії дистанційного професійного навчання (2016 р.)

Науковці лабораторії дистанційного професійного навчання (2018 р.)

Завідувачами лабораторії були: кандидат педагогічних наук Олександр Базелюк та доктор педагогічних наук, доцент Вікторія Кручек. До виконання наукових досліджень структурного підрозділу були залучені: доктор педагогічних наук, професор Василь Ягупов; доктор педагогічних наук, старший науковий співробітник Лариса Петренко; доктор педагогічних наук, професор Микола Пригодій; доктор педагогічних наук, старший дослідник Олександр Радкевич; доктор педагогічних наук Олександр Кошук; кандидат педагогічних наук, старший дослідник Світлана Кравець; кандидати педагогічних наук Тетяна Пятничук, Альона Зуєва, Наталія Самойленко, Надія Колісник; доктор філософії в галузі освіти Галина Однорог; кандидат фізико-математичних наук Дмитро Айстраханов; кандидат історичних наук Андрій Васильович Селецький; кандидат економічних наук, доцент Ольга Єршова; кандидат технічних наук Світлана Заславська; наукові співробітники Людмила Майборода, Іван Голуб, Роман Кузнєцов, Володимир Аніщенко; молодший науковий співробітник Антон Міщишен.

В період з 2016 року по 2024 рік співробітники лабораторії успішно виконали три прикладні наукові дослідження: «Методичні основи дистанційного професійного навчання кваліфікованих робітників у професійно-технічних навчальних закладах» (2016–2018, РК № 0116U003592), «Методичні основи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти» (2019–2021, РК № 0119U000153) та «Методичні основи професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників машинобудівної, аграрної галузей та сфери послуг в умовах змішаного навчання» (2022–2024, РК № 0122U000446).

У процесі виконання науково-дослідної роботи «Методичні основи дистанційного професійного навчання кваліфікованих робітників у професійно-технічних навчальних закладах» обґрунтовано методологічні засади та принципи, ознаки визначення змісту інформаційно-аналітичної компетентності педагогічних працівників шляхом інтеграції вимог системного, компетентнісного і суб'єктно-діяльнісного підходів до їх інформаційно-аналітичної діяльності; визначено зміст і структуру поняття інформаційно-аналітичної компетентності педагогічних працівників; визначено структуру інформаційно-аналітичної компетентності окремих категорій педагогічних працівників, зокрема керівників, майстрів виробничого навчання, методистів закладу професійної (професійно-технічної) освіти; розроблено й апробовано типову модель розвитку інформаційно-аналітичної компетентності різних категорій педагогічних працівників; визначено комплекс педагогічних умов ефективної реалізації моделі розвитку інформаційно-аналітичної компетентності педагогічних працівників; обґрунтовано основні характеристики інформаційно-аналітичної діяльності педагогічних працівників: технологізація, інформатизація, уніфікація; розроблено концепцію розвитку інформаційно-аналітичної компетентності заступників директорів з навчально-виробничої роботи.

Участь науковців лабораторії дистанційного професійного навчання у масових науково-практичних заходах (2018 р.)

Під науковим керівництвом учених лабораторії було проведено експерименти всеукраїнського рівня: «Організація професійного навчання учнівської молоді й дорослих, які проживають на тимчасово окупованій території та в населених пунктах на лінії зіткнення, з використанням технології дистанційного навчання» (2018–2020); «Підготовка кваліфікованих робітників з професій: «Квітникар», «Декоратор вітрин», «Флорист» з використанням технологій дистанційного навчання» (2016–2020); «Відкрите професійне навчання населення на модульно-компетентнісній основі» (на базі Державного професійно-технічного навчального закладу «Роменське вище професійне училище»).

Участь науковців лабораторії дистанційного професійного навчання у Міжнародній виставці «Сучасні заклади освіти – 2017» (2017 р.)

На основі результатів аналізу потреб та педагогічного і матеріально-технічного забезпечення закладів професійної (професійно-технічної) освіти у 2015 році співробітниками лабораторії було здійснено запуск Системи дистанційного навчання ІПТО НАПН України на базі платформи Moodle. На кінець 2016 року в ній зареєстровано понад тисячу користувачів. Співробітники Інституту активно використовували її для моніторингу діяльності користувачів, успішності здійснення освітньої діяльності на дистанційних курсах та під час проведення масових заходів, впровадження й оприлюднення кінцевих результатів наукових досліджень, взаємодії з експериментальними майданчиками різного рівня тощо. Протягом кожного року в СДН відбувалося понад 6000 сеансів, а її сторінки переглядалися до 60000 разів.

Робота співробітників лабораторії дистанційного професійного навчання на експериментальних майданчиках (2017-2018 рр.)

Мета наукового дослідження «Методичні основи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти» полягала в розробленні та експериментальній перевірці методичної системи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти. В процесі його виконання було здійснено оцінку стану вивченості проблеми, з'ясовано зміст основних понять на основі аналізу філософської, педагогічної і психологічної літератури, уточнені функції майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти, конкретизовано суть та структуру професійної компетентності майстра виробничого навчання.

В межах цього наукового дослідження ученими лабораторії було розроблено професійні стандарти «Майстер виробничого навчання», «Педагог професійного навчання», «Методист закладу професійної (професійно-технічної) освіти». Проведено масштабне опитування майстрів виробничого навчання з метою з'ясування їх вмотивованості до професійного вдосконалення, стану та форм організації підвищення їх кваліфікації, обґрунтування перспективних напрямів роботи з розвитку професійної компетентності. Відповідно до завдань дослідження, розроблено методичну систему розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання та побудовано її структурно-функціональну модель, обґрунтовано організаційно-педагогічні умови розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання, розроблено методiku відбору та структурування змісту розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання та представлено її структурну модель, методiku самоосвітньої діяльності з підвищення професійної компетентності майстрів виробничого навчання, розроблено технологію розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти, програму курсів підвищення їх кваліфікації на модульно-компетентній основі за очно-дистанційною формою навчання, виокремлені перспективні напрями самоосвіти, визначені критерії оцінювання та схарактеризовано рівні розвиненості професійної компетентності майстрів виробничого навчання. Також було здійснено добір діагностичного інструментарію та проведено оцінювання рівня розвиненості професійної компетентності майстрів виробничого навчання. Результативність розробленої методичної системи розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти було перевірено за допомогою послідовного педагогічного експерименту.

Основні наукові результати прикладного дослідження «Методичні основи професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників машинобудівної, аграрної галузей та сфери послуг в умовах змішаного навчання» полягали в тому, що вперше було обґрунтовано методичну систему професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників в умовах змішаного навчання як динамічного утворення, що є упорядкованою сукупністю взаємопов'язаних компонентів (методологічно-цільового, змістового, процесуального та контрольного-регулятивного) та спрямоване на процес формування комплексу ціннісних орієнтацій, мотивів, знань, вмінь, навичок, професійно важливих якостей майбутніх кваліфікованих робітників в умовах змішаного навчання; визначено принципи організації змішаного навчання в системі професійної (професійно-технічної) освіти

(інтегративності, системності, фундаментальності змісту навчання, елективності та гнучкості освітнього простору, систематичності та послідовності, інтерактивності), урахування вихідних положень яких уможлиблює досягнення його цілей і завдань в специфічних умовах здійснення професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників машинобудівної, аграрної галузей та сфери послуг у закладах професійної (професійно-технічної) освіти; сформульовано організаційно-педагогічні умови організації змішаного навчання (актуалізація суб'єктності здобувачів освіти; створення інформаційно-освітнього середовища закладу професійної (професійно-технічної) освіти; застосування комплексу цифрових технологій та засобів (комп'ютерних програм, цифрових освітніх платформ, «хмарних» технологій) для підтримки змішаного навчання; безперервний розвиток цифрової компетентності учасників освітнього процесу; застосування; здійснення інформаційно-методичної підтримки практичної та самостійної роботи здобувачів освіти); розроблено методики організації змішаного навчання майбутніх кваліфікованих робітників машинобудівної, аграрної галузей та сфери послуг у воєнний і повоєнний час (методику проектування електронних навчальних курсів для системи професійної (професійно-технічної) освіти, методику організації самостійної роботи майбутніх кваліфікованих робітників, методику підготовки педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти до змішаного навчання. Було розроблено програму підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти з організації змішаного навчання, що включає три модулі (задачі трансформації освітніх процесів в умовах змішаного навчання; оцінювання цифрових компетентностей учасників освітнього процесу; цифрові засоби організації освітнього процесу); схарактеризовано чинники ефективності та причини неефективності програм змішаного навчання.

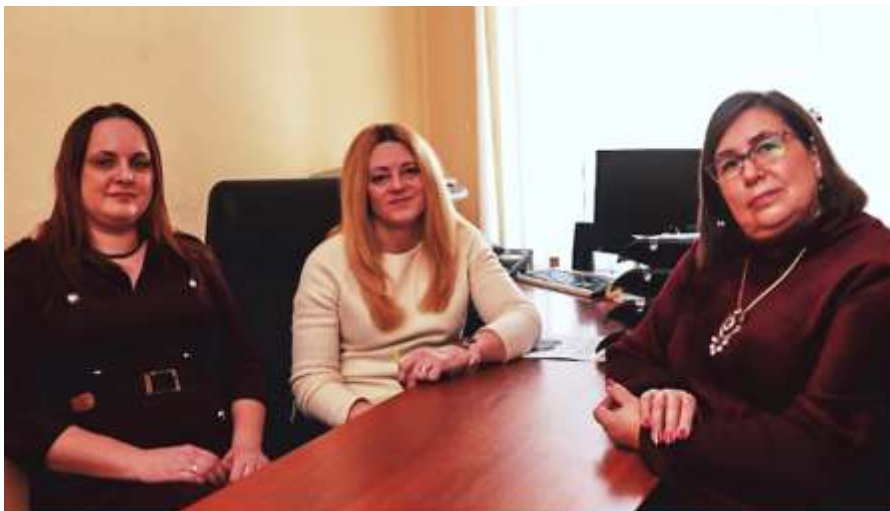

Зустріч з педагогічними працівниками Катюжанського вищого професійного училища (2019 р.)

В межах формувального етапу експерименту проводились науково-практичні заходи з упровадження методичної системи професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників машинобудівної, аграрної галузей та сфери послуг в умовах змішаного навчання та відповідних методик, забезпечувався науково-методичний супровід використання педагогами розробленої методичної системи. Результати апробації розроблених методик засвідчили позитивну динаміку рівня розвитку цифрової компетентності педагогічних працівників. За результатами проведених досліджень опубліковано: монографію, методичні посібники, методичні рекомендації, словник; створено електронний ресурс.

Лабораторія виступала організатором понад 20 масових науково-практичних заходів, основними з яких є: Всеукраїнська вебконференція «Теорія і практика дистанційного навчання у професійній освіті»; вебконференція «Дистанційне навчання: практичний досвід та перспективи використання у професійній освіті»; Всеукраїнська вебконференція «Актуальні проблеми

професійного розвитку майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти»; вебінар «Методичні засади дистанційного професійного навчання»; вебінар «Дистанційне професійне навчання в контексті цифровізації освіти»; Всеукраїнський науково-практичний вебінар «Сучасні підходи до професійного розвитку майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти»; Всеукраїнський науково-практичний вебінар «Професійний розвиток майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти: досягнення і перспективи»; Всеукраїнський науково-практичний вебінар «Теорія і практика професійного розвитку майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти»; Всеукраїнський науково-практичний вебінар «Актуальні проблеми професійного розвитку майстрів виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти»; Всеукраїнський науково-практичний вебінар «Науково-методичні основи впровадження технологій змішаного навчання в системі професійної освіти»; тренінг «Розробка та використання дистанційних курсів засобами системи дистанційного навчання Moodle»; Всеукраїнський тренінг «Педагогічне спілкування»; онлайн-тренінг «Розроблення і застосування дистанційних курсів в умовах змішаного навчання»; науково-практичний семінар «Застосування інноваційних технологій для розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання»; круглий стіл «Методичні основи дистанційного навчання кваліфікованих робітників у закладах професійної освіти». Лабораторія активно співпрацювала з Навчально-методичним кабінетом професійно-технічної освіти у м. Києві; Навчально-методичним центром професійно-технічної освіти в Сумській області; Бурштинським торговельно-економічним фаховим коледжем Київського національного торговельно-економічного університету; ДНЗ «Київський професійний коледж з посиленою військовою та фізичною підготовкою»; ДВНЗ «Білгород-Дністровський морський рибпромисловий фаховий коледж»; ДПТНЗ «Богородчанський професійний будівельний ліцей»; ДПТНЗ «Нікопольський центр професійної освіти»; ДНЗ «Київське регіональне вище професійне училище будівництва»; ДНЗ «Катюжанське вище професійне училище»; ДНЗ «Новоград-Волинське вище професійне училище»; Київським вищим професійним училищем швейного та перукарського мистецтва; ДНЗ «Хмельницький центр професійно-технічної освіти сфери послуг»; ДПТНЗ «Дніпровський центр професійно-технічної освіти»; ДНЗ «Криворізький центр підготовки та перепідготовки робітничих кадрів будівельної галузі»; Інститутом кібернетики ім. В.М. Глушкова НАН України.

Науковці лабораторії дистанційного професійного навчання (2023 р.)

Учені лабораторії здійснювали активну інформаційно-аналітичну й експертну діяльність. Вони брали участь у роботі Науково-методичної комісії сектора вищої освіти НМР МОН України (ДУ «НМЦ інформаційно-аналітичного забезпечення ВНЗ «Агроосвіта»), працювали в складі робочих груп з аналізу потреб ринку праці, викликів та можливостей на території Східної України (Інститут професійних кваліфікацій), розроблення «Концепції розвитку професійної освіти», проєкту «Методики розроблення стандартів професійної (професійно-технічної) освіти на компетентнісній основі» (Директорат професійної освіти МОН

України), проєкту «Рекомендацій закладам професійної (професійно-технічної) освіти щодо організації та функціонування внутрішньої системи якості освіти» (Державна служба якості освіти), орієнтовних критеріїв, індикаторів та інструментарію для самооцінювання освітніх і управлінських процесів (Державна служба якості освіти України). Співробітники лабораторії залучались до роботи конкурсної комісії з відбору підручників (посібників) для здобувачів професійної(професійно-технічної) освіти, журі міського конкурсу на кращу організацію методичної роботи в закладах П(ТТ)О та загальноміського заходу «Вернісаж педагогічної творчості» серед педагогічних колективів закладів професійної (професійно-технічної) освіти м. Києва. Ними надавалися пропозиції та рекомендації до законопроєктів України: «Про фахову передвищу освіту», «Про професійну освіту», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення захисту педагогічних, науково-педагогічних та наукових працівників»; проєктів постанов Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності», «Про затвердження Порядку розроблення, введення в дію та перегляду професійних стандартів», «Про затвердження Порядку проведення державної атестації наукових установ та закладів вищої освіти в частині провадження ними наукової (науково-технічної) діяльності», «Деякі питання виконання Рамкової програми Європейського Союзу з досліджень та інновацій «Горизонт Європа»; «Етичного кодексу ученого НАПН України»; Концепції реалізації державної політики у сфері професійної (професійно-технічної) освіти «Сучасна професійна (професійно-технічна) освіта» на період до 2027 року; плану заходів щодо реалізації Стратегії розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року; наказів Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Порядку державної реєстрації та обліку науково-дослідних, дослідно-конструкторських робіт і дисертацій», «Положення про сертифікацію педагогічних працівників», «Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти»; «Положення про дистанційну форму здобуття загальної середньої освіти», «Положення про центр професійного розвитку педагогічних працівників»; Положення про конкурс Національної академії педагогічних наук України на кращі наукові роботи; Порядку створення та функціонування на базі закладів вищої освіти та наукових установ мережі стартап-школа-інкубатор-акселератор; Національної програми «Наука майбутнього».

З 2022 року розпочала свою роботу лабораторія професійно-практичної підготовки, яку у 2025 р. реорганізовано у відділ. Метою діяльності відділу є обґрунтування, розроблення й експериментальна перевірка інноваційних методик професійно-практичної підготовки майбутніх фахівців в системі професійної освіти. Нині кадровий склад відділу становить шість працівників, у тому числі: доктор педагогічних наук, доцент Вікторія Кручек, (завідувач відділу); кандидат технічних наук Ігор Салій (провідний науковий співробітник); кандидат педагогічних наук, доцент Оксана Субіна (старший науковий співробітник); кандидат економічних наук, доцент Ольга Єршова (науковий співробітник); кандидат педагогічних наук, доцент Вікторія Купрієвич (науковий співробітник) та Людмила Майборода (науковий співробітник).

Науковці відділу професійно-практичної підготовки (2025 р.)

У 2025 році відділ професійно-практичної підготовки розпочав виконання наукового дослідження «Інноваційні методики професійно-практичної підготовки майбутніх фахівців будівельної

галузі в умовах повоєнного відновлення України» (PK № 0125U000310), що передбачає вивчення стану дослідженості проблеми організації професійно-практичної підготовки майбутніх фахівців у педагогічній теорії та практиці; обґрунтування методичних засад професійно-практичної підготовки майбутніх фахівців будівельної галузі в умовах повоєнного відновлення України; визначення та опис технологічних основ професійно-практичної підготовки майбутніх фахівців будівельної галузі в контексті положень концепції «Індустрія 5.0»; розроблення та експериментальну перевірку ефективності інноваційних методик професійно-практичної підготовки майбутніх фахівців будівельної галузі в умовах повоєнного відновлення України; розроблення, апробування методики оцінювання професійно-практичної підготовки майбутніх фахівців будівельної галузі; підготовку та впровадження методичних рекомендацій щодо використання інноваційних методик для організації професійно-практичної підготовки майбутніх фахівців будівельної галузі.

За результатами виконання наукового дослідження визначено та обґрунтовано актуальні проблеми організації професійно-практичної підготовки фахівців будівельної галузі в закладах професійної та фахової передвищої освіти; обґрунтовано принципи професійно-практичної підготовки майбутніх фахівців будівельної галузі в контексті реалізації концепції Індустрія 5.0 та використання цифрових освітніх ресурсів; проаналізовані сучасні методики професійно-практичної підготовки (включно з дуальною освітою, STEM-підходом, проєктною діяльністю, застосуванням цивільних симуляторів та навчальних систем для професійно-практичної підготовки операторів будівельної техніки), підходи до вдосконалення змісту професійно-практичної підготовки, використання цифрових освітніх платформ як засобів підвищення якості професійно-практичної підготовки фахівців будівельної галузі; обґрунтовано напрями вдосконалення системи професійно-практичної підготовки фахівців будівельної галузі в Україні. Подальшого розвитку набули положення про організацію професійно-практичної підготовки здобувачів освіти у закладах професійної освіти з врахуванням сучасних викликів (швидкий розвиток технологій; необхідності підготовки педагогічних працівників до роботи з новітніми технологіями (Building Information Modeling (BIM), доповнена та віртуальна реальність (VR/AR), ШІ, 3D-друк, робототехніка) та сучасних тенденцій цифровізації освіти (зміна ролі педагога та характеру взаємин зі здобувачами; використання цифрових ресурсів, що передбачає роботу з будь-яким контентом у будь-який час у режимі онлайн, можливість відстежувати результати в електронному журналі, проходити тестування, знайомитись із додатковими матеріалами тощо; пріоритет самостійної діяльності здобувачів освіти; організація індивідуальної підтримки кожному здобувачеві як у навчанні в аудиторії, майстерні, так і під час спілкування в мережі за допомогою зворотного зв'язку; активне використання групових форм роботи (робота над проєктами, організація дискусій, семінарів, форумів, веб-конференцій)).

Співробітники відділу брали участь у роботі Інституту з підготовки доповіді «Молодь України: виклики та адаптація в умовах воєнного стану» (розділ «Цифрові можливості для молоді»); внесення пропозицій до проєктів: Закону України «Про внесення змін до деяких законів щодо використання мови в освітньому процесі; методичних рекомендацій щодо формування мережі закладів професійної та фахової передвищої освіти та пропозиції їх удосконалення; описів предметних областей спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти; постанови Кабінету Міністрів України «Про реалізацію експериментального проєкту з підготовки осіб, які здобувають ступінь доктора філософії, через проєктну аспірантуру»; Типового положення про конкурс на посаду керівника закладу професійної освіти; змін до «Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників»; програми навчання з питань захисту об'єктів критичної інфраструктури (ОКІ) для підприємств та організацій, що знаходяться у сфері відповідальності Міністерства енергетики України; освітньої програми підвищення кваліфікації фахівців «Захист об'єктів критичної інфраструктури». Взято участь в опитуванні Інституту педагогіки Національної академії педагогічних наук України щодо інтеграції національної освіти і науки до європейського дослідницького простору. Вікторія Кручек та Людмила Майборода працювали в складі робочих груп з оновлення професійних стандартів «Педагог професійного навчання», «Методист закладу професійної освіти» та брали активну участь в їх засіданнях.

Завідувач відділу В. Кручек здійснює освітню діяльність, реалізуючи програму підготовки докторів філософії за спеціальністю 015 «Професійна освіта», зокрема таких навчальних компонентів, як «Психологія педагогічної та наукової діяльності», «Моніторинг якості освіти», «Моделі змішаного навчання».

Співробітники відділу виконують рецензування методичної та навчальної продукції, кваліфікаційних магістерських робіт. Як члени редакційної колегії наукового фахового видання «Професійна освіта», Вікторія Кручек та Оксана Субіна рецензують наукові статті. В межах організаційної роботи науковці залучаються до організаційних комітетів конференцій та семінарів, наукового редагування збірників їх матеріалів.

Старший науковий співробітник відділу Оксана Субіна виконує обов'язки відповідального секретаря приймальної комісії ІПО, брала участь у підготовці нової редакції Положення про приймальну комісію та Правил прийому до аспірантури та докторантури ІПО, інших нормативних та робочих документів приймальної комісії, робочих нарадах МОН України та УЦОЯО з питань організації вступної компанії.

Науковий співробітник відділу Ольга Єршова була членом експертної групи з оцінювання робіт, поданих на Всеукраїнський конкурс для педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти на кращий цифровий освітній ресурс «Планета ІТ», що проводив Інститут професійної освіти НАПН України за сприяння директорату професійної освіти Міністерства освіти і науки України, головою журі міського огляду-конкурсу на краще матеріально-технічне та комплексно-методичне забезпечення кабінету з предмета «Матеріалознавство» серед закладів професійної освіти м. Києва. Також вона працює технічним менеджером продовжуваного видання «Інноваційна професійна освіта», готує дописи для сайту Інституту про заходи, які проводить відділ.

Науковий співробітник відділу Вікторія Купрієвич є завідувачем центру професійного розвитку науково-педагогічних та педагогічних працівників Інституту. Нею розроблена освітньо-професійна програма підвищення кваліфікації за напрямом: педагогічні, науково-педагогічні працівники та керівники закладів освіти галузі знань: 01 «Освіта / Педагогіка», тематичних курсів «Компетентнісний розвиток керівників та педагогічних працівників у системі професійної освіти» (для категорії слухачів: «Керівники та педагогічні працівники закладів професійної (професійно-технічної) освіти та науково-методичних установ професійної (професійно-технічної) освіти»; «Керівники та педагогічні працівники закладів фахової передвищої освіти»). Вона працює з групами слухачів курсів як куратор-тьютор, веде інформаційну роботу серед керівних та педагогічних працівників закладів професійної освіти як потенційних слухачів курсів підвищення кваліфікації.

Провідним науковим співробітником Ігорем Салієм підготовлено проєкт меморандуму про співробітництво та взаємодію між Державним агентством України з управління зоною відчуження та Інститутом професійної освіти Національної академії педагогічних наук України та організовано його підписання.

Науковий співробітник Людмила Майборода виконує обов'язки Голови профспілкової організації Інституту.

Усі працівники відділу є членами Громадської організації «Інститут соціогуманітарної політики».

Відділ цифрових освітніх ресурсів

Відділ цифрових освітніх ресурсів (з 14 січня 2011 р. – лабораторія підручникотворення для системи ПТО; з 1 січня 2015 р. – лабораторія електронних навчальних ресурсів) функціонує в структурі Інституту професійної освіти Національної академії педагогічних наук України з 1 січня 2025 року.

Метою діяльності відділу є проведення фундаментальних і прикладних досліджень з проєктування інформаційно-освітнього середовища закладів професійної освіти у воєнний та повоєнний час, створення цифрових освітніх ресурсів, обґрунтування методик застосування цифрових технологій у підготовці майбутніх кваліфікованих робітників.

Серед завдань, що були успішно розв'язані:

- реалізація Всеукраїнського інноваційного проєкту: «Відкрита контент-бібліотека системи професійно-технічної освіти»;
- науково-методичний супровід розроблення електронних підручників та формування контент-бібліотеки для професійно-технічних навчальних закладів аграрної, машинобудівної та будівельної галузей;
- науково-методичний супровід функціонування контент-бібліотеки системи професійно-технічних навчальних закладів;
- формування електронних підручників на основі комп'ютерно орієнтованих дидактичних сценаріїв для професійно-технічних навчальних закладів аграрної, машинобудівної та будівельної галузей;

- науково-методичний супровід розроблення електронних підручників для професійно-технічних навчальних закладів;
- з'ясування та виокремлення методологічних особливостей в ергономіці проєктування інформаційно-освітнього середовища професійно-технічних навчальних закладів;
- здійснення науково-методичного супроводу формування електронних освітніх ресурсів щодо їх використання в навчально-виховній діяльності;
- науково-методичний супровід функціонування інформаційно-освітнього середовища системи професійно-технічних навчальних закладів.

Упродовж всього існування завідувачами лабораторії, а потім відділу були: кандидат військових наук Віктор Шевченко, доктор педагогічних наук, професор Микола Пригодій, кандидат педагогічних наук Лариса Липська, кандидат педагогічних наук Олександр Гуменний, кандидат педагогічних наук і старший дослідник Лілія Лупаренко. Нині очільником відділу є доктор філософії у галузі освіти Владислав Белан, який крім того є головою Ради молодих вчених Інституту професійної освіти НАПН України й членом Ради молодих вчених Ради молодих вчених НАПН України.

У відділі від самого заснування працювали: головний науковий співробітник лабораторії, доктор педагогічних наук, професор Володимир Юрженко; виконуючий обов'язки завідувача лабораторії, старший науковий співробітник, кандидат військових наук, доцент Віктор Шевченко; доктор технічних наук, професор, академік НАПН України Андрій Гуржій; кандидати педагогічних наук: Альона Зуєва, Андрій Кононенко, Тетяна Пригалінська (Криворот), Олександр Прохорчук, Костянтин Супрун; доктор філософії Владислав Белан; молодші наукові співробітники: Андрій Волошин, Іван Голуб, Лідія Гуменна, Марина Росток.

Нині склад відділу такий:

Завідувач відділу цифрових освітніх ресурсів – Белан Владислав Юрійович, доктор філософії, голова Ради молодих вчених Інституту професійної освіти НАПН України.

Наукові співробітники відділу:

Гуржій Андрій Миколайович, доктор технічних наук, професор, дійсний член (академік) НАПН України, Заслужений працівник народної освіти України, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, радник Президії НАПН України, головний науковий співробітник;

Пригодій Микола Анатолійович, доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, головний науковий співробітник;

Романов Леонід Анатолійович, кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник;

Кушнір Вадим Володимирович, доктор філософії, науковий співробітник;

Голуб Іван Іванович, науковий співробітник;

Волошин Андрій Михайлович, доктор філософії, молодший науковий співробітник;
 Семеренко Жанна Миколаївна, молодший науковий співробітник;
 Волошинова Ірина Вікторівна, молодший науковий співробітник.

Усі працівники мають бібліометричні профілі в Google Scholar (середній індекс співробітників лабораторії – 9) та відкритий ідентифікатор дослідника ORCIDid, представлені в системі «Бібліометрика української науки». У Google Scholar h-індекс відділу становить 22. Науковці відділу підготували шість статей, опублікованих у виданнях, що індексуються в наукометричних базах Scopus та Web of Science.

У структурному підрозділі з 2018 р. виконувалися такі прикладні наукові дослідження: «Методичні засади розроблення та застосування цифрової платформи професійної підготовки кваліфікованих робітників машинобудівної галузі» (2024–2025) (0124U000491); «Застосування цифрових технологій у професійній підготовці майбутніх кваліфікованих робітників» (2021–2023) (РК № 0121U107472); «Методичні основи розроблення SMART-комплексів для підготовки кваліфікованих робітників аграрної, будівельної і машинобудівної галузей» (2018–2020) (РК № 0118U003223), науковий керівник – Микола Пригодій, доктор педагогічних наук, професор.

У 2026 році відділом цифрових освітніх ресурсів розпочато прикладне НД за темою «Методичні засади професійної підготовки кваліфікованих робітників автотранспортної галузі із застосуванням технологій штучного інтелекту» (0126U000595). Керівник НД – Микола Пригодій, доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАН України.

Мета НД – обґрунтування, розроблення та експериментальна перевірка методичних засад професійної підготовки спеціалістів автотранспортної галузі із застосуванням технологій штучного інтелекту.

Відділ виступив ініціатором та організатором проведення Всеукраїнських науково-практичних вебінарів: «Модернізація інформаційно-освітнього середовища закладів професійної освіти»; «Методичні засади застосування цифрових технологій у закладах професійної (професійно-технічної) освіти»; «Застосування цифрових технологій у підготовці майбутніх кваліфікованих робітників» тощо. Співробітники відділу систематично висвітлюють результати наукових досліджень у засобах масової інформації, на сайтах закладів освіти, установ та організацій, що сприяє популяризації діяльності лабораторії та Інституту.

Перша тема НДР, яка була розроблена у лабораторії підручникотворення для системи ПТО: «Методичні основи створення підручника нового покоління для професійно-технічних навчальних закладів». Державний реєстраційний номер 0111U002506. Термін виконання: 01.01.2011–31.12.2014. Виконавці: 13 штатних осіб. Науковий керівник: завідувач лабораторії підручникотворення Інституту професійно-технічної освіти НАПН України Любов Карташова, доктор педагогічних наук, професор.

У ході виконання дослідження уперше розроблено методику створення електронних підручників нового покоління та їх застосування в навчальному процесі професійно-технічних навчальних закладів; концепцію контент-бібліотеки електронних підручників для системи професійно-технічної освіти України; створено та впроваджено методику створення електронних підручників нового покоління та їх застосування в навчальному процесі професійно-технічних навчальних закладів.

Удосконалено технологію створення електронних підручників нового покоління. Подальшого розвитку набули: організаційні та програмно-технічні рішення формування контент-бібліотеки електронних підручників нового покоління для системи ПТО.

Практичне значення отриманих результатів: розроблено методичні рекомендації створення електронних підручників нового покоління та їх застосування в навчальному процесі професійно-технічних навчальних закладів; створено «Контент-бібліотеку для системи ПТО України».

Крім того, за результатами науково-дослідної роботи опубліковано 7 електронних підручників (три з них отримали гриф МОН України), 4 посібники, 4 методичні рекомендації, 2 статті в наукових закордонних виданнях (обидві включені до наукометричних баз даних); 3 статті у наукових вітчизняних фахових виданнях; 2 статті в інших виданнях; 9 тез конференцій (з них: 2 міжнародних і 7 всеукраїнських). Надруковано методичний посібник «Методичні основи створення підручника нового покоління для ПТНЗ».

Основні результати НДР упроваджено в практику роботи: на всеукраїнському рівні – на базі Науково-методичного центру професійно-технічної освіти в Донецькій області, в 2013–2014 рр.; на рівні лабораторії – сформовано базу з 26 експериментальних майданчиків.

Результати НДР апробовано на багатьох конференціях міжнародного і всеукраїнського рівнів, круглих столах, науково-практичних семінарах, семінарах-тренінгах.

Контент-бібліотека включила сім електронних підручників нового покоління зі спеціальних дисциплін: «Механізація рільництва і садівництва: для учнів ПТНЗ, що навчаються за професією плодоовочівник»; «Технологія опоряджувальних робіт»; «Технологія штукатурних робіт»; «Технологія кам'яних робіт»; «Технологія токарної обробки»; «Технологія електродугового зварювання» для учнів ПТНЗ, що навчаються за професією електрогазозварник», «Електротехніка з основами промислової електроніки».

Розроблено електронні ресурси: науковий портал професійно-технічної освіти, який призначено для розташування Контент-бібліотеки для системи ПТО України, довідкової та допоміжної інформації, засобів моніторингу, проведення форумів, зворотного зв'язку тощо.

Здійснено: опрацювання експериментально отриманих даних (анкетування й експертне оцінювання) щодо визначення доцільності введення у навчальний процес ПТНЗ електронних підручників нового покоління.

Опрацьовано 823 анкети, наданих респондентам у вигляді паперових примірників та в електронному вигляді на науковому порталі професійної освіти. З метою визначення підходів до виокремлення організаційних умов впровадження електронних підручників нового покоління в навчально-виробничий процес навчальних закладів системи професійної освіти України досліджено матеріально-технічні можливості реалізації розроблених електронних ресурсів в закладах професійної освіти різних регіонів України.

Кількість об'єктів упровадження результатів НДР «Методичні основи створення підручника нового покоління для професійно-технічних навчальних закладів», підтверджених заявками на розподіл друкованої продукції й довідками про впровадження: органи державної влади та місцевого самоврядування – вісім; професійно-технічні навчальні заклади – 213, підвідомчі установи НАПН України – чотири, інші навчальні заклади – 23, інші установи, підприємства, організації – 27. Об'єкти упровадження розташовані у 22 областях України та в м. Києві.

У 2015 р. лабораторію перейменовано у лабораторію електронних навчальних ресурсів. У 2015–2017 рр. виконано науково-дослідну роботу за прикладною темою «Проектування інформаційно-освітнього середовища професійно-технічних навчальних закладів». У процесі дослідно-експериментальної роботи здійснено: аналіз теорії і практики проектування інформаційно-освітнього середовища професійно-технічних навчальних закладів; з'ясовано та виокремлено особливості проектування інформаційно-освітнього середовища професійно-технічних навчальних закладів; вибір інструментарію проектування інформаційно-освітнього середовища професійно-технічних навчальних закладів; розроблено проєкт інформаційно-освітнього середовища професійно-технічних навчальних закладів; забезпечено змістове наповнення інформаційно-освітнього середовища професійно-технічних навчальних закладів.

За результатами НДР передбачалося проектування інформаційно-освітнього середовища ПТНЗ та підготовка рукописів і контенту, зокрема: навчально-виробничої продукції – посібника «Інформаційно-освітнє середовище професійно-технічних навчальних закладів»; навчальної продукції – електронні ресурси «Інформаційно-освітнє середовище професійно-технічних навчальних закладів»; електронних підручників – «Слюсар з ремонту автомобілів», «Інформаційні системи і технології в обліку», колективного методичного посібника «Електронний довідник: поради щодо використання електронних ресурсів у навчально-виховній діяльності (для педагогічних працівників закладів ПТО)», наукові статті.

У 2016 р. лабораторія реалізувала проміжні завдання дослідження, а саме: оприлюднення на науково-методичних зібраннях різного рівня, зокрема, на науково-практичних семінарах і консультаціях у Сумській області, з ними ознайомлено працівників МОН України, НАПН України, науковців, методистів інститутів післядипломної освіти, аспірантів, викладачів та працівників ПТНЗ. Базою дослідження були установи системи професійно-технічної освіти України, зокрема: Вінницький НМЦ ПТО, Херсонський НМЦ професійно-технічної освіти, Закарпатський НМЦ професійно-технічної освіти, Одеське вище професійне училище торгівлі та технологій харчування, професійно-технічні навчальні заклади м. Одеси, Одеської обл., м. Херсона, Херсонської обл., м. Кіровоград, Кіровоградської обл., м. Києва, Київської обл., м. Кривий Ріг. У процесі виконання науково-дослідної роботи відбулося підвищення ефективності навчання майбутніх фахівців у професійно-технічних навчальних закладах; підвищення рівня професійної готовності в умовах інформаційно-освітнього середовища; підвищення професійного рівня педагогічних працівників закладів професійно-технічної освіти. Співробітниками лабораторії було підготовлено та проведено понад семидесяти масових заходів. Лабораторія взяла участь у 47 науково-практичних заходах (серед яких – 26 міжнародні).

У 2017 р. під науковим керівництвом кандидата педагогічних наук Олександра Гуменного успішно завершено експеримент всеукраїнського рівня на тему: «Створення інформаційно-освітнього середовища у професійно-технічному навчальному закладі торгівлі та технологій харчування», що діяв на базі ДНЗ «Одеське вище професійне училище торгівлі та технологій харчування». Результати експериментальної роботи поширено на 12 закладів професійної освіти з різних областей України. Очолювала проєкт директор ДНЗ «Одеське вище професійне училище торгівлі та технологій харчування», кандидат педагогічних наук – Людмила Висоцька.

В Одеському вищому професійному училищі торгівлі та технологій харчування до вирішення цієї проблеми підійшли через проведення науково-дослідного експерименту всеукраїнського рівня, у процесі якого науково обґрунтували і сформулювали власне інформаційно-освітнє середовище та довели його вплив на підвищення якості професійної підготовки майбутніх фахівців. Учасниками проєкту була сформована інноваційна педагогічна система, створена на основі сучасних інформаційно-комунікаційних та дистанційних технологій, інтеграції методів і комп'ютерно-орієнтованих засобів з інформаційно-ресурсним забезпеченням. Це дало змогу: підвищити кваліфікацію та інформаційну культуру педагогічних працівників закладу, покращити формування інформаційних навичок учнівської молоді, збільшити ефективність самоосвіти майбутніх фахівців, прискорити адаптацію навчально-виховного процесу до умов інформаційного суспільства. Отримані результати керівники проєкту поширили на 12 інших закладів професійної (професійно-технічної) освіти з різних регіонів України, показавши ефективність отриманих у ході проведення експерименту результатів.

У 2017 р. було опубліковано 62 статті за темою дослідження, з яких: 25 – у вітчизняних фахових виданнях, п'ять – у зарубіжних, та 30 тез. Три статті опубліковані в наукометричних фахових журналах. Індекси цитувань лабораторії електронних навчальних ресурсів (за Google Scholar станом на 05.04.18 р.).

Друковану продукцію за темами НДР було представлено на Міжнародній виставці «Сучасні заклади освіти, Міжнародному форумі «Інноватика в сучасній освіті», Міжнародній науково-практичній конференції «Професійне навчання персоналу – європейський вибір», Всеукраїнській науково-практичній конференції «Розвиток професійної культури майбутніх фахівців: виклики, досвід, стратегії і перспективи», XI Всеукраїнській науково-практичній конференції (звітній) «Науково-методичне забезпечення професійно-технічної освіти і навчання», Всеукраїнській науково-практичній конференції «Теорія і практика використання інформаційних технологій в навчальному процесі», Всеукраїнській науково-практичній конференції «Проблеми інформатизації навчального процесу в школі та вищому педагогічному навчальному закладі», Міжнародній науково-практичній конференції «Інформаційно-комунікаційні технології в сучасній освіті: досвід, проблеми, перспективи», Міжнародній науково-практичній конференції «Професійне становлення особистості: проблеми і перспективи».

Моніторинг упровадження результатів завершеної роботи здійснювався шляхом збирання й аналізу релевантної інформації з розрахунком коефіцієнту відповідності за групами показників «Оприлюднення продукції НДР», «Розповсюдження продукції НДР», «Використання продукції НДР цільовою аудиторією».

Результати НДР апробовано на багатьох конференціях міжнародного і всеукраїнського рівнів, круглих столах, науково-практичних семінарах, семінарах-тренінгах.

Тема експерименту: «Проектування інформаційно-освітнього середовища професійно-технічних навчальних закладів». Рівень: підвідомчої установи.

Заклади, установи, організації, на базі яких проводиться експеримент: НМЦ ПТО у Закарпатській обл., Економіко-юридичне училище Київського університету туризму, економіки і права, ДНЗ «Кіровоградський професійний ліцей сфери послуг», ДНЗ «Васильківський професійний ліцей», Київський транспортно-технологічний коледж Київської державної академії водного транспорту імені гетьмана Петра Конашевича-Сагайдачного, ДНЗ «Ізмаїльський центр професійно-технічної освіти», Автотранспортний технікум ДВНЗ «Національний гірничий університет», Рубіжанський індустріально-педагогічний технікум, Дніпродзержинський професійний ліцей, Ізмаїльський державний гуманітарний університет, ДНЗ «Ізмаїльський центр професійно-технічної освіти».

Інновації, що відпрацьовувалися: проектування інформаційно-освітнього середовища ПТНЗ. Результати експериментальної роботи: підготовлено і затверджено програму експерименту; створено концепцію проектування інформаційно-освітнього середовища ПТНЗ, що ґрунтується на особистісно зорієнтованому, диференційованому та інтегративному підходах й загально-педагогічних принципах; розроблено методику проектування інформаційно-освітнього середовища ПТНЗ; розкрито суть проектування інформаційно-освітнього середовища ПТНЗ.

Тема експерименту: «Створення інформаційно-освітнього середовища у професійно-технічному навчальному закладі торгівлі та технологій харчування».

Результати експериментальної роботи: підготовлено аналітичні матеріали про стан досліджуваної проблеми, вивчення практичного досвіду з проблеми створення і використання електронних інформаційного середовища у ПТНЗ; розроблено програму і навчально-методичне забезпечення тренінгових занять щодо підготовки педагогічних працівників ПТНЗ до розроблення та використання електронних освітніх засобів; проведено круглий стіл «Створення інформаційно-освітнього середовища для професійно-технічних навчальних закладів торгівлі та технологій харчування», підготовлено матеріали круглого столу.

На початку 2018 р. розпочався експеримент «Створення електронних навчальних ресурсів для професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників машинобудівної галузі», який проводився на базі ДНЗ «Криворізький центр професійної освіти металургії та машинобудування». Керівник проекту – в.о. директора ДНЗ Г. Г. Горб, науковий керівник – завідувач лабораторії електронних навчальних ресурсів Інституту професійно-технічної освіти НАПН України, кандидат педагогічних наук О. Д. Гуменний. З огляду на незадовільне забезпечення закладів професійної (професійно-технічної) освіти сучасними підручниками, методичні поради й доробки, оприлюднені в межах даного проекту, мали незаперечне практичне значення.

У межах науково-дослідної роботи «Проектування інформаційно-освітнього середовища професійно-технічних навчальних закладів» було проаналізовано теоретичні засади та практичний досвід проектування такого середовища; виявлено й систематизовано його особливості; обґрунтовано вибір необхідного інструментарію; розроблено власне проект середовища; здійснено його змістове наповнення.

Наукова новизна дослідження полягала в тому, що вперше: обґрунтовано концепцію проектування інформаційно-освітнього середовища ПТНЗ; розроблено структуру інформаційно-освітнього середовища (конструктор ІОС; контент-бібліотеку; базу навчально-методичних матеріалів; електронні освітні ресурси навчальних дисциплін; депозитарій; репозиторій; електронні енциклопедії та довідники; довідково-пошукова система; систему дистанційного навчання; інші модулі); удосконалено методику проектування інформаційно-освітнього середовища ПТНЗ. Набуло подальшого розвитку поняття «інформаційно-освітнє середовище ПТНЗ», де поняття «розвиток» передбачає, що система узвичаєного консервативного освітнього процесу стає відкритою, такою, що дає змогу тому, хто навчається, вийти на сучасні рівні досягнень науки, за межі стандартних програм, усталених комунікацій, задіяти до пошуку широку палітру навчально-наукових можливостей мережі Інтернет.

За темою дослідження підготовлено посібник «Інформаційно-освітнє середовище професійно-технічних навчальних закладів» (6,0 д. а.), створено електронний ресурс «Інформаційно-освітнє середовище професійно-технічних навчальних закладів» (30,3 д. а.).

Співробітниками лабораторії впродовж виконання теми було підготовлено та проведено більше семидесяти масових заходів.

У 2016–2020 рр. під науковим керівництвом співробітників лабораторії електронних навчальних ресурсів було проведено два експерименти всеукраїнського рівня: «Створення електронних навчальних ресурсів для професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників машинобудівної галузі» (2016–2018) (науковий керівник – Олександр Гуменний, кандидат педагогічних наук) та «Організація професійного навчання учнівської молоді й дорослих, які проживають на тимчасово окупованій території та в населених пунктах на лінії зіткнення, з використанням технології дистанційного навчання» (2018–2020) (науковий керівник – Микола Пригодій, доктор педагогічних наук, професор).

Ученими відділу було розроблено шість педагогічних інновацій: методичні основи застосування цифрових технологій у підготовці майбутніх кваліфікованих робітників; методологічні підходи та принципи до здійснення моніторингових досліджень у професійній освіті; класифікація цифрових технологій, що застосовуються у професійній підготовці майбутніх кваліфікованих робітників; технологія створення цифрового портфоліо здобувачів професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти; вебплатформа Webпортал з моніторингу освітньо-професійних досягнень здобувачів освіти та кар'єрного зростання випускників (електронний ресурс).

За результатами проведених досліджень опубліковано 57 праць, з яких: п'ять методичних посібників; практичний посібник; 19 статей у фахових наукометричних виданнях; 32 тези в збірниках матеріалів конференцій.

Співробітники лабораторії брали активну участь у спільних заходах Міністерства освіти і науки України та Національної академії наук України, це: проведення науково-практичних вебінарів з проблем цифровізації освіти (Микола Пригодій, Андрій Гуржій, Олександр Гуменний, Костянтин Супрун, Тетяна Пригалінська, Андрій Кононенко, Іван Голуб, Андрій Волошин); участь у щорічних серпневих конференціях, нарадах, розширених колегіях (Андрій Гуржій); участь у розробленні стандартів освіти (Микола Пригодій); участь учених НАПН України в роботі колегій, Наукової ради, Науково-методичної ради (науково-методичних комісій/підкомісій), робочих груп, конкурсних комісій МОН України (Андрій Гуржій).

У 2022 р. почато нову тему НДР «Методологія і технології моніторингових досліджень в професійній освіті».

Пріоритетний напрям, проблема досліджень: Напрямок 3. Цифровізація освіти. Проблема дослідження: Теоретико-методологічне та науково-методичне забезпечення цифровізації освіти.

Тема: «Методологія і технології моніторингових досліджень в професійній освіті», державний реєстраційний номер 0122U000851 (постанова Президії НАПН України від 27 січня 2022 р. №1-2/1-3).

Заклади, установи, організації, на базі яких проводиться експеримент: ДНЗ «Криворізький центр професійної освіти металургії та машинобудування», НМЦ ПТО у Закарпатській обл., Рубіжанський індустріальний коледж, Львівський автомобільно-дорожній коледж Національного університету «Львівська політехніка», Кам'янський професійний ліцей.

Тип експерименту: послідовний

Терміни проведення: 01.01.2022–31.12.2022 рр.

Експеримент проведено відповідно до затвердженої «Програми та методики наукового дослідження за темою «Методологія і технології моніторингових досліджень в професійній освіті», схваленої рішенням вченої ради ІПО НАПН України (протокол № 2 від 10.02.2022 р).

Науковий керівник: Микола Пригодій, завідувач лабораторії електронних навчальних ресурсів, доктор педагогічних наук, професор.

Інновації, що відпрацьовувалися в експериментальній роботі: експериментальна перевірка результативності технології створення цифрового портфоліо здобувачів професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти.

Результати експериментальної роботи, отримані впродовж звітного періоду:

- запроваджено розроблену технологію створення цифрового портфоліо здобувачів професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти;
- експериментально перевірено її результативність шляхом формування компетентності зі створення цифрового портфоліо здобувачів професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти;
- створено та запроваджено в систему професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти Web-портал з моніторингу освітньо-професійних досягнень здобувачів та

кар'єрного зростання випускників професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти (<https://dgtl-portfolio.ivet.edu.ua/>); методичні рекомендації «Технологія створення цифрового портфоліо здобувачів професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти».

Висновки про виявлені проблеми: на основі проведеного опитування здобувачів освіти з'ясовано, що розвиток компетентності здобувачів професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти зі створення цифрового портфоліо потребує вдосконалення їхньої теоретико-методичної підготовки за наступними напрямками: подання (презентації) навчальних досягнень; підготовки довідникових матеріалів; володіння інформацією про можливості створення та розміщення цифрового портфоліо; проведення контролю та діагностики; прогнозування розвитку (побудови освітньої траєкторії) здобувачів освіти; організації документообігу.

Шляхи вирішення виявлених проблем засобами інновацій: розроблено діагностичний інструментарій визначення рівня розвитку компетентності здобувачів професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти зі створення цифрового портфоліо; запроваджено систему тренінгів для викладачів професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти зі створення цифрового портфоліо здобувачами освіти.

Зміни після запропонованих нововведень: підвищення рівня компетентності здобувачів професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти зі створення цифрового портфоліо.

Лабораторія має науковий профіль у Google Scholar (h-індекс = 23; i-10 = 64; понад 2810 цитувань). Співробітниками лабораторії адмініструється сторінка в соціальній мережі Facebook, кількість читачів якої порівняно з минулим роком зросла на 185 осіб і становить 582 підписника.

За 2023 р. рік було опубліковано 13 матеріалів про діяльність лабораторії електронних навчальних ресурсів та її наукових співробітників на сайті ІПО НАПН України та його партнерів:

1. Інформація про проведення Всеукраїнського тренінгу «Підготовка майбутніх фахівців в умовах інформаційно-освітнього середовища закладу освіти» 13 лютого 2023 р. м. Київ.

2. Інформація про участь старшого наукового співробітника співробітників лабораторії електронних навчальних ресурсів Миколи Пригодія у круглому столі «Підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у наукових установах: здобутки, сучасні практики і перспективи» (23 лютого 2023 р.).

3. Інформація про обговорення проекту Державного стандарту профільної середньої освіти за участю старшого наукового співробітника співробітників лабораторії електронних навчальних ресурсів Миколи Пригодія (03 березня 2023 р.).

4. Повідомлення про засідання робочої групи з питань функціонування нового сайту Інституту професійної освіти НАПН України (03 березня 2023 р.).

5. Інформація про засідання робочої групи з обговорення проекту «Стратегії розвитку Національної академії педагогічних наук України на 2023–2027 роки» за участю старшого наукового співробітника співробітників лабораторії електронних навчальних ресурсів Миколи Пригодія (03 березня 2023 р.).

6. Інформація про тренінг-вебінар Адміністрування веб-платформи «Партнерський простір 015» (15 березня 2023 р.).

7. Повідомлення про всеукраїнський науково-практичний вебінар «Цифровізація професійної освіти в умовах сучасних викликів», організований та проведений лабораторією електронних навчальних ресурсів і лабораторією дистанційного професійного навчання Інституту професійної освіти НАПН України (29 березня 2023 р.).

8. Інформація про науково-практичний семінар у форматі круглого столу на тему: «Віртуалізація освітньої діяльності в закладах професійної освіти», що відбувся в рамках Всеукраїнського фестивалю науки в Україні (17 травня 2023 р.).

9. Вітання з нагородженням старшого наукового співробітника співробітників лабораторії електронних навчальних ресурсів Миколи Пригодія Міністерством освіти і науки України Подякою за ініціативу та наполегливість, високий професіоналізм, сумлінне виконання службових обов'язків та вагомий особистий внесок у розвиток сфери освіти і науки України (30 травня 2023 р.).

10. Інформація про засідання робочої групи з обговорення стану функціонування онлайн платформи «Партнерський простір 015», її удосконалення та використання зовнішніми користувачами (04 жовтня 2023 р.).

11. Повідомлення про відновлення роботи контент-бібліотеки заклади професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти (04 жовтня 2023 р.).

12. Інформація про участь старших наукових співробітників співробітників лабораторії електронних навчальних ресурсів Миколи Пригодія та Олександра Гуменного у методичній секції заступників директорів закладів професійної (професійно-технічної) освіти з навчально-виробничої роботи (19 жовтня 2023 р.).

13. Інформація про участь старшого наукового співробітника співробітників лабораторії електронних навчальних ресурсів Миколи Пригодія у стратегічній сесії «Формування регіональної мережі закладів профільної середньої освіти професійного спрямування» межах проєкту «DECIDE», за підтримки Міністерства освіти і науки України, посольства Швейцарії в Україні, ГО «Розвиток громадянських компетентностей в Україні» (DOCCU) та Цюрихського педагогічного університету (PH Zurich, Швейцарія) (23 листопада 2023 р.).

У 2024 р. розпочато тему НД «Методичні засади розроблення та застосування цифрової платформи професійної підготовки кваліфікованих робітників машинобудівної галузі» (Керівник – Микола Пригодій, доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України), а також науковцями лабораторії електронних навчальних ресурсів Інституту професійної освіти НАПН України опубліковано 36 одиниць видавничої продукції (з них 7 – англійською мовою), у тому числі: наукової продукції – 4 (розділи монографії); статей – 9 (у наукових зарубіжних виданнях, що індексуються у Scopus і Web of Science Core Collection – 3 (англ. мовою); у наукових вітчизняних фахових виданнях – 5 (1 англ. мовою); у наукових зарубіжних виданнях, що індексуються в інших наукометричних базах даних – 1 (англ. мовою); матеріалів конференцій – 23 (1 англ. мовою).

За результатами НД підготовлено:

- практичний посібник «Підготовка педагогічних працівників до застосування цифрової платформи професійної підготовки кваліфікованих робітників машинобудівної галузі»;
- методичні рекомендації «Методичні рекомендації щодо застосування цифрової платформи професійної підготовки кваліфікованих робітників машинобудівної галузі»;
- електронний ресурс «Цифрова платформа професійної підготовки кваліфікованих робітників машинобудівної галузі»;
- інформаційно-аналітичні матеріали: 2024 р. та 2025 р.

У 2025 р. лабораторія електронних навчальних ресурсів була перейменована на відділ цифрових освітніх ресурсів. Завідувачем відділу стала Лілія Лупаренко, к.пед.наук, старший дослідник. Протягом року було отримано: 4 довідки про впровадження нового наукового дослідження («Методичні засади розроблення та застосування цифрової платформи професійної підготовки кваліфікованих робітників машинобудівної галузі», 0124U000491) у ДНЗ «Волочиський промислово-аграрний промисловий ліцей» (від 2 грудня 2025 р. № 627), у ДНЗ «ВПУ №11 м.Хмельницького (від 1 грудня 2025 р. № 395), у ВПУ №20 м.Львова (від 1 грудня 2025 р. № 01-288), у Регіональному центрі професійної освіти ім. О.С. Єгорова (від 4 грудня 2025 р. № 395); 4 рецензії на методичні рекомендації для педагогічних працівників закладів професійної освіти «Методичні рекомендації щодо застосування цифрової платформи професійної підготовки кваліфікованих робітників машинобудівної галузі»; рішення вченої ради ІПО НАПН України про схвалення результатів завершеного наукового дослідження (протокол № 14 від 22 грудня 2025 р.).

3 лютого 2026 р. керівником відділу є доктор філософії Владислав Белан.

У рамках нового наукового дослідження «Методичні засади професійної підготовки кваліфікованих робітників автотранспортної галузі із застосуванням технологій штучного інтелекту» налагоджено співпрацю з Комунальним закладом професійної (професійно-технічної) освіти «Київський професійний коледж автотранспортних технологій», Відокремленим структурним підрозділом «Кропивницький інженерний фаховий коледж Центральноукраїнського національного технічного університету»; Комунальним закладом професійної (професійно-технічної) освіти «Київський професійний коледж артдизайну», Київським професійним ліцеєм транспорту і Комунальним закладом професійної (професійно-технічної) освіти «Київський професійний коледж «Лівобережний».

Під патронатом співробітників відділу цифрових освітніх ресурсів щорічно проводиться Всеукраїнський конкурс для педагогічних та науково-педагогічних працівників закладів професійної

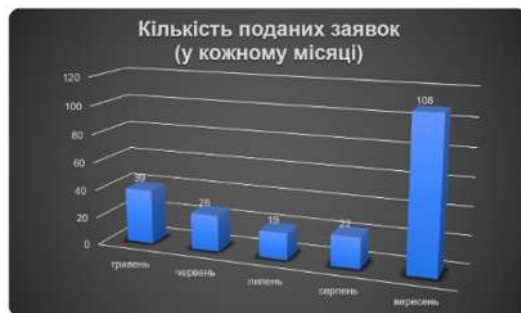
(професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти на кращий електронний освітній ресурс – «Планета ІТ».

Конкурс «Планета ІТ – 2025»

15 вересня 2025 року завершився прийом заявок на Всеукраїнський конкурс на кращий цифровий освітній ресурс «Планета ІТ – 2025», який традиційно проводить Інститут професійної освіти НАПН України спільно з Директоратом професійної освіти МОН України.

Цьогоріч на Конкурс надійшло сумарно 214 робіт. Активність учасників змінювалась від місяця до місяця: у травні подано 39 заявок, у червні – 26, у липні – 19, у серпні – 22. Найбільше конкурсанти доєдналися у вересні – 108 заявок.

Розподіл робіт за номінаціями:

- навчальні посібники – 74;
- підручники – 4;
- електронні словники та довідники – 19;
- відеуроки – 38;
- навчальні сайти, блоги та платформи – 79.

Відділ фахової передвищої освіти

Цей структурний підрозділ Інституту професійної освіти НАПН України функціонує з 1 березня 2017 р. З того часу до 2024 р. він мав назву «Лабораторія науково-методичного супроводу підготовки фахівців у коледжах і технікумах». Діяльність підрозділу спрямована на здійснення науково-методичного супроводу підготовки фахівців у закладах фахової передвищої освіти.

У 2018–2022 рр. структурним підрозділом завідували: доктор педагогічних наук, професор Андрій Каленський, кандидат педагогічних наук, доцент Оксана Лапа. З 2023 р. лабораторію очолила доктор педагогічних наук, професор Олена Тітова.

За цей період у проведенні наукових досліджень лабораторії брали участь: доктор педагогічних наук, професор Петро Лузан; кандидати педагогічних наук Надія Колісник, Світлана Кравець, Ірина Мося́, Тетяна Пащенко, Тетяна Пятничук, Василь Шусть, Леонід Романов, Євеліна Царьова, Олександр Ямковий; кандидат економічних наук, доцент Наталія Ваніна; доктор філософії в галузі освіти Анна Остапенко; кандидат юридичних наук, доцент Роман Курок; науковий співробітник Поліна Поповкіна (Прохорчук).

Перший склад лабораторії науково-методичного супроводу підготовки фахівців у коледжах і технікумах (2017 р.)

Було виконано фундаментальне наукове дослідження «Методичні основи стандартизації професійної освіти молодших спеціалістів у коледжах і технікумах» (2017–2019) (РК № 0117U002628), прикладне дослідження «Методичні засади оцінювання якості підготовки фахівців у закладах фахової передвищої освіти», що здійснювалося протягом 2020–2022 рр. (РК № 0120U000073) та фундаментальне наукове дослідження «Теоретичні і методичні основи розвитку професійної компетентності педагогічних працівників фахових коледжів в умовах пандемії, воєнного та повоєнного часу» (2023–2025) (РК № 0123U100602). У 2026 р. розпочато прикладне наукове дослідження «Методична система забезпечення якості професійної підготовки фахових молодших бакалаврів у аграрних коледжах» (2026–2028) (РК № 0126U000524).

Науковці лабораторії науково-методичного супроводу підготовки фахівців у коледжах і технікумах беруть участь у круглому столі (ВСП «Фаховий коледж інформаційних технологій та землевпорядкування Національного авіаційного університету», 2022 р.)

Під час виконання фундаментального наукового дослідження «Методичні основи стандартизації професійної освіти молодших спеціалістів у коледжах і технікумах» впродовж 2017–2019 рр. вченими структурного підрозділу було розроблено: *концепцію* стандартизації професійної підготовки молодших спеціалістів у коледжах і технікумах, *педагогічні умови* стандартизації професійної підготовки молодших спеціалістів у коледжах і технікумах, *методичну систему* стандартизації професійної підготовки молодших спеціалістів у коледжах і технікумах на компетентнісній основі, *методику* розвитку готовності педагогічних працівників до стандартизації професійної підготовки майбутніх молодших спеціалістів, *методику* розвитку самоосвітньої компетентності студентів, *технологію* проектування змісту компетентнісно орієнтованого навчання, *технологію* тестового контролю успішності навчання майбутніх молодших спеціалістів. За результатами проведеного дослідження опубліковано монографію, бібліографічний покажчик, методичні рекомендації, методичний посібник.

Серед вагомих результатів прикладного дослідження «Методичні засади оцінювання якості підготовки фахівців у закладах фахової передвищої освіти», що проводилося у 2020–2022 рр., варто відзначити: *методичні основи* оцінювання якості підготовки фахівців у закладах фахової передвищої освіти, *педагогічні умови* оцінювання якості підготовки фахівців у закладах фахової передвищої освіти, *принципи* оцінювання якості підготовки фахівців у закладах фахової передвищої освіти, *методику* оцінювання компетентностей (освітніх результатів) на основі поняттєво-змістового аналізу компонентів професійної дії із застосування технології тестового контролю, *методичну систему* оцінювання якості підготовки фахівців у коледжах, *модель методичної системи* оцінювання якості підготовки фахівців у коледжах та *технологію* тестового оцінювання навчальних досягнень студентів. Усього в ході виконання наукового дослідження відділом було підготовлено 124 публікації, з яких: методичний посібник, практичний посібник, методичні рекомендації та бібліографічний покажчик. Відділ виступив ініціатором та організатором проведення понад 20 масових заходів.

У період з 2023 по 2025 роки науковцями відділу було виконано фундаментальне наукове дослідження «Теоретичні і методичні основи розвитку професійної компетентності педагогічних працівників фахових коледжів в умовах пандемії, воєнного та повоєнного часу» (номер державної реєстрації – 0123U100602). Під час виконання наукового дослідження вченими відділу було розроблено: *концепцію* розвитку професійної компетентності педагогічних працівників фахових коледжів в умовах пандемії, воєнного та повоєнного часу; *методичну систему*; спроектовано структурно-змістову *модель* розвитку професійної компетентності педагогічних працівників фахових коледжів; експериментально визначено і теоретично обґрунтовано *педагогічні умови* цілеспрямованого розвитку професійної компетентності педагогічних працівників закладів фахової

передвищої освіти; *принципи* проєктування змісту розвитку професійної компетентності викладачів; *критерії* добору і структурування змісту розвитку професійної компетентності педагогічних працівників; технологію *проєктування змісту* розвитку професійної компетентності викладачів; *форми* науково-методичного супроводу професійного саморозвитку викладачів.

Робоча нарада - обговорення структури кінцевих результатів (2023 р.)

Участь співробітників лабораторії у щорічній науково-практичній конференції «Фахова передвища і професійна освіта: теорія, методика, практика», що проводиться Науково-методичним центром вищої та фахової передвищої освіти і Національною академією педагогічних наук України

Співробітниками відділу було проведено чотири Всеукраїнські науково-практичних вебінари, низку сесій короткострокового підвищення кваліфікації керівників та педагогічних працівників закладів фахової передвищої освіти за темою «Інноваційні технології професійної підготовки фахових молодших бакалаврів». Результати наукового дослідження висвітлено у виступах науковців відділу на 12 міжнародних і 7 всеукраїнських науково-практичних конференціях, семінарах, педагогічних читаннях, «круглих столах», виставках міжнародного рівня.

Здійснено позитивний вплив на розвиток професійної компетентності викладачів фахових коледжів шляхом розміщення понад 100 наукових та навчально-методичних ресурсів на офіційному сайті Електронної бібліотеки НАПН України. Загальна кількість завантажень ресурсів 2023–2025 та попередніх років – понад 57 тис.

Співробітники відділу фахової передвищої освіти відвідують партнерський заклад освіти ВСП «Немішаївський фаховий коледж НУБіП України» (2024 р.)

Створено та впроваджено комплекс навчально-методичного забезпечення розвитку професійної компетентності педагогічних працівників фахових коледжів в умовах пандемії, воєнного та повоєнного часу (монографію, термінологічний словник викладача фахового коледжу, методичні рекомендації та методичний посібник). Монографію «Система розвитку професійної компетентності педагогічних працівників фахових коледжів в умовах пандемії, воєнного та повоєнного часу» було відзначено золотою медаллю на Міжнародній спеціалізованій виставці «Освіта та кар'єра 2024» (26-27 квітня 2024 р., м. Київ) у номінації «Інноваційна діяльність з упровадження організаційно-педагогічних процесів у закладах освіти для підвищення якості освіти і освітньої діяльності».

У 2024–2025 рр. проведено експериментальне дослідження регіонального рівня за темою «Педагогічні умови професійного розвитку викладачів фахових дисциплін аграрних коледжів» на базі ВСП «Немішаївський фаховий коледж НУБіП України». Результати експерименту підтвердили ефективність педагогічних інновацій, розроблених в межах виконання наукового дослідження «Теоретичні і методичні основи розвитку професійної компетентності педагогічних працівників фахових коледжів в умовах пандемії, воєнного та повоєнного часу».

Відділ активно співпрацює з Державною установою «Науково-методичний центр вищої та фахової передвищої освіти», закладами вищої, фахової передвищої та професійної освіти, зокрема ВСП НУБіП України «Немішаївський агротехнічний коледж».

Середній h-індекс співробітників лабораторії становить 31, кількість цитувань – 4488. Науковці відділу опублікували понад 20 статей у виданнях, що індексуються в наукометричних базах Scopus та Web of Science. Співробітники мають бібліометричні профілі в Scopus, Web of Science, Google Scholar та відкритий ідентифікатор дослідника ORCIDid, представлені в системі «Бібліометрика української науки».

Науковці відділу фахової передвищої освіти (2025 р.)

Учені лабораторії здійснюють активну інформаційно-аналітичну та експертну діяльність через наукову експертизу проєктів законодавчих актів, нормативно-правових документів, освітніх інновацій, освітніх програм, навчально-методичної літератури в галузі професійної освіти. Співробітники лабораторії є членами експертних комісій: Петро Лузан (експертна комісія з професійної педагогіки, психології та змісту ПО, Міжвідомча рада з координації наукових досліджень з педагогічних і психологічних наук в Україні); Андрій Каленський (Національний фонд досліджень України); Ірина Мося́, Тетяна Пашенко, Наталія Ваніна, Анна Остапенко, Олександр Ямковий (робоча група ІПО НАПН України зі збору та аналізу статистичної інформації про стан мережі закладів фахової передвищої освіти); Олена Тітова (рецензент наукових періодичних видань: *History of science and technology / Історія науки і техніки* (Україна), *Ingeniería e Investigación* (Колумбія), *Health Professions Education* (Саудівська Аравія), *International Journal of Technology and Educational Innovation* (Великобританія), рецензент та член редакційної колегії видань *Lecture Notes in Mechanical Engineering* та *Frontiers in Education*). Науковці відділу є також членами редколегій наукових фахових журналів «Професійна педагогіка».

Андрій Каленський та Петро Лузан взяли участь у підготовці проєкту закону України «Про фахову передвищу освіту» (2019).

Відділ сприяє реалізації освітньої діяльності Інституту. Впродовж 2018–2026 рр. на базі відділу проходили і продовжують навчання два магістри, сім аспірантів і чотири докторанти, які успішно захистилися. Магістри: Олексій Макієвський та Анастасія Стариченко (науковий керівник – Ірина Мося́); аспіранти: Сергій Осипенко, Руслан Недашківський, Володимир Годун, Любов Ярош (науковий керівник – Петро Лузан), Юлія Єжокіна (науковий керівник – Олександр Радкевич), Поліна Прохорчук, Сергій Охременко (науковий керівник – Андрій Каленський); докторант Олександр Радкевич, Роман Курок, Марина Кабиш (науковий консультант – Петро Лузан), Роксоляна Зозуляк-Случик (науковий консультант – Андрій Каленський).

Популяризація результатів наукової діяльності відділу здійснюється через Youtube канал, сайти Інституту та його партнерів, засоби масової інформації, соцмережі, публікації у виданні «Професійна освіта» та в Електронній бібліотеці НАПН України.

Загальні наукометричні показники відділу Google Scholar: h-індекс – 31, кількість цитувань – 4488.

Кафедра професійної освіти і навчання

Кафедра професійної освіти і навчання була створена у 2016 році як стратегічний підрозділ Інституту професійної освіти Національної академії педагогічних наук України. Її головною метою стало забезпечення провадження освітньої діяльності на високому науковому та методичному рівнях, адаптованих до сучасних вимог ринку праці. Впродовж 2016–2026 років кафедру очолювали відомі науковці: доктор педагогічних наук, професор Ганна Романова; доктор педагогічних наук, доцент Оксана Самойленко; доктор педагогічних наук, професор Петро Лузан, доктор педагогічних наук, професор Людмила Єршова, кандидат педагогічних наук, старший дослідник, Світлана Кравець. Кожен із них вніс вагомий внесок у формування академічних традицій та розвиток наукових шкіл підрозділу.

Сьогодні кафедру очолює доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України Микола Пригодій. Під його керівництвом кафедра продовжує курс на інноваційний розвиток та інтеграцію в міжнародний освітній простір. Важливим аспектом є супровід підготовки наукових кадрів вищої кваліфікації: діяльність аспірантури координують Світлана Кравець, Оксана Субіна та Анна Остапенко, що забезпечує багатогранний підхід до організації дослідницької роботи молодих учених. Питаннями підвищення кваліфікації опікується доктор педагогічних наук, професор Людмила Базиль та кандидат педагогічних наук, доцент Вікторія Купрієвич, чия робота спрямована на постійне вдосконалення професійних компетентностей здобувачів освіти.

Кафедра функціонує як відкрита та динамічна система, тісно співпрацюючи з ученою радою, радою молодих учених та спеціалізованою вченою радою Інституту. Основними функціями підрозділу є проведення щорічного моніторингу та перегляду освітніх програм, що реалізується згідно з політикою внутрішнього забезпечення якості вищої освіти. Кафедра здійснює постійний аналіз ринку праці та ринку освітніх послуг, що дає змогу оперативно коригувати зміст навчання. Особлива увага приділяється залученню роботодавців до формування вимог щодо компетентностей випускників, а також регулярному опитуванню випускників для вдосконалення освітнього процесу.

Важливою складовою діяльності є контроль якості викладання. Робоча група кафедри здійснює моніторинг навчальних планів і програм дисциплін на відповідність вимогам ліцензування й акредитації. Організовується взаємовідвідування занять, проводяться відкриті та гостьові лекції з наступним колегіальним обговоренням. Щорічний аналіз успішності здобувачів освіти та обговорення результатів на засіданнях ученої ради дають змогу підтримувати високий рівень академічних стандартів та вчасно реагувати на виклики освітнього середовища.

Для задоволення потреб підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти кафедра забезпечувала у 2018–2023 рр. реалізацію освітньо-професійної програми підготовки магістрів «Педагогіка вищої школи» (спеціальність 011 «Освітні, педагогічні науки»), гарантом якої була доктор педагогічних наук, професор, академік НАПН України Валентина Радкевич. Основна діяльність кафедри зосереджена на реалізації освітньо-наукової програми підготовки докторів філософії (спеціальність 015 «Професійна освіта» / А5 «Професійна освіта»), гарантом якої виступають доктор педагогічних наук, професор Людмила Єршова та доктор педагогічних наук, професор Ганна Романова. Варто зазначити, що у 2019 році Інститут став першою науковою установою, яка успішно пройшла акредитацію магістерської програми в НАЗЯВО, а у 2021 році була успішно акредитована й програма підготовки PhD.

Після лютого 2022 року діяльність кафедри набула нових рис, зумовлених викликами воєнного стану. Освітній процес було повністю адаптовано до дистанційного та змішаного форматів навчання. Основний акцент змістився на забезпечення безперервності освіти та безпеку учасників освітнього процесу. Викладачі кафедри розробили нові методичні рекомендації щодо організації навчання в умовах криз, інтегрувавши в курси теми цифрової дидактики, хмарних технологій та психологічної стійкості. Колектив активно долучився до волонтерської діяльності та надання психолого-педагогічної підтримки здобувачам освіти, які постраждали від війни.

Кафедра активно розширює межі традиційної освіти через мережеву взаємодію з іншими інституціями. Важливим напрямом є інтеграційні проекти, зокрема програма мобільності з ІМФЕ ім. М. Т. Рильського. Завдяки їй аспіранти НАН України опановують педагогічну майстерність та інноваційні технології навчання на базі нашого Інституту. Така міжінституційна синергія дозволяє аспірантам-гуманітаріям (мистецтвознавцям, етнологам) отримувати ґрунтовну педагогічну підготовку, а викладачам кафедри — збагачувати свої курси культурними та мистецькими контекстами. Це створює унікальний освітній продукт, де технології викладання зустрічаються з глибоким знанням національної культури.

Кафедра посилила міжнародну співпрацю, залучаючи аспірантів та магістрантів до участі у міжнародних вебінарах та конференціях, що проводяться спільно з європейськими партнерами. Це сприяє популяризації української наукової школи за кордоном та обміну досвідом у сфері професійної освіти. Регулярно проводяться науково-практичні семінари з модернізації освітніх програм, круглі столи та методологічні семінари, де обговорюються актуальні питання розвитку дослідницької компетентності в умовах цифровізації та глобальних змін.

Кафедра активно стимулює професійне зростання викладачів. З 2019 року запроваджено щорічний конкурс «Викладач року», переможець якого обирається на основі рейтингу профактивності та відгуків здобувачів освіти. Це стимулює впровадження інноваційних методик, участь у міжнародних грантах та проведення гостьових лекцій. Переможці отримують дипломи, що є важливою частиною кадрової політики Інституту. Щорічний конкурс «Аспірант року» спрямований на відзначення молодих науковців за найвищі здобутки в дослідницькій діяльності, активну публікаційну активність у провідних фахових виданнях та вагомий внесок у розвиток пріоритетних напрямів сучасної професійної освіти. Рішення щодо нагородження затверджується вченою радою за поданням кафедри та Ради молодих учених, що забезпечує прозорість та об'єктивність оцінювання.

Особлива роль у житті кафедри належить Раді молодих учених. Спільна робота спрямована на оновлення змісту освіти та вибір вибіркових дисциплін, що дозволяє здобувачам формувати індивідуальну освітню траєкторію. Постійний діалог між поколіннями дослідників сприяє спадкоємності наукових знань та формуванню нової генерації фахівців у галузі професійної освіти. Таким чином, кафедра професійної освіти і навчання залишається провідним центром підготовки еліти педагогічних кадрів, поєднуючи академічну глибину з готовністю до сучасних трансформацій.

Річні звіти аспірантів Інституту ПО НАПН України, 2025 р.

Центр сучасних професій і технологій навчання

Центр створено 23 вересня 2009 р. завдяки співпраці українсько-німецького проекту «Реформа професійно-технічної освіти з урахуванням енергоефективності» та Національної академії педагогічних наук України. До 2017 року діяльність Центру координував Юрій Кравець, науковий співробітник ІПО НАПН України, а з 2017 року – Світлана Кравець, кандидат педагогічних наук, старший дослідник.

Основними *напрямами* діяльності Центру є:

нормативно-правове забезпечення реформування й розвитку системи професійної освіти України;

порівняльний аналіз досвіду формування і розвитку трудових ресурсів в Україні та зарубіжних країнах;

дослідження проблем професійної підготовки кваліфікованих спеціалістів у системі професійної освіти та визначення потреб ринку праці у нових професіях;

консультативно-методичний супровід розроблення професійних стандартів й створення кваліфікаційних центрів;

спільна діяльність із представниками центральних і місцевих органів виконавчої влади, іншими фахівцями (працівниками) за видом (видами) економічної діяльності, роботодавцями, їх організаціями та об'єднаннями, репрезентативними профспілками, їх організаціями та об'єднаннями, представниками сфери освіти, іншими стейкхолдерами.

Упродовж останніх років Центр системно бере участь в удосконаленні й розробленні законодавчих актів і нормативно-правового забезпечення системи професійної освіти та національної системи кваліфікацій., зокрема, це – громадські обговорення Закону України «Про професійну освіту», проекту Закону України «Про національну систему кваліфікацій», удосконалення підходів до розроблення професійних стандартів, професійних (повних та часткових) кваліфікацій, мікрокваліфікацій, оновлення освітніх програм, створення кваліфікаційних центрів.

Керівник Центру бере активну участь у експертній діяльності та заходах, організованих МОН України, Національним агентством кваліфікацій, Інститутом професійних кваліфікацій, міжнародними партнерами та ін. Це сприяє здійсненню порівняльних досліджень й аналізу досвіду розвитку людського капіталу у зарубіжних країнах. Зокрема, керівник Центру Світлана Кравець долучилась до експертної роботи для реалізації завдань проекту GIZ «Аналіз потреб, викликів та можливостей ринку праці у Східній Україні» (2019), «Реформи у сфері енергоефективності в Україні» (компонент «Професійні кваліфікації», 2020-2022); у межах реалізації завдань проекту EU4Skills за підтримки Національного агентства освіти Фінляндії (EDUFI) брала участь у реалізації компонентів «Розвиток професійних кваліфікацій», «Розроблення професійних профілів» (2021–2022); долучається до проведення тренінгів у межах завдань міжнародного проекту «Професійна освіта та навчання в Східному партнерстві УФСІ (Український фонд соціальних інвестицій)» (ІРС, Німеччина, 2025–2026) та ін.

Серед важливих заходів, спрямованих на забезпечення зв'язку між національною та європейською рамками кваліфікацій; нормативне удосконалення професійної освіти; координацію попиту та пропозиції щодо повних/ часткових кваліфікацій, мікрокваліфікацій; розвиток публічно-приватного партнерства: тренінг з інтерактивних методик викладання курсу «Демократія: ідеї на практиці», організований Міжнародною фундацією виборчих систем (IFES) за підтримки Агентства США з міжнародного розвитку (USAID), Міністерства міжнародних справ Канади (Global Affairs Canada, британської допомоги (UK aid) від уряду Великої Британії, Директорату професійної освіти МОН України (2022); вебінар TAIEX (Technical Assistance and Information Exchange) «Краці практики щодо впровадження політик професійної освіти стосовно сприяння підготовці кваліфікованих кадрів» (2022), круглі столи «Порівняння системи кваліфікацій України з Європейською рамкою кваліфікацій» (2023); «Практичні аспекти формування необхідних умінь та навичок в умовах посткризового розвитку країн» (2023 р.); презентація стану розвитку Національної системи кваліфікацій та сучасних механізмів наповнення ринку праці кваліфікованими працівниками (2024); практично-науковий семінар «Зайнятість, освіта, кваліфікація та соціальна підтримка українських вимушено переміщених

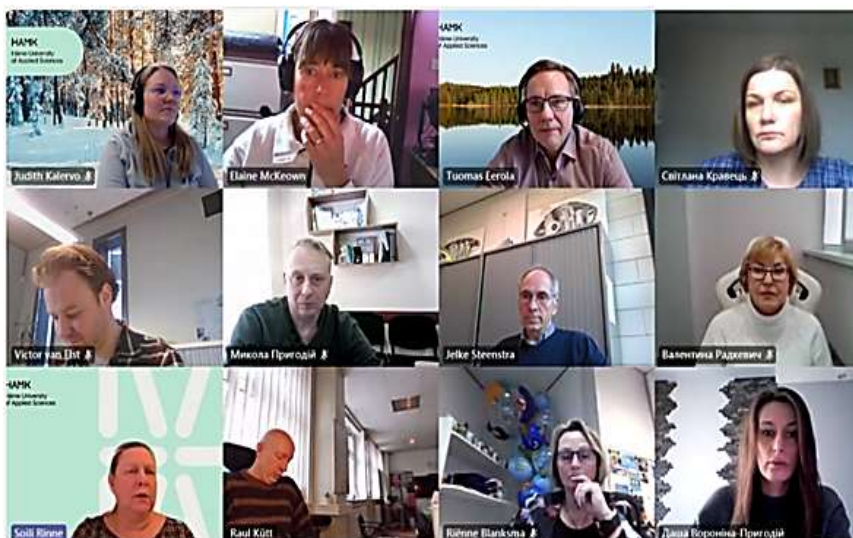

осіб і біженців» (2025); засідання робочих груп проєктів «Еразмус+ FS@TechVET» (2024), «Erasmus+ DUAL-UA» (2025), «HORIZON EUROPE – 2026» та ін.

Участь С. Кравець у презентації стану розвитку Національної системи кваліфікацій та сучасних механізмів наповнення ринку праці кваліфікованими працівниками (2024)

У 2023 році Центр долучився до виконання завдань щодо забезпечення формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання природних ресурсів та поводження з відходами на виконання Указу Президента України «Про загрози і виклики національній безпеці України в екологічній сфері та першочергові заходи щодо їх нейтралізації» № 111/2021 від 23.03.2021 та завдань Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України. Зокрема, у співпраці науковців Інституту професійної освіти НАПН України (В. Радкевич, С. Кравець), працівників Державної екологічної академії післядипломної освіти та управління (О. Бондар, В. Кияшко, І. Салій), Навчального центру впровадження кліматичних технологій ТОВ «ІВІК» (М. Вишневський, О. Литвиненко, Є. Холявко), ДПТНЗ «Дніпровський центр професійно-технічної освіти (О. Стрілець, С. Животова, С. Зуєнко) проведено аналітичні дослідження підготовки фахівців у сфері професійної освіти з урахуванням особливостей нових технологій експлуатації теплових насосів та шляхи їх реалізації й розроблено професійний стандарт і навчальні програми курсової підготовки з професії «Майстер з монтажу, обслуговування, ремонту та налагодження теплових насосів».

Участь Центру сучасних професій і технологій навчання у засіданні робочих груп проєктів «Еразмус+ FS@TechVET» (2024)

Доповідь В. О. Радкевич у Державній екологічній академії післядипломної освіти та управління про результати аналітичних досліджень (2023 р.)

Упродовж останніх років Центр забезпечує консультативно-методичний супровід та експертну роботу з розроблення професійних стандартів.

Керівник Центру та наукові співробітники Інституту системно підвищують кваліфікацію на тренінгах щодо розроблення професійних стандартів й діляться досвідом із освітянами та представниками ринку праці. Зокрема, Світлана Кравець та Анна Остапенко пройшли навчання з розроблення професійних стандартів (2021, 2023, 2025), Олександр Слободяник є оцінювачем результатів навчання здобувачів професійних кваліфікацій (2022), Світлана Кравець, Дар'я Вороніна-Пригодій та Інна Гриценко є національними експертами з акредитації кваліфікаційних центрів (2022), Алла Онищенко виступила спікером на семінарі «Як закладу освіти стати кваліфікаційним центром. Як, де і навіщо?», організований Державною установою «Науково-методичний центр вищої та фахової передвищої освіти» (2025).

НАЦІОНАЛЬНЕ
АГЕНТСТВО
КВАЛІФІКАЦІЙ

№ 01

НАЦІОНАЛЬНЕ
АГЕНТСТВО
КВАЛІФІКАЦІЙ

Київська область, м. Київ, 01550
Адреса для отримання: м. Київ, вул. Солом'янська, 130, каб. 12025
Ска: 044703-43344120, м. Тел.: +380(044) 596 20 88
*Національний центр кваліфікації

СЕРТИФІКАТ

засвідчує, що

Світлана Кравець

пройшла (чи курс на тему: «Розроблення професійних стандартів та зареєструвала бачення та зміни щодо методичної підготовки до розроблення, проведення публікації, громадського обговорення, затвердження, впровадження в освітній, підприємств та некомерційних до професійних стандартів»

Тривалість: 45 годин (15 кредитів ЄКТС)
Тип освітніх заходів: вступання
Форма: дистанційно (відеонавчання)

Голова Національного агентства кваліфікацій

Юрій Балашок

Київ, м. Київ, 24 березня 2023 року

0401.2022 № 03/0101-03/04

Світлани Кравець
sveta.kindo@ukr.net

Про включення до Реєстру кваліфікацій

Шановна пані Світланно!

На засіданні Національного агентства кваліфікацій прийнято рішення (№ 1 до протоколу № 26 (62) від 29.12.2021) включити Вас до Реєстру кваліфікацій, як експерта з акредитації кваліфікаційних центрів.

З повагою

Голова

Юрій БАЛАШОК

НАЦІОНАЛЬНЕ АГЕНТСТВО КВАЛІФІКАЦІЙ
 Головна адреса: вул. Андріївська, 30Б, м. Київ, 01018
 Адреса для листування: вул. Солом'янська, 1, м. Київ, 01032
 Тел: (+380) 22 424 42 22, факс: (+380) 22 424 42 22
 електронна пошта: info@nauk.gov.ua

НАЦІОНАЛЬНЕ АГЕНТСТВО КВАЛІФІКАЦІЙ
 Головна адреса: вул. Андріївська, 30Б, м. Київ, 01018
 Адреса для листування: вул. Солом'янська, 1, м. Київ, 01032
 Тел: (+380) 22 424 42 22, факс: (+380) 22 424 42 22
 електронна пошта: info@nauk.gov.ua

16.06.2022 № 03/01.01-07/365

Дані Вороніній-Пригодній
 voronina.pryhodnij@gmail.com

Про включення до Реєстру кваліфікацій

Шановна пані Дані!

На засіданні Національного агентства кваліфікацій прийнято рішення № 1 (протокол № 18 (80) від 16.06.2022) включити Вас до Реєстру кваліфікацій, як експерта з акредитації кваліфікаційних центрів.

З повагою

В. о. Голови

Людмила Акімова
 Людмила АКИМОВА

18.09.2022 № 03/01.01-07/578

Іван ГРИЦЕНКО
 gribenokinka@ukr.net

Про включення до Реєстру кваліфікацій

Шановна Іване Антоніме!

На засіданні Національного агентства кваліфікацій прийнято рішення № 7 (протокол № 28 (90) від 19 вересня 2022 року) включити Вас до Реєстру кваліфікацій, як експерта з акредитації кваліфікаційних центрів.

З повагою

Голова

Юрій Баланюк
 Юрій БАЛАНЮК

Світлана Кравець підвищила кваліфікацію шляхом на платформі WBL (WORK-BASED LEARNING) щодо навчання на виробництві, кращих міжнародних практик з реалізації дуальної форми навчання (2023), а також є лектором змістового модуля щодо розвитку професійних кваліфікацій в Україні на засадах партнерства. під час реалізації програми курсів підвищення кваліфікації для керівних та педагогічних кадрів закладів професійної та фахової передвищої освіти за тематичними напрямом «Компетентнісний розвиток керівників та педагогічних працівників у системі професійної освіти» (2023–2026).

За ініціативи Інституту розроблено три професійні стандарти: «Методист закладу професійної (професійно-технічної) освіти» (2026), «Майстер виробничого навчання» (2020, оновлено у 2021), «Педагог професійного навчання» (2020, оновлено у 2022).

У співпраці з партнерами Центр забезпечує консультативно-методичний супровід розроблення професійних стандартів, серед яких затверджені та внесені до реєстру професійних стандартів, а також й ті, що у процесі розроблення (табл. 1).

**Професійні стандарти, розроблені за участі
Центру сучасних професій і технологій навчання**

Назва професійного стандарту	Реєстр кваліфікацій
Педагог професійного навчання (2020), оновлено у 2022 р.	https://register.nqa.gov.ua/uploads/0/521-pedagog_profesijnogo_navcanna.pdf
Майстер виробничого навчання (2020), оновлено у 2021 р.	https://register.nqa.gov.ua/uploads/0/346-430_majster_virobnicogo_navcanna.pdf
Методист закладу професійної (професійно-технічної) освіти (2026)	https://register.nqa.gov.ua/uploads/0/917-metodist_zpo_merged.pdf
Монтажник систем утеплення будівель (2022)	https://register.nqa.gov.ua/uploads/0/432-ps_montaznik_sub.pdf
Косметик (2023)	https://register.nqa.gov.ua/uploads/0/448-ps_kosmetik.pdf
Манікюрник. Педикюрник (2023)	https://register.nqa.gov.ua/uploads/0/523-447_ps_manikurnik_pedikurnik.pdf
Майстер з монтажу, обслуговування, ремонту та налагодження теплових насосів (2023)	https://register.nqa.gov.ua/uploads/0/553-majster_teplovi_h_nasosiv.pdf
Оцінювач професійних кваліфікацій (2024)	https://register.nqa.gov.ua/uploads/0/690-ps_ocinuvac_profesijnih_kvalifikacij.pdf
Візажист. Візажист-стиліст (2025)	https://register.nqa.gov.ua/uploads/0/726-ilovepdf_merged_16.pdf
Перукар (перукар-модельєр) (2025)	https://register.nqa.gov.ua/uploads/0/843-perukar_perukar_model_er_new.pdf
Майстер з монтажу навісних вентиляованих фасадів та світлопрозорих конструкцій; Старший майстер з монтажу навісних вентиляованих фасадів та світлопрозорих конструкцій (2025)	https://register.nqa.gov.ua/uploads/0/727-majster_z_montazu_navisnih_ventil_ovanih_fasadiv_ta_svitloprozorih_konstrukcij_starsij_majster_z_montazu_navisnih_ventil_ovanih.pdf
Майстер систем кондиціонування повітря (2025)	https://register.nqa.gov.ua/uploads/0/720-01_profesijnij_standart_majster_sistem_kondicionuvanna_povitra_zatverdzen.pdf
Група професій «Інсталювальники з монтажу, встановлення, обслуговування та ремонту інженерних систем і устаткування: «Монтажник санітарно-технічних систем і устаткування», «Інсталювальник інженерних систем і устаткування» (2025)	https://register.nqa.gov.ua/uploads/0/746-ilovepdf_merged_9.pdf
Менеджер (управитель) з психосоціальної підтримки персоналу, безпеки та гігієни праці(2025)	https://register.nqa.gov.ua/uploads/0/848-ps_menedzer_upravitel_z_psiho_social_nou_pitrimkm_gigieni_ta_bezpeki_praci.pdf
Водій автотранспортних засобів	у процесі розроблення робочою групою (наказ Міністерства розвитку громад та територій України №1387 від 16.09.2025р.)
Майстер з діагностики та налагодження електронного устаткування автомобільних засобів	у процесі розроблення робочою групою (наказ Міністерства розвитку громад та територій України №1888 від 30.12.2025р.)
Бетоняр	у процесі розроблення робочою групою (наказ Конфедерації будівельників України №16 від 09.09.2025р.)

Вручення подяки С. Кравець за співпрацю у розробленні професійних стандартів від ГС «Асоціація інсталяторів інженерних систем» (2025 р.)

Професійні стандарти є обов'язковими для створення кваліфікаційних центрів, тому варто зазначити, що на основі професійних стандартів, розроблених за участі Центру (таблиця 1), близько 30 закладів професійної освіти та приватних підприємства акредитували кваліфікаційні центри для оцінювання і визнання результатів навчання, здобутих особами шляхом формальної, неформальної або інформальної освіти, присвоєння та/або підтвердження відповідних професійних кваліфікацій, визнання відповідних професійних кваліфікацій, здобутих у інших країнах.

Участь С. Кравець у роботі журі Міжнародного чемпіонату з масажу, остеопатії та естетики тіла «The best massage therapist» у рамках Міжнародної виставки індустрії краси «Intercharm Ukraine 2025»

На засадах партнерства Центр щорічно долучається до проведення Міжнародних чемпіонатів «The best beauty professional» (2024), Міжнародного чемпіонату з косметології «The best beauty professional» та Міжнародного чемпіонату з масажу, остеопатії та естетики тіла «The best massage therapist» у рамках Міжнародної виставки індустрії краси «Intercharm Ukraine 2025».

Центр долучається до конкурсів та реалізації заходів у співпраці із Навчально-методичним кабінетом професійно-технічної освіти у м. Києві (участь у роботі журі фінального етапу міського конкурсу педагогічної майстерності серед викладачів/викладачок закладів професійної освіти з предмета «Охорона праці» (2023), у навчальному семінарі для методистів комунальних закладів професійної освіти «Школа професійного зростання методиста» (2025) та ін.).

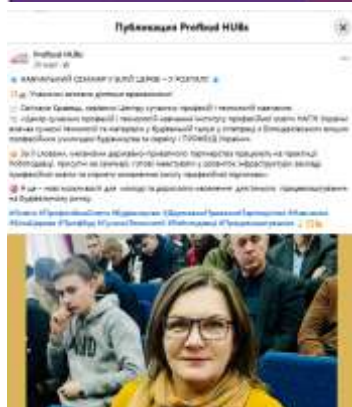
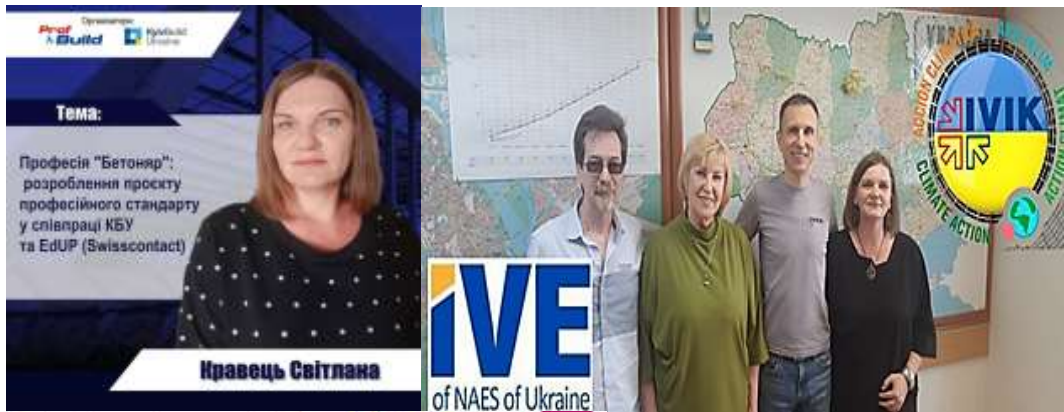

Участь С. Кравець та Т. Герлянд у навчальному семінарі для методистів комунальних закладів професійної освіти «Школа професійного зростання методиста» (2025 р.)

Центр упродовж років зберігає добрі традиції результативної співпраці із центральними і місцевими органами виконавчої влади, професійними спілками, роботодавцями, представниками сфери освіти, а також й щорічно примножує нових партнерів.

Зокрема, партнерами Центру у реалізації ключових завдань є: Директорат професійної освіти Міністерства освіти і науки України, Національне агентство кваліфікацій, Інститут професійних кваліфікацій, Державна наукова установа «Інститут освітньої аналітики», Профспілка працівників будівництва і промисловості будівельних матеріалів України (ПРОФБУД), Конфедерація будівельників України, Академія професійної освіти спеціалістів індустрії краси «Партнер Плюс», Національне галузеве партнерство «FASHION GLOBUS UKRAINE» Відокремлений структурний підрозділ «Навчально-курсний комбінат» ПП «ЦентрМонтаж-Енерго», ТОВ «Інженерно-технічний центр «ІВІК», ТОВ «БАРКС», Громадська організація «Всеукраїнська асоціація працівників професійно-технічної освіти»; Всеукраїнська Громадська Організація «Асоціація спеціалістів індустрії краси», Громадська асоціація «Школа адаптивного управління соціально-педагогічними системами», Громадська організація «Прогресильні», Громадська Спілка «Асоціація Інсталювальників Інженерних систем», Галузева рада з розроблення професійних стандартів в галузі охорони здоров'я Всеукраїнського об'єднання організацій роботодавців охорони здоров'я; наукові установи, навчально (науково)-методичні центри (кабінети) професійно-технічної освіти України, а також заклади вищої, фахової передвищої та професійної освіти.

Центр енергоефективності

11.02.2009 року в Інституті професійної освіти НАПН України створено Центр енергоефективності. Центр відкрито в рамках українсько-німецького проєкту «Реформа професійної освіти з урахуванням енергоефективності», метою якого є підтримка української професійно-технічної освіти з посиленням її орієнтації на вимоги ринку праці та ефективного споживання енергії.

Створений спільним українсько-німецьким проєктом Центр є значним внеском не тільки у розвиток вітчизняної педагогічної науки і професійної освіти, а й забезпечення енергетичної незалежності держави. Його основною метою є сприяння закладам професійної освіти і структурним навчальним підрозділам підприємств у впровадженні програм ефективного споживання енергетичних ресурсів.

Керівником Центру на сьогоднішній день є співробітник Інституту професійної освіти НАПН України Валерій Байдулін.

Основні змістові завдання проєкту:

1. Експертна і консультативна діяльність в Україні з оновлення професій, навчання та впровадження енергоефективності.
2. Впровадження питань енергоефективності в професійну освіту у професійно-технічних навчальних закладах.
3. Проведення семінарів та практичних занять в рамках підвищення кваліфікації партнерів із структурами, які відповідають за програми професійної освіти та фахівцями професійно-технічних навчальних закладів в регіонах.
4. Підтримка заходів з поширення та впровадження енергоефективних технологій у навчальний процес.
5. Збір, аналіз та розповсюдження передового вітчизняного та зарубіжного досвіду з питань енергоефективності.

Робота Центру спрямовується на розроблення і створення навчальних програм з енергозбереження і енергоефективності у межах підготовки кваліфікованих робітників у професійно-технічних навчальних закладах та структурних навчальних підрозділах підприємств. Водночас Центром забезпечується підготовка

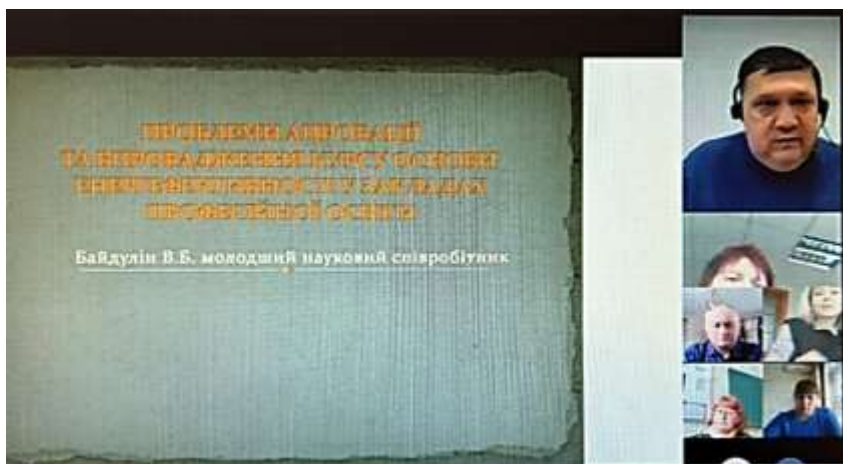

і підвищення кваліфікації педагогічного персоналу, залученого до професійного навчання з урахуванням енергоефективності.

Метою роботи Центру є сприяння закладам професійної освіти у здійсненні професійного навчання з ефективного використання енергетичних ресурсів. Співробітниками Центру розроблено навчальний курс «Основи енергоефективності», матеріали якого розповсюджуються серед педагогічних працівників ЗПО, фахівців з питань енергоефективності та усіх зацікавлених осіб; проводяться науково-методичні та науково-практичні семінари, тренінги за участю співробітників Інституту, працівників Департаментів освіти і науки обласних державних адміністрацій України, обласних навчально(науково)-методичних центрів (кабінетів) професійно-технічної освіти, ЗПО України з метою обговорення актуальних проблем науково-методичного забезпечення формування та розвитку енергозберезувальної компетентності здобувачів освіти, педагогів і працівників підприємств, питань, пов'язаних з дидактичними проблемами впровадження в практику закладів освіти предмета «Основи енергоефективності»; розповсюджуються інформаційні матеріали щодо діяльності Центру енергоефективності під час проведення щорічних виставок «Сучасні заклади освіти», «Інноватика в сучасній освіті».

Центром передбачено також провадження діяльності з підвищення кваліфікації викладачів і майстрів виробничого навчання закладів ПО і структурних навчальних підрозділів підприємств з питань енергоефективності; популяризація знань щодо ефективного використання енергії у виробничому секторі і побути під час проведення масових заходів та в засобах масової інформації.

Організоване Центром підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів ПО має на меті розвиток у них готовності до використання теоретичних знань, практичних умінь і навичок професійної підготовки майбутніх фахівців, зорієнтованих на енергоефективну трудову діяльність. Розроблений курс та програма спрямовані на обґрунтування поняття «енергоефективність» у філософському, психологічному, соціальному, екологічному, економічному, морально-етичному аспектах; формування у слухачів уявлення про енергоефективну компетентність, її суть і структуру. Центром розроблено також методику формування енергоефективної компетентності майбутніх фахівців, що охоплює сукупність методів, технологічних прийомів та засобів посилення позитивної мотивації майбутніх кваліфікованих робітників до ефективного використання енергії у професійній діяльності, формування практичних умінь раціонального використання енергетичних ресурсів, навичок критичного осмислення досягнутих навчальних результатів.

Захід з підвищення кваліфікації викладачів і майстрів виробничого навчання закладів ПО і структурних навчальних підрозділів підприємств з питань енергоефективності проводить керівник Центру Байдюлін В.Б.

В рамках діяльності Центру здійснюється науково-видавнича діяльність. Видання з енергоефективності:

- А.М. Михайличенко., В.Б. Байдулін, Професійна підготовка кваліфікованих робітників з урахуванням енергоефективності. Навчально-методичний посібник. – К.: 2012.
- Радкевич В.О. Методичні рекомендації щодо організації занять з енергоефективності / В.О.Радкевич, А.М. Михайличенко., В.М. Аніщенко. – Х.: Компанія СМІТ, 2009 – 62 с.
- Радкевич В.О. Навчальна програма з предмета «Основи енергоефективності» [Текст] / В.О.Радкевич, А.М.Михайличенко, В.М.Аніщенко. – К.: ІПТО, 2011. – 13 с.

В рамках діяльності Центру проведено експериментальну роботу. На базі Центру енергоефективності здійснено експеримент всеукраїнського рівня «Професійна підготовка кваліфікованих робітників для сфери обслуговування відновлювальних систем сонячної і теплової енергетики»(жовтень 2018 – грудень 2021рр.) на базі ДНЗ «Київський професійний коледж з посиленою військовою та фізичною підготовкою» та у ДНЗ «Тернопільський професійний коледж з посиленою військовою та фізичною підготовкою» (Наказ № 1141 від 19.10.2018).

Здійснюється дисертаційне дослідження: Артюшенко В. «Розвиток підприємницької компетентності майбутніх майстрів з монтажу та обслуговування систем відновлювальної енергетики».

З метою розвитку енергоефективної компетентності відбулися заходи з підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів професійної освіти з енергоефективності (2023–2025).

У 2024–2025 рр. у рамках спільної діяльності із Інститутом відновлюваної енергетики НАН України Громадською спілкою Енергетична асоціація «Українська воднева рада», МНТЦ вітроенергетики ІВЕ НАН України, Інститутом технічної теплофізики НАН України, Українським національним комітетом з тепло- і масообміну взято участь у XXV-XXVI Міжнародних науково-практичних конференціях, присвячених відновлюваній енергетиці та енергоефективності у XXI сторіччі.

Проводилися вебінари та інші науково-практичні заходи.

Загалом, важливість здійснення цього проєкту полягає в тому, що вперше в незалежній Україні запроваджено навчання основам енергоефективності у межах офіційної професійної освіти. Програми і методики професійного навчання з урахуванням енергозбереження розробляються науковцями, педагогічними працівниками професійно-технічних навчальних закладів, які мають великий досвід і значні досягнення в галузі енергоефективності. Ефективність науково-методичних матеріалів, що розробляються, полягає в доповненні змісту професійної освіти аспектами енергозбереження, зокрема, інформацією відносно використання альтернативних джерел енергії, збереження навколишнього середовища.

Центр міжнародного співробітництва

Центр міжнародного співробітництва
Інститут професійної освіти
НАПН України

Центр міжнародного
співробітництва
Інституту професійної
освіти НАПН України

Центр (International
Cooperation Office)
працює на громадських
засадах з 2025 року.

International Cooperation Office
Institute of Vocational Education
of the NAES of Ukraine

Керівник Центру – *Олена Тітова*, доктор педагогічних наук, професор, завідувач відділу фахової передвищої освіти. Діяльність Центру спрямована на реалізацію

Стратегії розвитку Інституту, зміцнення його міжнародного авторитету та розширення партнерської взаємодії із закордонними науковими установами й закладами освіти.

Ключовою місією Центру є інтеграція ІПО НАПН України до міжнародного наукового й освітнього простору через розвиток міжнародних зв'язків, підтримку участі науковців у міжнародних освітніх і дослідницьких програмах, розширення академічної мобільності, обмін науковим та культурним досвідом, а також підвищення поінформованості колективу щодо можливостей грантового фінансування. У межах визначених функцій Центр здійснює інформаційно-консультаційний супровід, організовує комунікацію з партнерами, підтримує участь працівників і здобувачів освіти у міжнародних заходах, сприяє формуванню партнерських мереж і підготовці проєктних заявок. Стратегічна цінність Центру полягає у створенні умов для системної інтеграції Інституту до європейського дослідницького та освітнього простору й розбудови стійкого міжнародного партнерства, важливого для модернізації професійної освіти України.

У 2025–2026 рр. Центр став осередком консолідації міжнародної активності Інституту та підтримки участі науковців у ключових європейських ініціативах. Центр сприяє залученню представників Інституту долучилися до інформаційних заходів з програм Horizon Europe та Erasmus+, що посилює інституційну обізнаність стосовно правил, процедур і логіки підготовки заявок.

Міжнародна присутність Інституту постійно розширюється участю у фахових подіях міжнародного рівня: конференціях, форумах що об'єднують представників наукової спільноти, органів влади, міжнародних організацій і бізнесу.

Конференція ради проректорів з міжнародного співробітництва (листопад, 2023, м. Познань)

Окремий стратегічний блок діяльності Центру пов'язаний із UK–Ukraine Horizon Europe Collaboration / Support (за координації Cormack Consultancy Group та підтримки UK FCDO). За підтримки центру співробітники ІПО НАПН України долучаються до ключових зустрічей програми, представляють проєктні ідеї та шукають потенційних партнерів.

Центр міжнародного співробітництва виступає координаційною платформою для розвитку міжнародних контактів, підтримки участі ІПО НАПН України у програмах Horizon Europe та Erasmus+, посилення партнерства з науковими й освітніми інституціями, а також поширення кращих практик міжнародної проєктної діяльності.

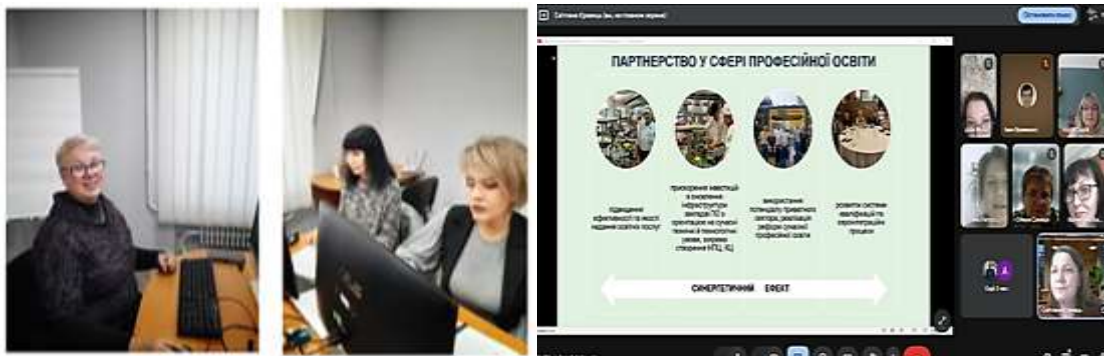

Семінар Horizon Office Ukraine (2025 р., м. Київ)

Центр професійного розвитку та безпекової компетентності науково-педагогічних та педагогічних працівників

Упродовж двох десятиліть Інститут професійної освіти НАПН України утверджував себе як провідний науково-освітній осередок, що формує сучасну парадигму розвитку професійної освіти. Вагомим свідченням його відкритості до змін та стратегічного бачення майбутнього стало створення у березні 2025 року Центру професійного розвитку науково-педагогічних та педагогічних працівників.

Історія Центру є прикладом ефективного реінжинірингу внутрішніх структур Інституту. Центр створено на базі Центру управлінських технологій професійної освіти, очолила підрозділ Вікторія Купрієвич, кандидат педагогічних наук, доцент. Поява Центру стала закономірною відповіддю на потребу системного, безперервного та якісного професійного розвитку педагогічних кадрів, здатних діяти в умовах динамічних трансформацій освітнього середовища. Від перших кроків своєї діяльності Центр позиціонувався як сучасна платформа взаємодії науки й практики, що поєднує освітню, наукову, методичну та консультаційну складові.

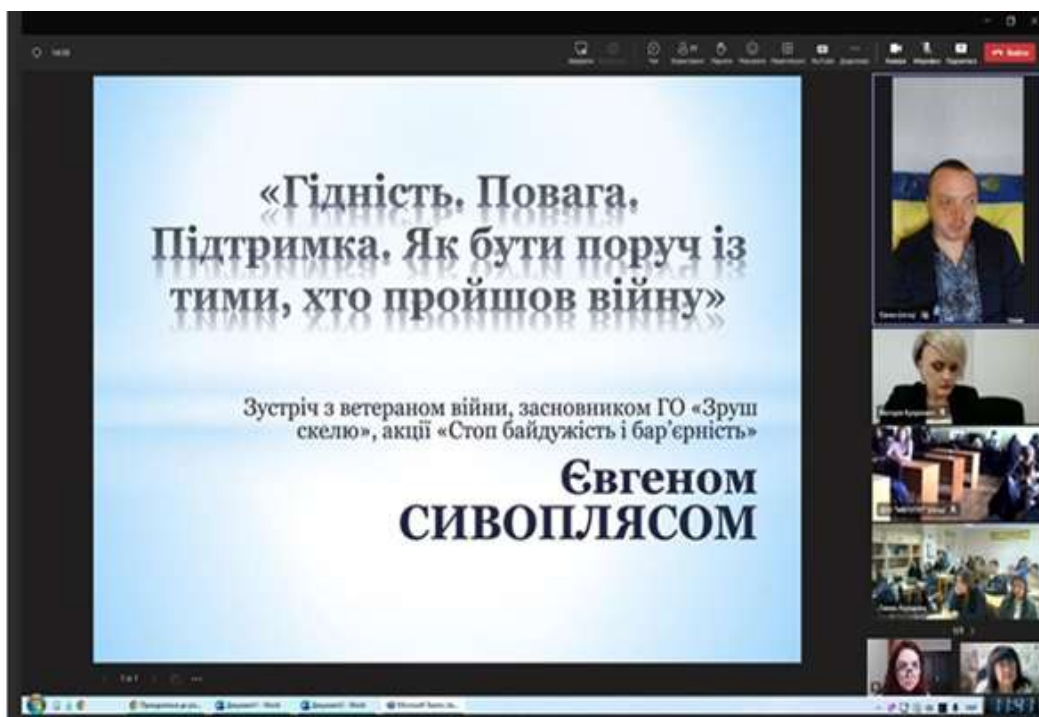

Уже в перший рік функціонування було закладено потужний змістовий фундамент діяльності: розроблено освітньо-професійну програму для підвищення кваліфікації фахівців, підготовлено навчальні плани, сформовано інструментарій організаційного та методичного супроводу освітнього процесу. Реалізація програми забезпечила підвищення кваліфікації освітян із різних регіонів України, що стало вагомим результатом для новоствореного структурного підрозділу.

Освітній процес, організований Центром, ґрунтувався на поєднанні традиційних і інноваційних форм навчання: лекцій, семінарів, тренінгів, воркшопів, інтерактивних занять. Такий підхід сприяв не лише оновленню професійних знань слухачів, а й розвитку їхніх компетентностей, критичного мислення, здатності до рефлексії та професійного самовдосконалення.

Особливого значення у діяльності Центру набули ініціативи, спрямовані на формування гуманістичних цінностей і соціальної відповідальності. Організація зустрічей із ветеранами, обговорення питань інклюзії, підтримки та взаємоповаги засвідчили прагнення Центру не лише навчати, а й формувати світогляд свідомого, емпатійного, відкритого до суспільних викликів сучасного педагога.

Важливим кроком у цьому напрямі стало проведення круглого столу «Мовна освіта в Україні», де освітяни та науковці дискутували про роль мови у формуванні національної ідентичності, міжкультурного діалогу та консолідації суспільства в умовах війни. Захід став платформою для професійного обміну думками та пошуку рішень, що сприяють розвитку толерантності й поваги до культурного розмаїття. Не менш значущою була зустріч із ветераном війни Євгеном Сивоплясом, який поділився досвідом служби, реабілітації та адаптації до мирного життя, наголосивши на важливості гідності, справжньої поваги та підтримки людей з інвалідністю. Такі заходи не лише мотивують педагогів замислитися над власною роллю у формуванні інклюзивного середовища, а й утверджують цінності співчуття, відповідальності та єдності, що є фундаментом сучасної української освіти.

Логічним продовженням інституційного розвитку стало оновлення змісту та розширення функціоналу Центру. У січні 2026 року відповідно до нового Положення він отримав назву Центр професійного розвитку та безпекової компетентності науково-педагогічних та педагогічних працівників. Це перейменування є не лише формальною зміною, а відображенням глибоких змістових трансформацій і нових стратегічних орієнтирів.

У сучасних умовах безпековий компонент освіти набуває особливого значення. Саме тому діяльність Центру доповнено важливим напрямом – формуванням безпекової компетентності педагогів, що охоплює питання цивільного захисту, психологічної стійкості, цифрової безпеки, управління ризиками та кризового реагування. Такий підхід відповідає актуальним потребам українського суспільства та підсилює роль освіти як чинника стійкості держави.

Сьогодні Центр функціонує як багатовекторна структура, діяльність якої охоплює:

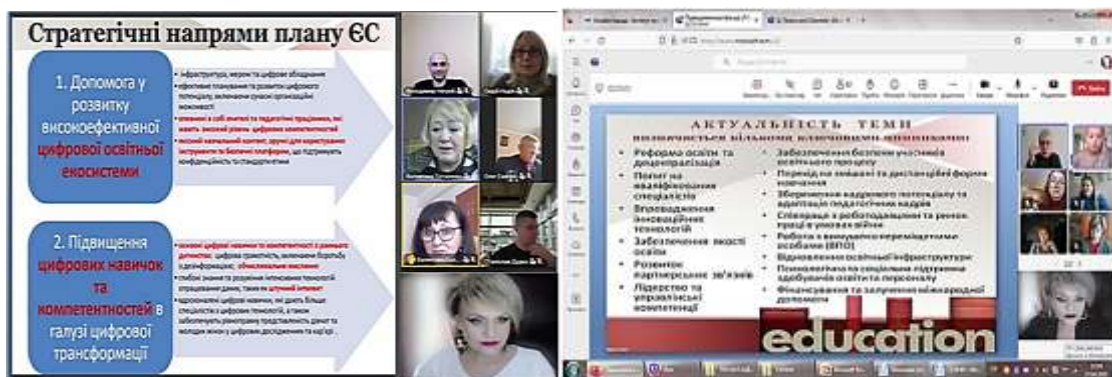
освітній напрям: розробка та реалізація програм підвищення кваліфікації, проведення тренінгів, вебінарів, майстер-класів;

науковий напрям: дослідження актуальних проблем професійної освіти, апробація інноваційних педагогічних технологій;

аналітичний напрям: вивчення освітніх потреб педагогів, моніторинг ефективності освітніх програм;

консультаційний напрям: методична підтримка, супровід професійного розвитку, сприяння впровадженню сучасних освітніх практик.

Важливою рисою діяльності Центру є його відкритість до партнерства та комунікації. Розширення співпраці з регіональними освітніми установами, активна інформаційна діяльність, залучення широкого кола стейкхолдерів сприяють формуванню єдиного професійного простору, орієнтованого на якість і розвиток.

Перспективи діяльності Центру пов'язані з подальшим удосконаленням освітніх програм, розробкою нових курсів, зокрема у сфері інклюзивної освіти, а також розширенням можливостей професійного розвитку педагогічних працівників. Особлива увага приділятиметься формуванню компетентностей, необхідних для роботи в умовах невизначеності, цифровізації та суспільних трансформацій.

Сьогодні, у рік 20-річчя Інституту професійної освіти НАПН України, Центр є символом динамічного розвитку, інноваційного мислення та відповідальності перед освітянською спільнотою. Його діяльність є переконливим свідченням того, що сучасна освіта – це не лише передача знань, а й формування особистості педагога, здатного навчати, підтримувати, захищати й надихати.

Центр упевнено утверджується як простір професійного зростання, безпеки та нових можливостей, залишаючись надійним партнером освітян у їхньому прагненні до розвитку, якості та досконалості.

Інститут професійної освіти НАПН України не просто зберігає традиції, він творить майбутнє, де професіоналізм, безпека та людяність є нерозривним цілим.

Центр психологічного супроводу діяльності педагогічних працівників закладів професійної освіти

Центр створено у 2022 році на базі Центру здорового способу життя і профілактики ВІЛ СНІДу (керівник – Марк Шимановський, кандидат педагогічних наук). Керівником нового Центру є Оксана Лапа, кандидат педагогічних наук, старший дослідник, практичний психолог вищої категорії.

Керівник Центру Оксана Лапа проводить вебінар «Соціально-психологічний супровід навчання внутрішньо переміщених осіб у закладах професійної освіти»

Метою роботи Центру є забезпечення ефективного психологічного супроводу діяльності педагогічних працівників закладів професійної і фахової передвищої освіти в умовах воєнного, повоєнного часу та сучасних глобалізаційних викликів. Місія роботи Центру відображена у гаслі «Ми разом»: поєднання зусиль науковців Інституту і педагогічних працівників з метою психологічної підтримки освітнього простору закладів професійної і фахової передвищої освіти в особливих умовах суспільно-економічного розвитку України.

Суб'єктами діяльності Центру є педагогічні працівники, соціально-психологічна служба та адміністрація закладів професійної освіти, здобувачі професійної освіти різних соціальних категорій та зацікавлені особи (батьки, опікуни, родичі), громадські організації, навчально-методичні центри (кабінети) професійної і фахової передвищої освіти.

Завданнями роботи Центру є: забезпечення науково-методичних основ психологічного супроводу педагогічних працівників закладів професійної і фахової передвищої освіти; розвиток їх інклюзивної культури в умовах воєнного й повоєнного часу; співпраця з науковими установами, закладами професійної і фахової передвищої освіти всіх типів і форм власності, громадськими і державними організаціями України та зарубіжжя з метою підготовки фахівців інноваційного типу в особливих умовах розвитку суспільства.

Напрями діяльності Центру: просвітницька діяльність; пропедевтична і профілактична робота з актуальних питань психологічної підтримки педагогічних працівників закладів професійної і фахової передвищої освіти; науково-методичний супровід психодіагностичної, прогностичної, соціально-психологічної, психокорекційної, реабілітаційної діяльності практичних психологів і соціальних педагогів вищезгаданих закладів; висвітлення у ЗМІ проблем розвитку психологічного супроводу діяльності педагогічних працівників закладів професійної і фахової передвищої освіти, наукових і методичних здобутків Інституту у вирішенні завдань психологічної підтримки освітнього процесу у закладах професійної освіти.

Від початку пандемії COVID-19 (з березня 2020 р.) Інститутом проведено серію вебінарів «МИ РАЗОМ», метою яких стала як профілактична робота щодо запобігання хвороби серед педагогів і здобувачів професійної освіти, так і психологічна підтримка суб'єктів освітнього процесу. Серія вебінарів була продовжена з початком широкомасштабної війни в лютому 2022 р., коли здобувачі і педагоги професійної і фахової передвищої освіти України потребували негайної психологічної підтримки в умовах військових дій.

Науковцями Інституту були внесені пропозиції щодо професійної адаптації людей з інвалідністю внаслідок війни, які обговорювалися на Міжнародній конференції країн Дунайського регіону «Освіта, перепідготовка та інклюзія: трансформація під час кризи» (15-16 вересня 2022 р., м. Івано-Франківськ) у панельній дискусії «Ринки праці та нові підходи до працевлаштування».

Міжнародна конференція країн Дунайського регіону «Освіта, перепідготовка та інклюзія: трансформація під час кризи»

Логічним продовженням психологічної та науково-методичної підтримки педагогів, практичних психологів і соціальних педагогів закладів професійної освіти став курс занять з елементами тренінгу «Соціально-психологічний супровід навчання внутрішньо переміщених осіб у закладах професійної освіти», який проходив у жовтні – грудні 2022 р. в онлайн режимі. Результатом діяльності курсу стала сертифікація 186 слухачів курсу з різних регіонів України.

У 2023 році робота Центру зосереджувалася на актуальних проблемах воєнного часу, а саме проведено всеукраїнські науково-практичні вебінари для працівників закладів професійної освіти: «Дорожня карта соціально-психологічного супроводу навчання внутрішньо переміщених осіб у закладах професійної освіти», «Основи етики спілкування з особами, які були учасниками або свідками бойових дій», «Основи психологічного супроводу навчання осіб з особливими потребами внаслідок війни».

Також Центр активно підключався до роботи в регіонах. Було взято участь у круглому столі «Проблеми запровадження інклюзивної освіти у закладах професійної освіти Хмельницької області» (1 березня 2023 р.), всеукраїнських науково-практичних вебінарах «Психологічний супровід учасників освітнього процесу в закладах професійної (професійно-технічної) освіти» (м. Дніпро, 19 квітня 2023 р.), «Актуальні питання щодо діяльності практичних психологів закладів професійної (професійно-технічної) освіти» (м. Київ, 12 червня 2023 р.).

Активна участь у Тижні професійної освіти в Україні реалізувалася через проведення всеукраїнського вебінару «Психолого-педагогічні технології адаптації здобувачів освіти до умов воєнного стану» (25 травня 2023 р., м. Київ,) спільно з Директоратом професійної освіти Міністерства освіти і науки України.

У рамках міжнародної діяльності організована інформаційна підтримка і участь педагогів професійної освіти у вебінарі «Тренінги з безбар'єрності для студентів і викладачів» ізраїльської організації «PURPLE WEST MISSION» (20 листопада 2023 р., Ізраїль).

У 2024 р. Центр продовжив систематичну роботу по підтримці ментального здоров'я усіх учасників освітнього процесу.

У лютому-березні 2024 р. проведено короткострокові курси підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів професійної освіти за модульним курсом «Психологічний і соціальний супровід навчання осіб з особливими потребами внаслідок війни» тривалістю 30 годин (сертифіковано 50 педагогів).

Науковці Центру причетні до створення законодавчих актів, адже взяли активну участь у робочій групі з розроблення професійного стандарту з професії «Психолог» (березень 2024 р.) і робочій групі МОН зі створення Дорожньої карти розвитку професійної (професійно-технічної освіти) для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення (січень-березень 2024 р.).

У березні 2024 року керівник Центру Оксана Лапа презентувала результати діяльності в науковій доповіді «Роль психологічної допомоги у комплексній реабілітації дітей і підлітків у воєнний час» на VIII Всеукраїнській науково-практичній конференції «Доказова реабілітація: практичні кейси», що організована Академією професійної освіти «Partner Plus», Центром фізичної реабілітації «Partner Plus» під патронатом директорату професійної освіти МОН України і при сприянні Інституту професійної освіти НАПН України.

Керівник Центру Оксана Лапа проводить тренінгове заняття «Розвиток особистісної ресурсності» з викладачами Київського національного університету технологій та дизайну

VIII Всеукраїнська науково-практична конференція «Доказова реабілітація: практичні кейси»

Велика увага приділяється практичній психолого-педагогічній діяльності. У квітні 2024 р. у Науково-методичному центрі вищої та фахової передвищої освіти (м. Київ) у рамках підвищення кваліфікації «EDUCATION QUEST» було проведено гостьові лекції «Ментальне здоров'я сучасного українця», «Розвиток особистісної ресурсності як методу збереження ментального здоров'я». У жовтні цього ж року в Київському національному університеті технологій та дизайну в рамках реалізації проекту «Екосистема психологічної допомоги у сфері освіти» проведено гостьові тренінгові заняття «Розвиток особистісної ресурсності (стратегії боротьби з виснаженням)». Мета тренінгових занять – психосоціальна підтримка науково-педагогічних працівників, зокрема кураторів академічних груп факультетів мистецтв і моди та хімічних та біофармацевтичних технологій.

Науковці Інституту професійної освіти на X Всеукраїнській науково-практичній конференції «Школа Реабілітації. Монопослуга та мультидисциплінарний підхід в реабілітації. Практичні кейси»

У 2025 р. науковці Центру активно долучилися до реалізації Всеукраїнської програми ментального здоров'я «Ти як?».

На всеукраїнському рівні досвід роботи Центру був презентований на X Всеукраїнській науково-практичній конференції «Школа Реабілітації. Монослужба та мультидисциплінарний підхід в реабілітації. Практичні кейси» в науковій доповіді «Колективна травма української нації: прожити, вижити і відродитися» (квітень 2025 року).

Також Центр активно долучився до роботи з населенням у територіальних громадах. Протягом 2025 р. в територіальних громадах Чернігівської і Сумської областей проведено цикл лекцій і практичних занять для психологів і педагогічних працівників у межах простору психосоціальної підтримки «Дбаю про себе».

Хвилини відпочинку після активної роботи в територіальній громаді Чернігівської області

Протягом року здійснювалася робота з підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів професійної освіти за темами: «Психологічний і соціальний супровід навчання осіб з особливими потребами внаслідок війни», «Попередження професійного стресу, «професійного вигорання» та професійних деформацій особистості фахівців в умовах війни», «Перша психологічна допомога при гострих стресових станах» (сертифіковано 50 осіб).

У 2026 році продовжується робота психологічного супроводу професійної діяльності педагогічних працівників закладів освіти за актуальними питаннями. Першочергова увага приділяється створенню та функціонуванню безбар'єрного освітнього простору у закладах професійної та фахової передвищої освіти. Науковці центру активно працюють над питанням психологічної, методичної, наукової підтримки педагогічних працівників прифронтових областей.

Надалі Центр планує роботу, виходячи з аналізу потреб і перспектив розвитку професійної освіти в умовах особливого часу.

Наукова бібліотека

Наукова бібліотека Інституту професійної освіти НАПН України, заснована у лютому 2009 року, є фундаментальним науковим, навчальним та інформаційним підрозділом установи, що забезпечує всебічний супровід дослідницької діяльності та науково-інформаційну підтримку модернізації галузі. Під керівництвом Вікторії Маркової та за постійного сприяння директора установи, академіка Валентини Радкевич, бібліотека трансформувалася у потужний інтелектуальний центр, чия діяльність спрямована на якісне задоволення інформаційних запитів науковців, аспірантів та здобувачів вищої освіти.

Унікальність бібліотечного фонду полягає у системному зібранні друківаних та електронних видань офіційного, наукового, навчального, виробничо-практичного та довідкового характеру, що висвітлюють найактуальніші проблеми розвитку вітчизняної професійної та фахової передвищої освіти.

Особливу цінність зібрання становить дисертаційний фонд, який почав інтенсивно збагачуватися обов'язковими примірниками завдяки діяльності спеціалізованих вчених рад.

Важливою віхою розвитку стало створення у 2018 році на офіційному сайті Інституту спеціалізованого розділу «Бібліотека», де сьогодні системно представлено всі кінцеві результати наукових досліджень відділів, відкриті бази авторефератів і дисертацій, електронні ресурси для закладів ПО, матеріали конференцій та повнотекстові наукові публікації вчених установи.

Стратегічним пріоритетом діяльності підрозділу є послідовна реалізація принципів «Відкритої науки», що втілюється через повну інтеграцію наукової продукції установи в Електронну бібліотеку НАПН України. Станом на 2025–2026 рр. в е-бібліотеці розміщено понад 3600 наукових ресурсів Інституту, а висока затребуваність цих напрацювань підтверджується переконливою статистикою — зафіксовано понад 1,7 мільйона завантажень наукових праць інтернет-користувачами з усього світу.

Наукова бібліотека забезпечує повний цикл редакційно-видавничого сервісу, включаючи присвоєння індексів УДК, формування міжнародних ідентифікаторів DOI, бібліографічне редагування списків джерел за міжнародним стилем APA та здійснення суворого контролю академічної доброчесності через спеціалізовану систему «StrikePlagiarism».

Вагомим складником роботи є супровід бібліометричних профілів учених у Google Scholar, ORCID, Scopus та Web of Science, що сприяє зростанню їхніх наукометричних показників; наразі понад 60% науковців Інституту мають профілі у Scopus, а понад 73% – у Web of Science. Міжнародний авторитет видавничої діяльності установи підтверджується тим, що фаховий журнал «Professional Pedagogics» офіційно представлений у фондах провідних бібліотек восьми країн світу, зокрема Німеччини, Латвії, Швеції, Великої Британії, Іспанії, Нової Зеландії та Канади.

Бібліотека функціонує як ключовий вузол цифрової екосистеми установи, забезпечуючи наповнення та популяризацію результатів досліджень через мережу вебресурсів, таких як платформа «Партнерський простір 015», сайт «Педагог-новатор» та офіційний YouTube-канал Інституту, що налічує 570 відеоматеріалів із загальною кількістю переглядів понад 92 тисячі.

Завдяки регулярному виданню бібліографічних покажчиків наукових праць та тематичних дайджестів, бібліотека здійснює ефективний трансфер інноваційних знань до сотень закладів освіти в усіх регіонах України. Користувачі мають доступ до повнотекстових ресурсів міжнародного порталу Research4Life, що відкриває широкі можливості для проведення компаративних досліджень на світовому рівні.

Сьогодні наукова бібліотека Інституту – динамічне «серце» наукової установи, яке гармонійно поєднує академічні традиції з високими технологіями, створюючи відкритий інформаційний простір для професійного зростання дослідників та інноваційного розвитку професійної освіти України.

Служби Інституту

Ефективній діяльності наукової установи сприяє злагоджена робота бухгалтерії, відділу кадрів та експлуатаційно-технічного відділу.

Керівником бухгалтерської служби є головний бухгалтер – Тамара Джурило, яка організовує систему бухгалтерського обліку та забезпечує виконання завдань, покладених на підрозділ. Вона здійснює загальне керівництво діяльністю служби та забезпечує раціональний розподіл посадових обов'язків між фахівцями: провідними бухгалтерами Дариною Косань та Дмитром Наглим. У своїх діях бухгалтерія дотримується норм чинного законодавства, що регламентують бюджетні відносини та фінансово-господарську діяльність, національних стандартів бухгалтерського обліку в державному секторі, а також інших нормативно-правових актів.

Тамара Джурило

Дмитро Наглий

Дарина Косань

Старший інспектор відділу кадрів – Ніна Кулик – забезпечує реалізацію заходів щодо добору та розстановки кадрів, організовує конкурсні комісії, підготовку та проведення атестації наукових співробітників. До її компетенції належить військовий облік, опрацювання персональних даних у «Базі персональних даних працівників ІПО НАПН України», їх захист від неналежного використання, а також гарантування прав, пільг і соціальних гарантій для кожного працівника установи.

Ніна Кулик

Діяльність експлуатаційно-технічного відділу організовує його завідувач – Наталія Тесленко. Її професійна компетентність проявляється у якісній координації роботи співробітників відділу: водія автотранспортних засобів Юрія Мінаєва та прибиральниці службових приміщень Марії Драник. Досконало володіючи нормами трудового законодавства, правилами технічного обслуговування, внутрішнього розпорядку, охорони праці та протипожежної безпеки, завідувач забезпечує установу матеріальними ресурсами належної якості й стежить за їх раціональним використанням. Наталія Тесленко організовує роботу складського господарства, вживає заходів щодо збереження майна, веде облік руху ресурсів Інституту, бере участь у проведенні інвентаризацій, а також забезпечує ефективну експлуатацію автомобіля та контроль за станом товарно-матеріальних цінностей установи.

Наталія Тесленко

Юрій Мінаєв

Марія Драник

КАДРОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ ТА НАУКОВІ ШКОЛИ

За два десятиліття діяльності Інституту професійної освіти НАПН України його кадровий склад пройшов шлях від кількісного становлення до якісної та цифрової трансформації. Станом на 2025 рік колектив установи – це збалансована структура, де досвід фундаторів наукових шкіл поєднується з енергією молодих дослідників.

Протягом 20-річного періоду чисельність персоналу корелювала зі стратегічними завданнями установи та загальною реструктуризацією системи НАПН України. Якщо у 2006 р. штат налічував 92 особи (74 науковці), а в період пікового розвитку (2011–2014 рр.) фактична чисельність сягала 106–111 працівників, то на сучасному етапі (2025 р.) установа функціонує як компактний інтелектуальний центр із 66 працівників (52 наукових співробітники). Характерною позитивною тенденцією є зміцнення ядра штатних працівників: якщо у 2008 році на постійній основі працювало лише 58,3% наукового складу, то сьогодні цей показник становить 75%.

Попри кількісну оптимізацію, концентрація науковців вищої кваліфікації суттєво зросла. Кількість докторів наук за 20 років збільшилася з 8 до 11–12 осіб, а кандидатів наук (PhD) – із 23 до 28 осіб. Станом на 2025 рік 86,7% штатних працівників мають наукові ступені, що є одним із найвищих показників у галузевій науці. Академічний статус установи підсилюють 2 дійсні члени (академіки) та 1 член-кореспондент НАПН України за основним місцем роботи, а також 9 професорів, 7 доцентів і 6 старших дослідників.

Інститут забезпечує життєздатність восьми наукових шкіл, лідери яких формують стратегічний порядок денний професійної освіти. Процес підготовки кадрів реалізується через власну аспірантуру та докторантуру. Активним суб'єктом розвитку інтелектуального капіталу є Рада молодих учених (частка молоді системно підтримується на рівні 5–8 науковців). Середній вік колективу становить близько 54 років, що дозволяє зберігати баланс між фундаментальністю знань та інноваційністю.

Унікальною перевагою кадрового складу є безпосередній зв'язок із реальним сектором: стабільно 35% науковців (18 осіб) мають досвід практичної роботи в закладах професійної освіти, що гарантує релевантність розроблених інновацій потребам галузі. Найбільш стрімку позитивну динаміку за останні 7 років продемонстровано у сфері цифрової репрезентативності: 100% вчених мають актуальні бібліометричні профілі в Google Scholar; частка науковців із профілями у Web of Science зросла до 73%, а у Scopus – до 60%.

Високий рівень професіоналізму та самовіддана праця колективу здобули широке державне та академічне визнання. Станом на 2025 рік науковий потенціал установи зміцнюють троє Заслужених працівників освіти України та сім Відмінників освіти України. Особливою гордістю Інституту є науковці, удостоєні високих державних нагород, зокрема ордена княгині Ольги II і III ступеня, а також лауреати Державної премії України в галузі освіти. Провідні вчені установи за особистий внесок у розвиток педагогічної думки систематично відзначаються почесними нагрудними знаками та медалями НАПН України – К. Д. Ушинського, Григорія Сковороди, Антона Макаренка, Івана Франка, Лесі Українки, а також відомчими нагородами МОН України, зокрема В. О. Сухомлинського, що підкреслює незмінний авторитет Інституту в професійній спільноті.

Динаміка кадрового потенціалу свідчить про трансформацію установи в провідний експертний центр, де кількісна гнучкість компенсується високою концентрацією вчених ступенів,

міжнародним авторитетом дослідників та нерозривним зв'язком науки з освітньою практикою. Саме інтелектуальна потужність колективу стала головною «бронєю» Інституту в умовах викликів воєнного часу.

Наукові школи

«Науково-методичне забезпечення управління розвитком професійної освіти і навчання»

(лідер – **Валентина Радкевич**, доктор педагогічних наук, професор, дійсний член (академік) НАПН України, директор Інституту).

Підготовлено сім докторів педагогічних наук, 16 кандидатів педагогічних наук, п'ять докторів філософії. Здобутками наукової школи є науково обґрунтовані концепції, моделі, педагогічні й методичні системи, в яких запропоновано нові підходи до професійної підготовки майбутніх фахівців у закладах професійної та вищої освіти, зокрема в умовах інформаційно-освітнього середовища закладу освіти, дуальної форми здобуття освіти, освітньо-виробничих кластерів; професійного вдосконалення педагогів; розвитку професійної компетентності фахівців і керівників підприємств, культури безпеки професійної діяльності кваліфікованих робітників та інженерів з охорони праці (доктори педагогічних наук: Ельвіза Абільтарова, Світлана Алексєєва, Ірина Андрощук, Олександра Бородієнко, Ліна Короткова, Наталія Кулалаєва, Марія Михнюк).

Розроблено та впроваджено в освітню практику низку інноваційних технологій і методик формування професійної, енергоефективної, дослідницької, кар'єрної, екологічної, соціально-правової, етнодизайнерської тощо компетентностей майбутніх кваліфікованих фахівців будівельного, машинобудівного, енергетичного, швейного, художнього, кулінарного та інших профілів; розвитку управлінської, технологічної, професійно-педагогічної, проєктної культури викладачів, майстрів виробничого навчання, методистів, керівників закладів професійної освіти; організації дуального професійного навчання (кандидати педагогічних наук: Світлана Алексєєва, Людмила Висоцька, Олена Глуценко, Інна Гриценко, Людмила Комісарова, Лариса Корницька, Ліна Короткова, Ольга Марковська, Марія Михнюк, Галина Омельченко, Віктор Паржницький, Тетяна Пятничук, Наталія Розіна, Віолета Скульська, Оксана Фурса, Тетяна Чернова).

Цінними є результати наукових пошуків докторів філософії: Євдокії Горбан, Вікторії Жур'ян, Андрія Козака, Алли Онищенко, Олександра Стрільця щодо формування екологічної компетентності бакалаврів судноводіння, розвитку професійної компетентності кваліфікованих робітників у процесі курсової підготовки в навчальних центрах підприємств сфери послуг, професійної підготовки майбутніх токарів за дуальною формою здобуття професійної освіти, формування професійної компетентності майбутніх майстрів ресторанного обслуговування в професійно-практичній підготовці, розвитку професійної компетентності методистів закладів професійної освіти у міжкурсовий період підвищення кваліфікації тощо.

«Актуальні проблеми професійної підготовки майбутніх викладачів закладів професійної освіти»

(лідер – **Микола Пригодія**, доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, заступник директора з наукової роботи Інституту)

Підготовлено одного доктора наук і 11 кандидатів наук та одного доктора філософії.

Завдяки діяльності наукової школи професора Миколи Пригодія було досліджено культурно-етичну сферу професійної підготовки фахівців, зокрема розроблено систему розвитку професійно-педагогічної етики у майбутніх викладачів спеціальних дисциплін вищих навчальних закладів аграрної та природоохоронної галузей (А. Каленський, 2016), встановлені особливості формування професійної етики (К. Ярошук, 2014) та правової культури майбутніх інженерів-педагогів у процесі професійної підготовки (О. Рем, 2013), а також особливості підготовки майбутніх учителів технологій до формування в учнів основної школи ціннісного ставлення до праці (І. Левицька-Сосімович, 2012).

Для вдосконалення системи підготовки фахівців агропромислового комплексу було досліджено формування професійної компетентності з електротехніки у майбутніх викладачів електроенергетичних дисциплін (П. Васюченко, 2011), педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх агротехніків в аграрних коледжах (Н. Погоріла, 2018) і формування дослідницьких умінь у майбутніх бакалаврів енергетики агропромислового виробництва в процесі вивчення електротехнічних дисциплін (Л. Павлюк, 2016), а також формування професійної компетентності майбутніх механіків автомобільного транспорту в закладах професійної освіти (А. Волошин, 2025).

Представники школи не обійшли увагою й аспекти розвитку науково-творчого потенціалу здобувачів освіти та викладачів. Зокрема, ними розроблені моделі: підготовки майбутніх інженерів-педагогів до розвитку технічної творчості учнів професійно-технічних навчальних закладів (Л. Бивалькевич, 2016) підготовки бакалаврів права до творчої діяльності в процесі вивчення професійно-орієнтованих дисциплін (В. Пермінова, 2016) і підготовки майбутніх викладачів вищого навчального закладу до використання засобів математичної статистики в науково-педагогічних дослідженнях (Т. Криворот, 2017), також досліджено специфіку технологічної підготовки учнів основної школи у процесі розв'язування конструкторсько-технологічних задач на уроках трудового навчання (В. Ребенко, 2012).

Ураховуючи роль іноземної мови в сучасному глобалізованому світі, досліджено аспекти формування професійної комунікативної компетентності майбутніх учителів-філологів у процесі вивчення фахових дисциплін (І. Клак, 2016).

На сучасному етапі проводиться дослідження проблеми цифровізації освіти та розвитку цифрової компетентності. Подальші дослідження здійснюються за такими напрямками: розвиток готовності викладачів закладів П(ПТ)О аграрного профілю до дистанційного навчання (В. Блоцький); розвиток цифрової компетентності викладачів спеціальних дисциплін закладів професійної освіти сфери послуг (О. Дячук); обґрунтування теоретичних і методичних засад підготовки майбутніх учителів трудового навчання та технологій до розвитку професійної кар'єри (Т. Олєфренко).

«Упровадження інформаційних технологій в освітній процес»

(лідер – **Андрій Гуржій**, доктор технічних наук, професор, академік НАПН України, головний науковий співробітник лабораторії електронних навчальних ресурсів)

Підготовлено три доктори наук, 17 кандидатів наук.

Наукова школа академіка Андрія Гуржія сприяла обґрунтуванню науково-методичних (Н. Поворознюк) та організаційних основ (В. Самсонов) проєктування, створення й застосування цифрових технологій (Л. Возненко) та електронних освітніх ресурсів (І. Іванюк) в системі професійної освіти для підготовки кваліфікованих робітників. Показано, що ефективне впровадження цифрових технологій в освітній процес закладів професійної (професійно-технічної) освіти значною мірою залежить від сформованої цифрової компетентності викладачів та учнів (А. Карпенко).

Сформовано перспективні напрями застосування цифрових технологій у системі професійної освіти (А. Мосенко), що передбачають створення, використання, засвоєння й поширення навчальної інформації шляхом використання електронного, мобільного, змішаного, смарт-навчання, веб-технологій, сервісів соціальних мереж, технологій хмарних обчислень і методик дистанційного навчання (В. Ядренко). Запропоновано інтегральний підхід до розроблення й упровадження цифрових технологій у системі професійної освіти (П. Жиленко), спрямований на поглиблене вивчення дисципліни «Інформатика» та розвиток цифрової компетентності викладачів та учнів (М. Антонов). Сформульовано науково-методичні основи розроблення й використання контенту електронних освітніх ресурсів у підготовці майбутніх кваліфікованих робітників (Т. Вакуленко).

У 2021 р. навчальний посібник «Основи інформаційних технологій», підготовлений представниками наукової школи академіка А. Гуржія (Л. Возненко, Н. Поворознюк, В. Самсонов), експертною комісією з професій транспорту та інформаційно-комунікаційних систем схвалено до використання в освітньому процесі закладів професійної (професійно-технічної) освіти. Видання було надруковане за підтримки Європейського Союзу в межах програми «EU4Skills:: кращі навички для сучасної України».

«Компетентнісно орієнтована підготовка фахівців: інтеграція освіти, науки і практики»

(лідер – **Людмила Базиль**, доктор педагогічних наук, професор, учений секретар, провідний науковий співробітник відділ виховання і професійної кар'єри Інституту)

Під науковим керівництвом доктора педагогічних наук, професора Л. О. Базиль підготовлено й успішно захищено одну кандидатську дисертацію та п'ять дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії в галузі освіти, присвячених проблематиці формування й розвитку фахової, професійної, підприємницької, дослідницької й екологічної компетентностей майбутніх фахівців різних галузей. Зокрема, у 2021 році захищено дисертацію А. Молдована «Розвиток підприємницької компетентності майбутніх магістрів з фізичної культури і спорту у професійній підготовці», а також дисертаційні дослідження: Г. Виноградської (2025), Г. Сердюк (2025), Л. Ярош (2024), Т. Рулевської (2024), І. Середіної (2024).

підприємницької діяльності.

Тематика виконаних досліджень репрезентує цілісний науковий напрям, спрямований на розроблення теоретико-методичних засад компетентнісно орієнтованої професійної підготовки фахівців на засадах інтеграції освіти, науки і практики та соціального партнерства. Нині здійснюється наукове керівництво дисертаційним дослідженням В. Великожона, присвяченого підготовці майбутніх бакалаврів з графічного дизайну до

«Теоретичні і методичні основи забезпечення якості професійної освіти і навчання»

(лідер – **Петро Лузан**, доктор педагогічних наук, професор, головний науковий співробітник Інституту).

Завданнями наукової школи доктора педагогічних наук, професора Петра Лузана є дослідження проблем наукової організації освітнього процесу в закладах професійної, фахової передвищої та вищої освіти, що стосуються відбору й структурування змісту навчання, оптимального вибору методів, форм і технологій опанування учнями та студентами сучасними знаннями, ефективного застосування системи засобів педагогічної взаємодії, організації продуктивної навчально-пізнавальної діяльності здобувачів.

Представники цієї школи активно впроваджують ідеї свого лідера в практику підготовки фахівців різних галузей і напрямів. Зокрема успішно досліджують проблеми теорії й методики професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти доктори педагогічних наук О. Радкевич і Т. Герлянд, кандидат педагогічних наук І. Мося. Кандидат педагогічних наук М. Хоменко є заступником директора Науково-методичного центру вищої і фахової передвищої освіти. Представники школи, які здійснювали дисертаційні дослідження з проблем професійної та фахової передвищої освіти (О. Дьомін, В. Рябець, С. Осипенко, Р. Недашківський, В. Годун, Л. Шовкун), організують педагогічних працівників на подальші наукові розвідки з сучасних проблем підготовки робітничих кадрів як керівники закладів освіти.

Проблеми університетської науки продовжують досліджувати: професор Л. Вікторова, доценти О. Воцєвська (КНУ імені Тараса Шевченка), О. Коротун (Київський національний торговельно-економічний університет), І. Зайцева (Державний податковий університет), Л. Фенчак (Мукачівський державний університет), А. Єсаулов, І. Буцик, О. Полозенку (НУБіП України), А. Галєєва (Миколаївський національний аграрний університет).

Подальші дослідження здійснюються за такими напрямками: формування фахової компетентності майбутніх техніків-електриків у коледжах аграрного профілю (Л. Ярош), формування професійно-термінологічної компетентності в майбутніх фахових молодших бакалаврів з агроінженерії (К. Базилівська), розвиток екологічної культури студентів медичних коледжів (І. Пасічник), система розвитку педагогічної майстерності викладачів загальноосвітніх дисциплін закладів професійної освіти (М. Кабиш).

«Особистісний і професійний розвиток майбутніх фахівців у системі професійної освіти»

(лідер – **Валерій Орлов**, доктор педагогічних наук, професор, головний науковий співробітник відділу виховання і професійної кар'єри Інституту).

Наукова школа доктора педагогічних наук, професора В. Ф. Орлова. Під його науковим керівництвом було захищено докторську дисертацію О. Фурса Тенденції розвитку дизайн-освіти в Україні (друга половина XX – початок XXI століття) (2014), а також кандидатських дисертацій: В. Ковальчука «Формування культури праці учнів ПТНЗ художнього профілю» (2005), С. Сапожнікова «Екологічне виховання студентів вищих навчальних закладів I-II рівнів акредитації будівельного профілю» (2006), О. Марченко «Формування культури мислення старшокласників засобами дослідницької діяльності» (2007), О. Баніт «Розвиток професійної майстерності викладачів графічного дизайну в вищих навчальних закладах мистецького профілю» (2013), Ю. Курнишева «Педагогічні умови професійного саморозвитку майбутніх учителів фізичної культури» (2017), М. Клименко «Розвиток кар'єрної компетентності майбутніх інженерів-механіків з експлуатації машин у технічних університетах» (2018), А. Максимової «Розвиток проєктної культури майбутніх дизайнерів-графіків у професійній підготовці» (2019), В. Кушніра «Розвиток підприємницької компетентності майбутніх веб-дизайнерів у професійній підготовці» (2023), Д. Жежеруна «Підготовка до підприємницької діяльності фахівців з транспортного менеджменту і логістики в Республіці Польща» (2025), Г. Шкарупи «Розвиток художньо-конструктивної компетентності майбутніх дизайнерів у мистецьких коледжах» (2025).

Нині В. Орлов здійснює керівництво науковими дослідженнями та підготовкою дисертацій доктора філософії М. Максимова «Розвиток проєктної компетентності майбутніх дизайнерів середовища у професійній підготовці в закладах вищої освіти» та О. Крячека «Розвиток кар'єрної компетентності майбутніх бакалаврів з економіки підприємства у професійній підготовці».

«Людиноцентричний педагогічний дизайн професійного становлення фахівців»

(лідер – **Ганна Романова**, доктор педагогічних наук, професор, заступник директора з науково-експериментальної роботи Інституту).

Підготовлено одного доктора наук, чотири кандидати наук та одного доктора філософії.

Здобутками наукової школи професора Ганни Романової є наукове обґрунтування теоретичних і методичних засад людиноцентризованого педагогічного дизайну професійного становлення фахівців у системі професійної, фахової передвищої, вищої та післядипломної освіти. Наукові результати школи спрямовані на підвищення якості професійної підготовки, розвиток професійної агентності та конкурентоспроможності фахівців.

Здійснено низку досліджень, присвячених різним аспектам професійного становлення фахівців. Зокрема обґрунтовано теоретичні та методичні основи підготовки бакалаврів з агроінженерії (О. Дьомін, 2021); спроектовано моделі: формування культури здоров'я майбутніх робітників будівельного профілю (Г. Миргородська, 2017); розвитку готовності педагогів до використання особистісно-розвивальних освітніх технологій (Г. Ткачук, 2021) та розвитку технологічної культури майстрів виробничого навчання аграрного профілю (О. Шамралюк, 2021).

Важливим напрямом діяльності школи є порівняльно-педагогічні дослідження, у межах яких проаналізовано міжнародний досвід професійної підготовки фахівців, зокрема підготовку викладачів економічних дисциплін у Німеччині (О. Мельник, 2017) та підготовку бакалаврів з бізнес-економіки в університетах Китайської Народної Республіки (К. Цицюра, 2024).

На сучасному етапі діяльність наукової школи спрямована на подальший розвиток ідей людиноцентризованого дизайну професійного становлення фахівців, розширення міжнародної наукової співпраці та впровадження інноваційних освітніх підходів у систему професійної освіти. Представники школи беруть активну участь у міжнародних науково-освітніх проєктах, зокрема у програмах академічної співпраці Європейського Союзу, що сприяє інтеграції сучасних європейських освітніх практик у вітчизняний освітній простір та розвитку дослідницького потенціалу молодих науковців.

«Теоретичні і методичні засади підготовки фахівців в закладах професійної та фахової передвищої освіти»

(лідер – **Андрій Каленський**, доктор педагогічних наук, професор, провідний науковий співробітник відділу змісту і технологій професійної освіти Інституту).

Підготовлено одного доктора наук, чотири кандидати наук, два доктори філософії. У науковій школі професора Андрія Каленського досліджено проблеми: застосування технологій тестового контролю у фаховій підготовці майбутніх соціальних педагогів (О. Ямковий, 2012), формування технічних здібностей майбутніх інженерів-аграрників (О. Кошук, 2012), інтелектуального розвитку студентів агротехнічних коледжів у процесі гуманітарної підготовки (Т. Ковтун, 2015) та формування дослідницької компетентності бакалаврів соціальної педагогіки у процесі професійної підготовки (О. Прохорчук, 2018). Особливе місце в науковій школі займає культурно-етична сфера професійної підготовки фахівців, зокрема: теоретичні і методичні засади формування професійної етики майбутніх соціальних працівників в університетах (Р. Зозуляк-Случик, 2018) та формування професійно-етичної культури майбутніх графічних дизайнерів у коледжах (П. Прохорчук, 2021). Представником школи також було досліджено формування професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників будівельної галузі з використанням онлайн-технологій (С. Охременко, 2022)

Нині дослідження здійснюються з питань професійної підготовки курсантів у фахових коледжах морського і внутрішнього водного транспорту до дій в екстремальних ситуаціях (О. Четверіков), розвитку професійної компетентності з безпеки та управління ризиками студентів закладів професійної освіти (М. Фесенко), правової компетентності педагогів професійного навчання закладів професійної освіти будівельної галузі (Д. Натеса), а також формування готовності фахових молодших бакалаврів соціальної роботи до професійної діяльності з ветеранами військової служби (П. Бєсєдін).

НАУКОВО-ІННОВАЦІЙНИЙ ПРОФІЛЬ ІНСТИТУТУ

Провідним видом діяльності наукової установи є здійснення фундаментальних і прикладних наукових досліджень, спрямованих на розв'язання актуальних теоретичних, методологічних і практичних проблем педагогіки, професійної та фахової передвищої освіти, що виконувалися за напрямами: «Теорія і методика виховання», «Професійна педагогіка», «Освітнє середовище. Інформатизація освіти», «Якість освіти. Управління розвитком освіти», «Теоретико-методичні засади професійного навчання», «Професійне навчання на виробництві», «Професійна (професійно-технічна) освіта і фахова передвища освіта» тощо. Організація наукової роботи здійснюється на основі Положення про порядок формування, проведення і контролю виконання наукових досліджень та науково-технічних (експериментальних) розробок у Національній академії педагогічних наук України. Для цього створено ефективну систему їх планування, контролю виконання, проведення експертизи, оприлюднення, упровадження й моніторингу отриманих результатів. Щороку проводиться звітна конференція Інституту «Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання», матеріали якої оприлюднюються у вільному доступі на сайті Інституту та е-бібліотеки НАПН України. Для кращої ідентифікації оприлюднених на конференції результатів у 2021 р. в електронному продовжуваному виданні Інституту «Інноваційна професійна освіта» створено спеціальну рубрику «Науково-методичне забезпечення професійної освіти» (за науковою редакцією доктора пед. наук, проф., акад. В.О. Радкевич), де публікуються всі матеріали звітних конференцій ІПО НАПН України.

Вагомим внеском Інституту в розвиток сучасної педагогічної науки є: дослідження розвитку систем професійної освіти і навчання у країнах Європейського Союзу, проектного менеджменту в закладах П(ПТ)О у вітчизняній і зарубіжній практиці, тенденцій розвитку державно-приватного партнерства у сфері професійної (професійно-технічної) освіти; обґрунтування вченими концептуальних засад управління розвитком професійної освіти в умовах ринкової економіки, вдосконалення особистісно-розвивальних педагогічних технологій підготовки фахівців; теоретичних і методичних основ: проєктування змісту П(ПТ)О на основі компетентнісного підходу, професійного навчання кваліфікованих робітників в умовах високотехнологічного виробництва, консультування учнівської молоді з професійної кар'єри, впровадження елементів дуальної форми навчання в професійну підготовку майбутніх кваліфікованих робітників, підготовки майбутніх кваліфікованих кадрів до підприємницької діяльності в умовах розвитку малого бізнесу, консультування з молодіжного підприємництва у закладах П(ПТ)О; методичних основ розвитку інформаційно-аналітичної компетентності педагогічних працівників закладів П(ПТ)О, розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання закладів П(ПТ)О, створення інформаційно-освітнього середовища, дистанційного професійного навчання майбутніх фахівців, розроблення проєктних

технологій для професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників, професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників в умовах змішаного навчання, розроблення та застосування екоорієнтованих педагогічних технологій у професійній підготовці майбутніх кваліфікованих робітників та ін.

До найважливіших наукових результатів Інституту, що мають вплив на сучасну державну політику, педагогічну науку, систему професійної і фахової передвищої освіти, варто віднести: нову *парадигму* консультування здобувачів професійної освіти з молодіжного підприємництва, низку: *концепцій* (консультування учнів закладів П(ПТ)О з професійної кар'єри, діяльності центрів професійної кар'єри, стандартизації професійної підготовки молодших спеціалістів у коледжах і технікумах, проєктного професійного навчання в закладах П(ПТ)О, розроблення SMART-комплексів навчальних дисциплін, діяльності центрів професійної кар'єри та ін.); *моделей* (системи кар'єрного консультування у закладах П(ПТ)О; онлайн-консультування здобувачів професійної освіти з розвитку професійної кар'єри; дистанційного професійного навчання; розвитку закладів П(ПТ)О в ринкових умовах; системи оцінювання якості підготовки фахівців у коледжах тощо); (відбору і структурування змісту розвитку професійної компетентності педагогічних працівників фахових коледжів в умовах пандемії, воєнного та повоєнного часу; формування кар'єрної компетентності учнів закладів П(ПТ)О; організації проєктної діяльності, розроблення проєктних технологій у закладах П(ПТ)О; оцінювання результатів проєктної діяльності здобувачів П(ПТ)О; проєктування дистанційних курсів, застосування елементів дистанційного навчання для теоретичної підготовки кваліфікованих робітників; організації самостійної роботи засобами дистанційного навчання; моніторингу та контролю успішності дистанційного навчання кваліфікованих робітників у закладах П(ПТ)О; розвитку готовності педагогічних працівників до стандартизації професійної підготовки майбутніх молодших спеціалістів; розвитку самоосвітньої компетентності студентів; розроблення SMART- комплексів для професійної підготовки кваліфікованих робітників аграрної, будівельної і машинобудівної галузей; розвитку підприємницької компетентності майбутніх кваліфікованих кадрів; розроблення стратегічного та інвестиційного плану розвитку закладу П(ПТ)О; визначення стану проєктної діяльності закладу П(ПТ)О; відбору та структурування змісту розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання; самоосвітньої діяльності з підвищення професійної компетентності майстрів виробничого навчання; організації дуальної форми навчання у закладах П(ПТ)О для професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників будівельної, машинобудівної галузей, сфери обслуговування та громадського харчування; оцінювання компетентностей (освітніх результатів) на основі поняттєво-змістового аналізу компонентів професійної дії із застосуванням технології тестового контролю); *педагогічних технологій* (мотивації учнів закладів П(ПТ)О до розвитку професійної кар'єри; розвитку кар'єрних орієнтацій учнів закладів П(ПТ)О; проєктування змісту компетентісно орієнтованого навчання; тестового контролю успішності навчання майбутніх молодших спеціалістів; розвитку фінансової грамотності та ділової активності майбутніх кваліфікованих робітників; розвитку підприємницької компетентності засобами самоменеджменту й у процесі проєктної діяльності; стратегічного управління закладом П(ПТ)О; маркетингово-моніторингового супроводу управління закладом П(ПТ)О як проєктно-орієнтованої організації; реалізації проєкту закладу П(ПТ)О; розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання; розвитку соціального партнерства в закладах П(ПТ)О в умовах дуальної форми навчання; тестового оцінювання навчальних досягнень студентів; створення цифрового портфоліо здобувачів П(ПТ)О та ФПО).

Практико-орієнтованими результатами діяльності науковців інституту є електронні навчальні ресурси для закладів П(ПТ)О та ФПО, зокрема сайт «Педагог-інноватор» (2020), вебплатформа «Партнерський простір 015» (2022), вебпортал з моніторингу освітньо-професійних досягнень здобувачів і кар'єрного зростання випускників закладів П(ПТ)О і ФПО (2022), а також професійні стандарти (педагог професійного навчання, майстер виробничого навчання, методист закладу професійної освіти), 17 професійних стандартів з робітничих професій, понад 20 електронних підручників галузевого спрямування.

Інститут ініціює та організовує розроблення й *експериментальну перевірку* в закладах освіти методичних і педагогічних систем, методик, технологій, моделей, дидактичних комплексів, упровадження навчальних, виробничо-практичних та інших видань з метою вдосконалення підготовки майбутніх фахівців, сприяння їхній адаптації до професійної діяльності в умовах війни та активної участі у повоєнному відновленні України. Науково-методичне забезпечення інститутом експериментальної роботи в закладах П(ПТ)О і закладах ФПО є системним, ураховує актуальні потреби воєнного стану, повоєнного відновлення і євроінтеграції України, необхідність підвищення її обороноздатності й безпеки, проведення освітніх реформ та здійснюється за нормативно-методичним, організаційно-методичним, предметно-методичним, інформаційно-методичним напрямками. В ІПО НАПН України розроблено різнорівневу систему контролю за якістю експериментальної роботи, що передбачає: проведення експертизи заявок і програм експериментів, оприлюднення результатів під час проведення науково-практичних заходів різних рівнів, звітування керівників експериментів на засіданнях лабораторій, науково-методичної комісії з професійної педагогіки, психології та змісту професійно-технічної освіти Науково-методичної ради з питань освіти МОН України; щорічні звіти заступника з науково-експериментальної роботи на засіданнях вченої ради та бюро Відділення професійної освіти і освіти дорослих НАПН України. Матеріали з оцінювання організації і результатів експериментальної роботи оприлюднено на офіційному веб-сайті інституту та інших системах відкритого доступу.

Лише упродовж 2019-2025 рр. за керівництва науковців інституту на базі 200 освітніх установ здійснювалося 32 експерименти (11 – всеукраїнського рівня, 6 – регіонального, 15 – підвідомчої установи НАПН України). Усього в цей час експериментів апробовано й експериментально перевірено 8 концепцій, 10 моделей, 22 методики, 12 технологій тощо. Результати експериментальної роботи відзначені медалями й дипломами Міжнародних виставок «Сучасні заклади освіти» (2019; 2020; 2023; 2025), «Освіта та кар'єра» (2019), «Інноватика в сучасній освіті» (2021), «World Edu» (2021). Доведено, що експериментальна робота мотивує педагогів-практиків до професійного і наукового розвитку. Більшість здобувачів аспірантури брали активну участь в проведенні експериментів, що здійснювалися під науковим керівництвом учених інституту.

Результати експериментальної роботи враховуються у формуванні державної освітньої політики. Зокрема, до Плану відновлення України (2022) увійшли два освітні проєкти, концепцію яких було розроблено вченими ІПО НАПН України («Єдина система професійної освіти. Об'єднання професійно-технічної та фахової передвищої освіти» та «Ефективна мережа закладів професійної освіти для повоєнних потреб особистості, суспільства, економіки»). Експерименти інституту включені до програм спільної діяльності НАПН України з МОН України (зокрема п. 70 «Науково-методичний супровід інноваційних проєктів, пілотних досліджень, педагогічних експериментів») та з НАН України (зокрема, п. 15 «Створення електронних навчальних засобів для розвитку професійної компетентності майстрів виробничого навчання»; п. 16 «Розвиток системи дистанційного навчання»), що відображено у річних звітах Інституту. Висновки експерименту з професійної підготовки кваліфікованих робітників для сфери обслуговування відновлювальних систем сонячної і теплової енергетики (2018-2021) відображено у змісті професійного та освітнього стандартів з професії «Майстер з монтажу та обслуговування систем відновлювальної енергетики». Результати експерименту з удосконалення професійної підготовки кухарів у закладах П(ПТ)О на основі компетентнісного підходу (2021-2023) враховано в п. 21 Операційного плану заходів Кабінету Міністрів України з реалізації у 2023-2024 роках Стратегії реформування системи шкільного харчування на період до 2027 року, у змісті освітніх програм. Наукові керівники і виконавці експериментів брали участь у розробленні професійних стандартів («Майстер виробничого навчання», «Методист закладу професійної освіти», «Педагог професійного навчання», «Косметик», «Перукар (перукар-модельєр)», «Манікюрник. Педикюрник», «Візажист. Візажист-стиліст», «Майстер з монтажу, обслуговування, ремонту та налагодження теплових насосів», «Оцінювач професійних кваліфікацій»). Відповідно до Програми спільної діяльності МОН і НАПН України Інститут бере участь у вдосконаленні освітнього законодавства, розробленні нормативно-правових документів, створенні інформаційно-аналітичних матеріалів за результатами досліджень, виявленні та поширенні прогресивного зарубіжного досвіду у сфері професійної освіти і навчання. Вчені інституту є членами робочих груп: Державної служби якості освіти України щодо роботи над проєктом орієнтовних критеріїв, індикаторів та інструментарію для самооцінювання освітніх і управлінських процесів (наказ від 10 вересня 2019р. № 01-11/50-а); ради з питань розвитку П(ПТ)О при Президентові України (Указ Президента України № 130/2021); Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій щодо розроблення законодавчих ініціатив із забезпечення функціонування корпоративних закладів освіти (рішення від 5.10.2022р. № 107) тощо

Велике значення в Інституті надається організації *упровадження результатів* наукових досліджень, що здійснюється на основі Положення про впровадження результатів наукових досліджень та науково-технічних (експериментальних) розробок Національною академією педагогічних наук України (2019) і передбачає їх оприлюднення, розповсюдження й використання цільовою групою користувачів у науковій, освітній та інших видах соціальної практики. В Інституті запроваджено системну діяльність із планування й контролю впровадження отриманих у ході виконання наукових досліджень результатів. З цією метою передбачено: укладання договорів з усіма експериментальними закладами освіти й партнерськими організаціями, залученими до виконання дослідження; включення основних напрямів наукових досліджень до змісту науково-практичних масових заходів Інституту з метою системної апробації результатів, отриманих у ході їх виконання; розгляд вченою радою Інституту всіх наукових і кінцевих результатів з метою аналізу їх якості та рекомендації до оприлюднення; систематичне звітування керівників наукових досліджень на вченій раді Інституту про хід їх виконання і результати впровадження; забезпечення доступності підготовленої видавничої продукції шляхом її розміщення на сайті ІПО НАПН України та в електронній бібліотеці НАПН України; інформування науково-педагогічної громадськості про нові видання на сторінках науковометодичного журналу «Професійна освіта» (рубрика «Книжкова полиця») під час щорічних виставок «Сучасні заклади освіти» та «Інноватика в сучасній освіті», шляхом електронної розсилки дайджестів і бібліографічних покажчиків наукової продукції інституту на електронні адреси кінцевих споживачів продукції (заклади професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти, навчально (науково)-методичні центри (кабінети) професійно-технічної освіти, органи центральної й місцевої влади тощо); поширення інформації про результати науково-

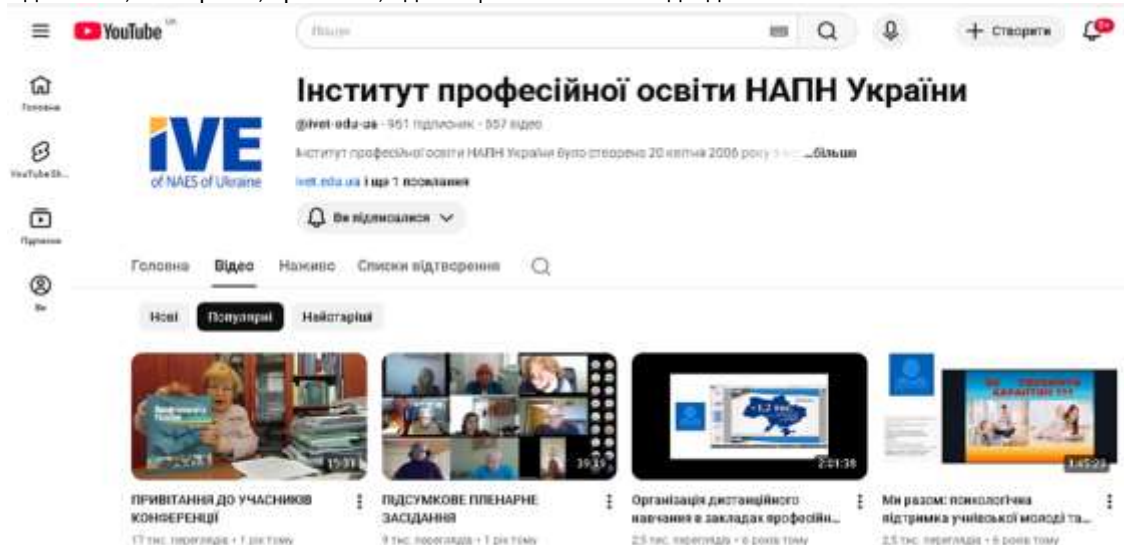
експериментальної діяльності через сайти партнерів (заклади освіти, наукові установи, громадські організації, професійні асоціації та об'єднання, фонди тощо); подання на розгляд вченої ради документів і матеріалів, що засвідчують ефективність впровадження результатів досліджень і розробок (довідки про впровадження, видані закладами освіти та іншими установами, де використовувалися педагогічні інновації та підготовлена наукова продукція; результати участі виконавців досліджень у конкурсах друкованих та електронних видань – сертифікати, дипломи, медалі тощо); проведення звітів наукових керівників щодо використання отриманих результатів у процесі підготовки інформаційно-аналітичних матеріалів, національних доповідей, стратегій, концепцій, експертних висновків тощо.

Зі своїми партнерами (понад 360 інституцій) наукова установа співпрацює на основі укладених договорів, угод і меморандумів про співробітництво, що ґрунтуються на принципах партнерства, взаємовигоди та спільності інтересів у галузі освіти і науки з метою раціонального використання інтелектуального та матеріального потенціалу, проведення наукової, експериментальної, інформаційно-аналітичної діяльності тощо. Отримані наукові результати використовувалися в змісті нових наукових досліджень; інформаційно-аналітичних матеріалах Інституту; інноваційних розробках у галузі освіти й педагогіки; інноваційній освітній діяльності всеукраїнського рівня; матеріалах щорічної національної доповіді про становище дітей; рекомендаціях і матеріалах масових заходів; матеріалах громадських слухань Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій; інформаційно-аналітичних матеріалах для РНБО України щодо і інтеграції професійної освіти в світову освітню систему зі збереженням та захистом національних інтересів; пропозиціях до Плану відновлення України (2022); у ході виконання програм спільної діяльності НАПН України з МОН України та НАН України; у процесі виконання плану заходів з реалізації Концепції державної системи професійної орієнтації населення, Державної цільової соціальної програми розвитку П(ПТ)О на 2022–2027 роки тощо.

Для реалізації статутної мети інституту – забезпечення впливу на освіту шляхом розроблення інновацій для вдосконалення науково-методичного супроводу закладів освіти – розроблено й впроваджено *систему популяризації результатів наукових досліджень*. Формування цієї системи відбувалося упродовж 2021–2022 рр., було детерміноване пандемією COVID-19 і впровадженням дистанційної системи роботи науковців та освітян, що потребувало зміни механізмів апробації та впровадження педагогічних інновацій. З початком повномасштабного вторгнення РФ в Україну, виникла потреба зміни підходів та науково-методичного супроводу функціонування й розвитку внутрішньо переміщених закладів освіти, ознайомлення педагогічної спільноти з педагогічними інноваціями, сприяння їх впровадженню. У 2023 р. питання про функціонування системи популяризації результатів наукових досліджень було розглянуто Вченою радою Інституту професійної освіти НАПН України від 20.11.2023 р., протокол № 12. Система популяризації результатів наукових досліджень має три основні компоненти: інституційний, інструментальний та організаційний. Інститут забезпечує ефективне функціонування всіх компонентів зазначеної системи. *Інституційний* компонент формують такі структурні підрозділи: відділ цифрових освітніх ресурсів (забезпечує онлайн-комунікацію та адміністрування мережі цифрових ресурсів), наукові школи (забезпечують неперервність розвитку педагогічної науки і якісний науково-методичний супровід експериментальної роботи в закладах освіти), наукові центри (популяризують наукові знання шляхом здійснення просвітницької, профорієнтаційної, пропедевтичної, консультативної діяльності в закладах освіти, співпрацюють з органами влади і місцевого самоврядування, громадськими організаціями, професійними об'єднаннями і роботодавцями), кафедра професійної освіти і навчання (включає результати наукових досліджень до освітніх програм інституту), бібліотека (формує колекцію повнотекстових джерел з проблем розвитку професійної освіти, сприяє її експонуванню на виставкових заходах). *Інструментальний* компонент системи передбачає: функціонування наукової установи у статусі суб'єкта у сфері медіа (рішення Національної ради з питань телебачення і радіомовлення № 1430 від 16.11.2023 р.); створення та адміністрування мережі цифрових ресурсів (4 вебсайти, е-журнал, е-продовжуване видання, 14 навчальних е-ресурсів, репозиторій, е-бібліотека, YouTube-канал); використання функціоналу електронних періодичних і продовжуваних видань Інституту. *Організаційний* компонент реалізується шляхом: укладання угод з кінцевими споживачами наукової продукції; організації та проведення масових заходів; забезпечення науково-методичного

супроводу експериментальної роботи в закладах професійної та фахової передвищої освіти; здійснення наукового керівництва роботою аспірантів і докторантів; провадження освітньої, видавничої, експертної, проєктної, адвокаційної та інших видів діяльності.

Основними векторами популяризації наукових результатів є організація комунікації з: закладами освіти і навчально-методичними центрами П(ПТ)О (презентація і розповсюдження нових видань; залучення освітян до наукової та інноваційної освітньої діяльності; здійснення науково-методичного супроводу експериментальної роботи в закладах освіти; організація підвищення кваліфікації; підготовка кадрів вищої кваліфікації та розвиток у них професійної компетентності); органами влади і місцевого самоврядування (включення інновацій до програм спільної діяльності з МОН України, НАН України, галузевих академій; адвокація наукових результатів через участь учених в роботі рад, робочих груп, комісій, комітетів Верховної Ради України, МОН України тощо); громадськими організаціями (використання їх можливостей і ресурсів для соціогуманітарного розвитку здобувачів професійної освіти); професійними об'єднаннями і роботодавцями (використання наукових здобутків у процесі вдосконалення національної рамки кваліфікацій, розроблення професійних і освітніх стандартів, розвитку дуальної освіти і державно-приватного партнерства).

Розроблена система спрощує комунікацію науковців і педагогів-практиків. Спираючись на системні знання, досвід і запропоновані системою технічні можливості, вчені ІПО НАПН України роблять значний внесок у налагодження ефективної взаємодії науки, освіти і суспільства з урахуванням вимог повоєнного відновлення Української держави. Науковці різнобічно і доступно інформують суспільство про результати фундаментальних і прикладних досліджень, акцентуючи увагу на потенціалі розвитку науки для покращання якості життя, характеризують ресурси, які сучасна наука пропонує громадськості. Завдяки розробленій системі педагоги-практики мають змогу не лише першими дізнатися про нові педагогічні інновації, але активно долучатися до їх апробації, впровадження й популяризації в освітянському середовищі.

Ефективним механізмом трансферу наукових знань та ключовим каналом популяризації інноваційних рішень виступає видавнича діяльність Інституту. Вона є логічним завершенням дослідницького циклу, що забезпечує перетворення теоретичних здобутків у доступний інтелектуальний продукт. Ця діяльність реалізується шляхом підготовки до оприлюднення різних видів друкованої й електронної продукції: кінцевих результатів наукових досліджень, періодичних і продовжуваних видань, програм і матеріалів конференцій, семінарів, вебінарів, тренінгів. Особлива увага приділяється цифровізації та інтернаціоналізації видань, що дозволяє інтегрувати розробки наших учених у світовий науковий простір, забезпечуючи високу цитованість та практичне застосування педагогічних інновацій як в Україні, так і за її межами.

З 2022 р. видавнича продукція виготовлялася і оприлюднювалася виконавцями наукових досліджень та працівниками науково-організаційного відділу у вигляді електронних видань у межах

компетенції Інституту як суб'єкта видавничої справи (Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції ДК № 3805 21.06.2010 р.). Літературне редагування наукової продукції упродовж багатьох років здійснювала висококваліфікований літературний редактор Л.С. Гуменна. Бібліографічним редактором є В.О. Маркова. В Інституті здійснюється перевірка оригінальності всіх авторських текстів. У 2019 р. ІПО НАПН України здійснено брендування видавничої продукції, що забезпечує її пізнаваність у науково-освітніх колах.

Інститутом видавалися такі періодичні журнали як: «Професійна освіта: проблеми і перспективи» (2010–2018; з 2013 по 2018 – друковане фахове видання); «Теорія і методика професійної освіти» (2011–2018; з 2015 по 2018 – електронне фахове видання); «Модернізація професійної освіти і навчання: проблеми, пошуки і перспективи» (2011–2015); «Професійне навчання на виробництві» (2003–2015). ІПО НАПН України був співзасновником наукометричного журналу «Мистецька освіта: зміст, технології, менеджмент» (до 2020 р. – фаховий) та науково-методичний журналу «Професійна освіта», де розміщувалися матеріали з питань дидактики й історії професійної школи, виховання, професійної орієнтації, коментарі і статті педагогів-новаторів тощо (виходив друком до 2023 р.).

Нині ІПО НАПН України є засновником електронного фахового наукометричного журналу «Професійна педагогіка» / «Professional pedagogics» (ISSN 2707-3092; ідентифікатор в Реєстрі суб'єктів у сфері медіа: R40-01555). Журнал є фаховим виданням категорії Б, який забезпечує висвітлення у вітчизняному і світовому науковому просторі широкого спектра проблем професійної педагогіки через поширення результатів наукових досліджень провідних учених, докторантів, аспірантів, здобувачів наукових ступенів і вчених звань. Видається двічі на рік. З 2011 по 2020 рр. – друковане видання «Науковий вісник Інституту професійно-технічної освіти НАПН України».

Професійна педагогіка» / Scientific Herald of the Institute of Vocational Education and Training of the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine. Vocational Pedagogy.

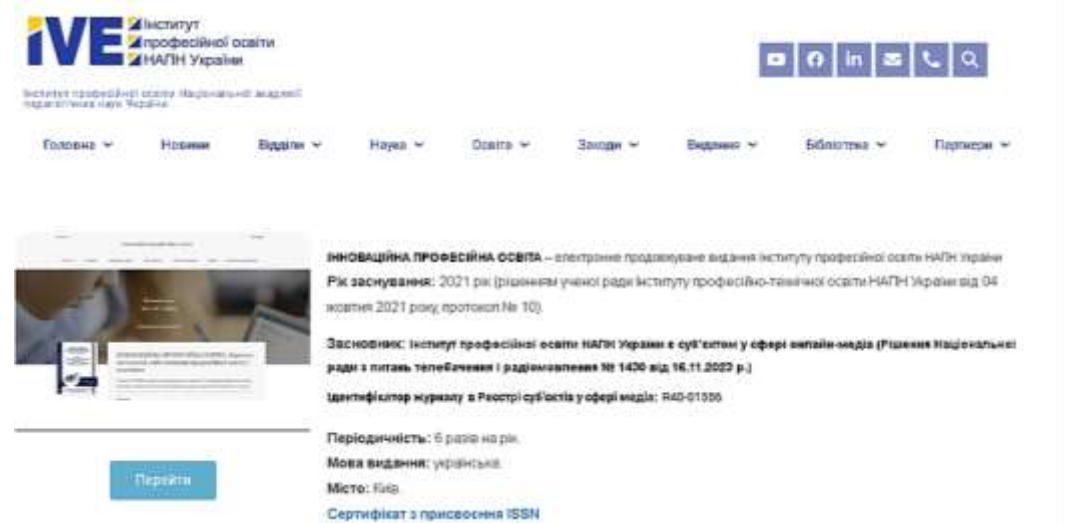

The screenshot shows the website for the journal "Professional Pedagogics". The header includes the logo of the Institute of Vocational Education and Training (IVE) of the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine. The main content area is titled "Періодичні видання" (Periodicals) and features a thumbnail of the journal cover. To the right of the thumbnail, the following information is provided:

- «Професійна педагогіка» / «Professional pedagogics»** – електронний наукометричний журнал, включений до Переліку наукових фахових видань України категорії «Б» за спеціальностями 011, 015 (Наказ МОН України № 409 від 17.03.2020)
- Рік заснування:** 2011 рік
- Засновник:** Інститут професійної освіти НАПН України є суб'єктом у сфері електрон-медіа (Рішення Національної ради з питань телебачення і радіомовлення № 1430 від 16.11.2023 р.)
- Ідентифікатор журналу в Реєстрі суб'єктів у сфері медіа:** R40-01553
- Періодичність:** 2 рази на рік
- Мова видання:** англійська, українська
- Місто:** Київ
- ISSN:** 2786-619X

A "Перейти" (Go) button is located below the thumbnail.

У 2020 р. назву журналу було змінено на «Професійна педагогіка» / «Professional pedagogics» і включено до Переліку електронних наукових фахових видань України (категорія «Б») за спеціальностями 011, 015. Журнал індексується в наукометричній базі Index Copernicus (2022:89,99) і пошуковою системою Google Scholar (h-індекс – 61; 10-індекс – 363; 32020 цитувань), зареєстрований у базах даних CrossRef, Ulrich's Periodicals Directory, ERIH PLUS, PKP index, Academic Resource Index: ReserchBib. З 01.01.2019 р. представлений у рейтингу Бібліометрики української науки (h-індекс – 14). Журнал має власний сайт, використовуючи Open Journal Systems 3.3.0.13 (програмний пакет з відкритим вихідним кодом, що підтримує процеси менеджменту й публікації, розробляється, підтримується та розповсюджується Public Knowledge Project на умовах ліцензії GNU General Public License). Редакція підтримує світові стандарти прозорості процесу експертного оцінювання, практикуючи подвійне «сліпе» (double blind) рецензування рукописів. Усі рукописи, подані в редакцію, перевіряються науковим редактором на унікальність за допомогою сервісу пошуку текстових збігів (2019–2023 р. – Unichес; з 2024 – StrikePlagiarism) на етапі первинного розгляду. У випадках виявлення менше 85% унікальності авторського тексту рукопис відхиляється. Звіт про перевірку оприлюднюється на сайті журналу разом із українською та англійською версіями статті. Матеріали публікуються англійською та українською мовами. Усього було підготовлено 32 випуски.

The screenshot shows the website for the journal "Інноваційна професійна освіта". The header includes the logo of the Institute of Vocational Education and Training (IVE) of the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine. The main content area is titled "ІННОВАЦІЙНА ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА" and features a thumbnail of the journal cover. To the right of the thumbnail, the following information is provided:

- ІННОВАЦІЙНА ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА** – електронне продовжуване видання Інституту професійної освіти НАПН України
- Рік заснування:** 2021 рік (рішенням ученої ради Інституту професійно-технічної освіти НАПН України від 04 жовтня 2021 року, протокол № 10)
- Засновник:** Інститут професійної освіти НАПН України є суб'єктом у сфері електрон-медіа (Рішення Національної ради з питань телебачення і радіомовлення № 1430 від 16.11.2023 р.)
- Ідентифікатор журналу в Реєстрі суб'єктів у сфері медіа:** R40-01556
- Періодичність:** 6 рази на рік
- Мова видання:** українська
- Місто:** Київ
- Сертифікат з присвоєння ISSN**

A "Перейти" (Go) button is located below the thumbnail.

У 2021 р. в ІПО НАПН України засновано електронне продовжуване видання «Інноваційна професійна освіта» (ISSN 2786-619X; ідентифікатори у Реєстрі суб'єктів у сфері медіа: R40-01556) (головний редактор – доктор пед. наук, проф., академік В.О. Радкевич). Видання має власний сайт,

на якому представлено шість рубрик: «Професійна освіта в умовах сталого розвитку суспільства», «Науково-методичне забезпечення професійної освіти», «Підготовка до підприємництва», «Соціально-психологічний супровід закладів професійної освіти»; «Управління розвитком професійної освіти», «Цифровізація професійної освіти». У рубриках можуть розміщуватися матеріали конференцій Інституту й інших масових заходів, збірники наукових і науково-методичних праць, звіти експериментів всеукраїнського рівня, інформаційно-аналітичні матеріали за результатами наукових досліджень, звітні матеріали фундаментальних і прикладних досліджень, що виконуються в інституті, міжнародних і вітчизняних наукових проєктів тощо.

Отже, Інститут професійної освіти НАПН України виступає потужним генератором педагогічних інновацій, що забезпечує нерозривний зв'язок науки з освітньою практикою. Розроблені вченими концепції, моделі, технології та електронні ресурси не лише відповідають викликам воєнного часу, а й формують стратегічні орієнтири для модернізації професійної освіти в умовах цифрової трансформації та євроінтеграції. Системна експериментальна робота, результативне впровадження дослідницьких здобутків та ефективна популяризація наукових результатів роблять установу ключовим осередком розвитку людського капіталу для повоєнного відновлення України.

ОСВІТНЬО-НАУКОВА ПЛАТФОРМА

Освітня діяльність Інституту професійної освіти НАПН України є стратегічним напрямом, що забезпечує формування висококваліфікованого кадрового складу для системи професійної та фахової передвищої освіти України. На підставі ліцензії МОН України (із 2016 р.) установа здійснює підготовку фахівців вищої кваліфікації на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти, у докторантурі та надає послуги з підвищення кваліфікації.

Важливою сторінкою в історії установи стала реалізація освітньо-професійної програми «Педагогіка вищої школи» за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки». Інститут став першою науковою установою в Україні, яка успішно пройшла акредитацію магістерської програми за новими вимогами НАЗЯВО у 2019 році. За період 2018–2024 років диплом магістра в стінах Інституту отримали 79 фахівців, які сьогодні успішно працюють у закладах професійної та вищої освіти. У зв'язку з викликами воєнного стану та зміною стратегічних пріоритетів у 2023 році набір на магістратуру призупинено, а у 2024 році відбувся останній випуск здобувачів, після чого навчання за цією програмою припинено.

Пріоритетом установи залишаються аспірантура та докторантура за спеціальністю 015 (нині – А5) «Професійна освіта» (за спеціалізаціями). Освітньо-наукову програму підготовки докторів філософії (PhD) акредитовано у 2021 році терміном до 2027 року. За роки діяльності Інститут підготував 22 доктори наук, 53 кандидатів наук та 25 докторів філософії. Станом на 2025 рік в аспірантурі навчається 21 особа. Освітній процес в Інституті базується на принципах «навчання через дослідження», що дозволяє здобувачам та слухачам опанувати новітні авторські методики (SMART-комплекси, цифрові портфоліо, екоорієнтовані технології) безпосередньо від їхніх розробників. Сформована гнучка система безперервного професійного розвитку стала надійною основою для зміцнення фахового потенціалу галузі в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення.

Висока ефективність підготовки підтверджується діяльністю Спеціалізованої вченої ради Д 26.458.01 (із 2011 р.), де здійснюється захист дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора (кандидата) педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти.

Діяльність ради є важливим чинником розвитку наукового потенціалу Інституту та галузі професійної освіти загалом. За період її функціонування захищено 100 дисертацій, що охоплюють широкий спектр актуальних проблем – від теоретико-методологічних засад професійної підготовки до впровадження інноваційних освітніх технологій, розвитку компетентностей і формування професійної культури фахівців різних галузей. Серед досліджень – 22 ґрунтовні докторські дисертації, присвячені

розвитку професійної компетентності та суб'єктності майбутніх фахівців, модернізації змісту і технологій професійної підготовки, формуванню професійної етики, культури безпеки, лідерських якостей, а також підготовці кадрів для аграрної, будівельної, військової сфери, сфери послуг та інших галузей.

Значний масив – 53 роботи – становлять кандидатські дисертації, у яких розкрито прикладні аспекти підготовки фахівців, розвиток їхніх ключових і фахових компетентностей, удосконалення освітнього процесу в закладах професійної та фахової передвищої освіти.

Вагомим доповненням до діяльності постійно діючої ради є функціонування разових спеціалізованих вчених рад (із 2021 р.). Упродовж звітного періоду створено 25 таких рад, на засіданнях яких успішно захищено дисертації докторів філософії зі спеціальності 015 (А5) «Професійна освіта» (за спеціалізаціями), що відображають сучасні трансформації галузі. Тематика досліджень засвідчує чутливість наукової спільноти Інституту до актуальних викликів і глобальних тенденцій, зокрема: цифровізація та дистанційні технології навчання; розвиток підприємницької, екологічної та дослідницької компетентностей; дуальна форма здобуття освіти; інтеграція міжнародного досвіду у вітчизняний освітній простір. Інститут послідовно формує власний кадровий потенціал: за звітний період 19 співробітників підвищили свій науковий рівень, з них восьмеро здобули науковий ступінь доктора наук, шестеро – кандидата наук, семеро – доктора філософії; двоє отримали вчене звання професора, четверо – старшого дослідника.

Із 2018 року Інститут активно розвиває сферу післядипломної освіти на підставі безстрокової ліцензії. Програми підвищення кваліфікації орієнтовані на науково-педагогічних і педагогічних працівників, а також керівників закладів освіти та підприємств і реалізуються за спеціалізаціями: «Педагогіка вищої школи», «Освітній проєктний менеджмент», «Коучинг і тьюторинг», «Інноваційна освітня діяльність». Для педагогічних працівників закладів професійної та фахової передвищої освіти, а також установ, які реалізують державну політику в галузі освіти, у межах спеціальності А1 «Освітні, педагогічні науки» передбачено навчання за освітньо-професійною програмою тематичних курсів «Компетентнісний розвиток керівників та педагогічних працівників у системі професійної освіти». Головна ідея цього напряму полягає у розвитку загальних і спеціальних компетентностей слухачів на

основі їхнього професійного досвіду, особистісних інтересів та соціальних запитів держави щодо ефективного виконання професійних обов'язків.

Мета навчання за цією програмою охоплює вдосконалення управлінської, науково-методичної та професійно-фахової компетентності керівників і педагогів, сприяючи їхньому розвитку в умовах соціальних трансформацій. Основними завданнями програми є оновлення знань із соціально-педагогічних та управлінських питань, реалізація компетентнісного підходу до підготовки робітників, організація

навчально-виробничого процесу з використанням інноваційних психолого-педагогічних і цифрових технологій, а також розвиток здатності до творчої діяльності в умовах невизначеності. Особлива увага приділяється активізації саморозвитку слухачів, удосконаленню комунікативних навичок для створення позитивного соціально-психологічного клімату та реалізації індивідуального підходу до тих, хто навчається.

Загальний обсяг програми складає 150 годин (5 кредитів ЄКТС) для працівників закладів професійної освіти та 120 годин (4 кредити ЄКТС) для представників фахової передвищої освіти, із тривалістю навчання відповідно 5 та 4 тижні. Підсумковий контроль у формі усного заліку дозволяє визначити успішність підвищення кваліфікації та рівень розвиненості професійної компетентності слухачів. Зміст навчання орієнтований на формування цілісної системи знань із філософії освіти, освітньої політики та управління, що базуються на засадах академічної свободи та безпеки життєдіяльності. Особлива увага приділяється розвитку управлінських, андрагогічних, соціально-психологічних та інноваційно-дослідницьких компетентностей. Це сприяє формуванню мобільного фахівця, здатного до використання цифрових технологій, проведення експериментальних досліджень та навчання впродовж життя.

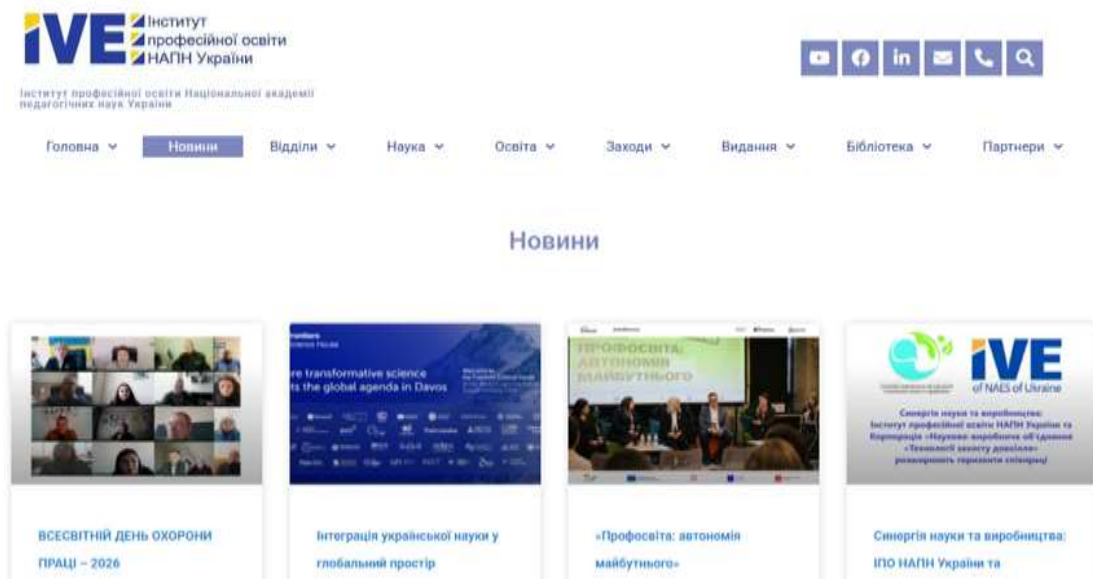
Особливістю навчання є використання дистанційних технологій на базі LMS Moodle та Google Workspace за участю провідних учених Інституту. Позитивна динаміка напряду підтверджується тим, що лише у 2025 році за вказаними програмами підвищили кваліфікацію 125 слухачів із 13 областей України.

ВІДКРИТЕ ЦИФРОВЕ СЕРЕДОВИЩЕ ТА ПАРТНЕРСТВО

Відкрите цифрове середовище Інститут професійної освіти НАПН України є сучасною інтегрованою системою електронних ресурсів, сервісів і платформ, що забезпечують наукову, освітню та комунікаційну діяльність у сфері професійної освіти. Його формування зумовлене процесами цифровізації освіти, необхідністю забезпечення відкритого доступу до знань і розвитку цифрової компетентності педагогічних працівників та здобувачів освіти.

Ключовою характеристикою цього середовища є відкритість, яка реалізується через публічний доступ до інформаційних ресурсів, наукових результатів, освітніх матеріалів і сервісів взаємодії. Базовим елементом виступає офіційний вебсайт Інституту (<https://ivet.edu.ua/>), що виконує функції інформаційного хабу, забезпечуючи доступ до новин, наукових подій, освітніх програм і результатів досліджень. Зокрема, новинний розділ (<https://ivet.edu.ua/news/>) відображає активну науково-організаційну діяльність установи, включаючи конференції, вебінари та міжнародні проекти.

Структурно відкрите цифрове середовище Інституту включає низку спеціалізованих вебресурсів. Зокрема, платформа управління науковими заходами (<https://www.conftool.ivet.edu.ua/>) забезпечує організацію та проведення конференцій у дистанційному форматі, підтримуючи реєстрацію учасників, подання матеріалів і комунікацію між організаторами та науковою спільнотою. Це сприяє інтеграції української науки у міжнародний академічний простір.

Окремі ресурси орієнтовані на інноваційну діяльність і популяризацію результатів наукових досліджень. Зокрема, платформа інновацій (<https://www.innovation.ivet.edu.ua/>) акумулює інформацію про сучасні розробки, проєкти та впровадження у сфері професійної освіти, сприяючи трансферу знань і впровадженню результатів досліджень у практику.

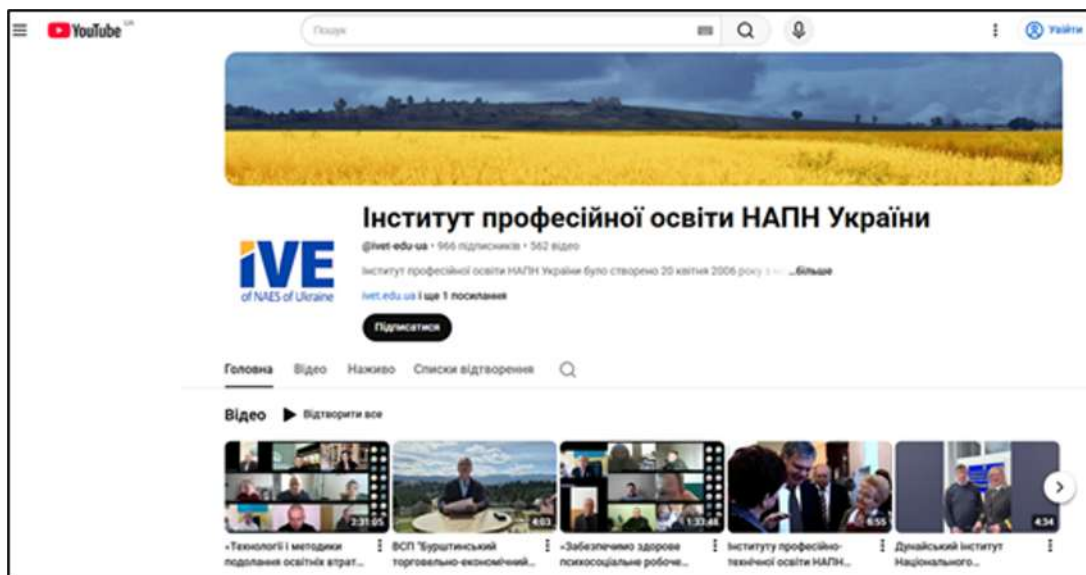
Важливою складовою відкритого цифрового середовища є цифрові інструменти підтримки навчального процесу та професійного розвитку педагогів. Серед них – електронні портфоліо (<https://dgtl-portfolio.ivet.edu.ua/>), що дозволяють фіксувати та аналізувати індивідуальні досягнення здобувачів освіти, а також формувати їх професійні компетентності. Такі сервіси сприяють індивідуалізації навчання та підвищенню прозорості освітнього процесу.

Комунікаційна складова забезпечується через онлайн-ресурси для проведення засідань і вебінарів (<https://ivet.edu.ua/onlajn-zasidannya/>), які дозволяють організувати дистанційну взаємодію між науковцями, педагогами та іншими учасниками освітнього процесу. Це особливо актуально в умовах цифрової трансформації та необхідності забезпечення безперервності освітнього процесу.

Окремою складовою відкритого цифрового середовища Інституту є офіційний YouTube-канал YouTube (<https://www.youtube.com/@ivet-edu-ua>), який виконує функції мультимедійної комунікаційної

платформи. На цьому ресурсі розміщуються записи науково-практичних заходів, вебінарів, круглих столів і онлайн-засідань, що забезпечує відкритий доступ до результатів наукової діяльності Інституту та сприяє їх популяризації серед широкої аудиторії. Використання відеоконтенту дозволяє розширити можливості трансляції знань, підвищує рівень залучення користувачів і підтримує принципи відкритої науки та освіти. Крім того, YouTube-канал виступає інструментом архівування наукових подій і забезпечує асинхронний доступ до навчальних та наукових матеріалів, що є важливим елементом сучасного цифрового освітнього середовища.

Важливу роль у структурі відкритого цифрового середовища відіграє діяльність професійних спільнот і партнерських платформ. Зокрема, ресурс «Партнерський простір 015» (<https://015.org.ua/>), розроблений в рамках міжнародного проєкту «Нові механізми управління на основі партнерства та стандартизації підготовки викладачів професійної освіти в Україні (PAGOSTE)» (2020–2023) за програмою Еразмус+, орієнтований на розвиток професійної освіти, підтримку освітніх ініціатив та поширення кращих практик. Така взаємодія розширює можливості Інституту щодо співпраці з іншими освітніми установами та організаціями.

Науково-методичне підґрунтя функціонування цифрового середовища забезпечується дослідженнями Інституту у сфері цифрових освітніх ресурсів і технологій. У межах цих досліджень створюються електронні навчальні матеріали, цифрові платформи та методичні рекомендації щодо їх використання. Це сприяє інтеграції сучасних технологій у професійну підготовку та розвитку цифрової компетентності педагогів.

Одним із перспективних напрямів є розроблення комплексних цифрових платформ, що поєднують навчальний контент, інструменти оцінювання, комунікації та аналітики. Такі рішення дозволяють створювати цілісне інформаційно-освітнє середовище, орієнтоване на потреби здобувачів освіти та вимоги ринку праці.

Отже, відкрите цифрове середовище Інституту професійної освіти НАПН України є багаторівневою системою, що інтегрує інформаційні ресурси, освітні платформи, наукові сервіси та комунікаційні інструменти. Воно забезпечує ефективну реалізацію наукової, освітньої та інноваційної діяльності, сприяє розвитку відкритої науки та освіти, а також виступає важливим чинником модернізації професійної освіти в умовах цифрової трансформації суспільства.

Сформоване середовище виступає не лише технологічним майданчиком, а й потужним інструментом розвитку екосистеми партнерства, яка за два десятиліття охопила понад 360 вітчизняних та зарубіжних інституцій. Співпраця базується на принципах паритетності, спільності інтересів та раціонального використання інтелектуального потенціалу для наукового супроводу реформ у сфері освіти.

Системна взаємодія з Міністерством освіти і науки України (зокрема з Директоратом професійної освіти) забезпечує науковий супровід законодавчих реформ та розроблення професійних стандартів нового покоління. Важливим складником є партнерство в межах НАПН України, що дозволяє координувати пріоритетні дослідження та інтегрувати їх результати у єдиний простір через Електронну бібліотеку Академії. Міжгалузева співпраця з Національною академією наук України (Інститутом кібернетики імені Віктора Глушкова, Інститутом мистецтвознавства, фольклористики та етнології імені Максима Рильського) спрямована на організацію внутрішньої мобільності аспірантів, впровадження штучного інтелекту в освіту, взаємодія з науковими установами НАМН України (Інститутом громадського здоров'я імені Олександра Марзєєва, Інститутом геронтології імені Дмитра Чеботарьова) забезпечує психосоціальну підтримку освітян, а співпраця з Науково-дослідним інститутом інтелектуальної власності НАПрН України – захист їхніх авторських прав.

Особливе місце у структурі партнерства посідає Центр сучасних професій і технологій навчання, заснований у межах міжурядової угоди між Україною та Німеччиною (розділ 3). Центр є ключовим хабом для діалогу з Національним агентством кваліфікацій, Інститутом професійних кваліфікацій та Державною науковою установою «Інститут освітньої аналітики».

До кола стратегічних партнерів Інституту входять:

- професійні спілки та конфедерації, зокрема Профспілка працівників будівництва і промисловості будівельних матеріалів (ПРОФБУД), Конфедерація будівельників України;
- галузеві об'єднання: «FASHION GLOBUS UKRAINE», Академія професійної освіти спеціалістів індустрії краси «Партнер Плюс», Асоціація інсталяторів інженерних систем;
- представники бізнес-сектору: ТОВ «ІВІК», ТОВ «БАРКС», компанія «StrikePlagiarism», «Українська залізниця»;
- громадські об'єднання: Всеукраїнська асоціація працівників ПТО (ВАПП), ГО «Прогресивні», ГО «Міжнародна фундація розвитку».

Інститут підтримує нерозривний зв'язок із навчально(науково)-методичними центрами (кабінетами) ПТО в усіх регіонах України. Спільна експериментальна робота на базі понад 200 закладів освіти дозволяє апробувати інноваційні моделі навчання, зокрема дуальну форму та цифрові платформи для професійної підготовки.

Тісна співпраця із закладами вищої освіти (Вінницьким національним технічним університетом, Національним університетом біоресурсів і природокористування України, Київським національним економічним університетом імені Вадима Гетьмана, Київським національним університетом будівництва і архітектури, Державним торговельно-економічним університетом, Національною академією державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького, Національним транспортним університетом, Хмельницьким національним університетом, Харківським національним

університетом імені В. Н. Каразіна, зокрема його навчально-науковим інститутом «Українська інженерно-педагогічна академія», Глухівським національним педагогічним університетом імені Олександра Довженка, Українським державним університетом імені Михайла Драгоманова, Сумським державним педагогічним університетом імені А. С. Макаренка і Дунайським інститутом НУ «Одеська морська академія» та ін.) забезпечує підготовку дослідників інноваційного типу через модернізацію освітньо-наукових програм за спеціальністю А5 «Професійна освіта».

Міжнародна діяльність установи спрямована на інтеграцію української професійної освіти в європейський простір. Завдання і функції ІПО НАПН України у сфері міжнародного співробітництва визначено чинним законодавством України, статутом інституту, Стратегією розвитку інституту на 2020-2025 рр., Стратегією розвитку освітньої діяльності інституту на 2018-2025 рр. за такими напрямками: співпраця з міжнародними організаціями; участь у міжнародних програмах і проєктах; організація міжнародних наукових заходів; участь у редакційних колегіях періодичних видань і збірників наукових праць; рецензування публікацій міжнародних видань; міжнародне стажування. Інститут активно співпрацює з багатьма міжнародними організаціями, науковими установами й закладами освіти. Серед них: Німецьке товариство технічного співробітництва (GTZ), Федеральний інститут професійної освіти Німеччини (Bundesinstitut für Berufsbildung – BIBB), Інститут техніки та освіти в Технічному Університеті м. Бремена (ІТВ, Федеративна Республіка Німеччина), Європейський фонд освіти (ЄФО), Університет м. Констанца (Німеччина), Університет м. Валенсії (Іспанія), Віденський університет економіки та бізнесу (Австрія), Інститут підвищення кваліфікації «Міжнародна професійна академія «ТуранПрофі» (Республіка Казахстан), Вища школа лінгвістична в Ченстохові (Польща); Академія імені Яна Длугоша у Ченстохові (Польща), Сілезька академія (Польща) та ін.

Інститут активно розвиває співпрацю з Європейським фондом освіти (ЄФО). Основними видами такої співпраці є: участь науковців Інституту в заходах ЄФО щодо розвитку й підтримки розвитку професійної освіти в Україні: професійна освіта впродовж життя, її внесок до інноваційного розвитку суспільства, роль професійної освіти і навчання в децентралізації; стандартизація професійної освіти й навчання. У цьому контексті важливо відзначити проведену спільно з ЄФО та МОН України Міжнародну конференцію «Майбутнє професійної освіти в Україні: на шляху до концепції ПОН» (2018). Відповідно до Меморандуму про порозуміння триває співпраця з Федеральним інститутом професійної освіти і навчання Німеччини з вивчення: особливостей організації, переваг і недоліків функціонування в Німеччині дуальної форми здобуття освіти; заходів з визнання результатів неформального навчання й попередньо набутого досвіду в рамках офіційної системи професійної освіти й навчання; нормативно-правового забезпечення професійною освітою представників різних цільових груп; процесів визнання кваліфікацій; передумов і порядку розроблення стандартів професійної освіти й навчання, «національних рис» забезпечення якості підготовки кваліфікованих працівників тощо. Здійснюється активне співробітництво з Goethe-Institut в Україні у спільних заходах, серед яких: Освітній конгрес «Школа майбутнього – шанси та перспективи» (2018), воркшоп «Дуальна освіта в Україні: бути чи не бути» (2018), конкурс для учнів закладів П(ПТ)О України «Моє резюме: знято!» (2018), серія практичних модулів з питань підвищення кваліфікації викладачів німецької мови в закладах П(ПТ)О щодо викладання та вивчення іноземної мови професійного спрямування (2018-2020).

У 2018 р. було окреслено напрями співпраці Інституту з Академією імені Яна Длугоша в Ченстохові щодо реалізації спільних програм підготовки докторів філософії, магістрів, здійснення міжнародних проєктів, проведення наукових досліджень, стажування наукових і науково-педагогічних працівників. З партнерами із Вищої школи лінгвістичної в Ченстохові (Польща) обговорювалися питання модернізації професійної освіти. Зокрема, було проведено два спільні науково-практичні семінари: «Інформаційно-цифровий освітній простір України: проблеми й перспективи розвитку» на базі Дунайського інституту Національного університету «Одеська морська академія» (2019) та «Інноваційні технології підготовки майбутніх фахівців у закладах професійної та фахової передвищої освіти» на базі Ізмаїльського агротехнічного коледжу (2019).

У рамках співпраці з представниками Університету Падерборн (Німеччина) проведено круглий стіл «Впровадження дуальної системи в Україні: можливості та перспективи» (2018), на якому вивчався зарубіжний досвід реалізації дуальної професійної освіти. У 2024 р. співробітники інституту налагодили науково-практичні зв'язки з Міжнародною асоціацією технологічного розвитку та інновацій (IATDI) у рамках щорічної міжнародної конференції з проєктування, моделювання та виробництва (Design, Simulation, Manufacturing: the Innovation Exchange, DSMIE-2024), що проходила з 4 по 7 червня 2024 року в м. Пльзень, Республіка Чехія. Науково-практичне спілкування відбувалося під час ключових та технічних сесій, експертних панелей та виставки промислових партнерів.

У 2025 році Інститут професійної освіти НАПН України розширив екосистему стратегічного партнерства, орієнтуючись на євроінтеграцію наукового простору та потреби повоєнного відновлення держави. Важливою віхою міжнародної діяльності стало офіційне укладання договорів із Українським вільним університетом у Німеччині та Сілезькою академією в Польщі, що заклало правову основу для реалізації спільної проєктної діяльності і академічної мобільності. Активізація взаємодії зі шведською венчурною компанією V94 AB дозволила залучити передовий європейський досвід для розроблення нових професійних стандартів і впровадження спеціалізованого навчання у будівельній галузі.

Отже, відкрите цифрове середовище Інституту професійної освіти НАПН України сьогодні – жива екосистема знань і партнерства, яка за два десятиліття стала надійним фундаментом для діалогу між наукою, державою та бізнесом. Системна співпраця з Міністерством освіти і науки України, Національною та галузевими академіями наук України, науковими установами, закладами освіти, навчально-методичними центрами та міжнародними партнерами дозволяє установі оперативно перетворювати наукові ідеї на освітні інновації. Розширюючи межі стратегічного партнерства, Інститут впевнено утверджується як ключовий центр модернізації професійної освіти, що активно працює на європейську інтеграцію української науки та забезпечує фаховий супровід повоєнного відновлення нашої держави.

ПРОСТІР НАУКОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Організація та проведення масових науково-практичних заходів є однією зі стратегічних функцій Інституту професійної освіти НАПН України, що забезпечує апробацію наукових здобутків, трансфер інновацій у педагогічну практику та консолідацію зусиль академічної спільноти й стейкхолдерів. Простір наукової комунікації установи за два десятиліття трансформувалася у розгалужену систему конференцій, семінарів, вебінарів, круглих столів, що стали авторитетними майданчиками для обговорення проблем модернізації професійної підготовки майбутніх фахівців.

Протягом двадцятирічної діяльності Інститут продемонстрував стійку тенденцію до нарощування інтенсивності наукового діалогу. Якщо у перше десятиліття щорічно проводилося близько 30 планових заходів, то за період 2013–2017 рр. загальна кількість масових заходів зростає до 755, з яких понад 70 були міжнародного рівня. У наступний п'ятирічний період (2018–2022 рр.) науковці установи були залучені до організації та проведення вже 820 масових заходів, зокрема 21 всеукраїнської та 13 міжнародних конференцій, а також 224 вебінарів і круглих столів. Навіть в екстремальних умовах воєнного стану (2022–2025 рр.) Інститут зберіг високу активність, провівши понад 65 масштабних заходів, адаптованих до вимог національної стійкості та безпеки. Щороку науковці установи беруть участь у середньому в 164 масових заходах, представляючи результати досліджень на всеукраїнському та світовому рівнях.

Фундаментом наукової комунікації установи є низка традиційних заходів, що забезпечують системність і наступність у розв'язанні стратегічних питань розвитку освіти. Всеукраїнська (звітна) науково-практична конференція «Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання», що з 2022 р. має назву «Розвиток професійної освіти в умовах війни, повоєнного відновлення та євроінтеграції України» – ключовий щорічний захід, що проводиться з 2008 р. Конференція є головною платформою для презентації річних результатів діяльності вчених і лабораторій Інституту, аналізу педагогічних інновацій та віднайдення ефективних способів розв'язання проблем інноваційного розвитку закладів освіти. Матеріали конференції з 2021 р. системно оприлюднюються в продовжуваному електронному виданні «Інноваційна професійна освіта».

Міжнародна науково-практична конференція «Професійна освіта в умовах сталого розвитку суспільства», започаткована у 2016 р., на сучасному етапі проводиться з назвою «Професійна освіта в умовах цифрової трансформації та технологічної модернізації: виклики та перспективи розвитку». Захід став важливою платформою для міжнародного діалогу щодо реалізації Цілей сталого розвитку у сфері професійної та фахової передвищої освіти. Співорганізаторами конференції виступають провідні інституції Німеччини (BIBB), Словаччини й Польщі (Сілезька академія, Люблінська політехніка). У 2024–2025 роках фокус конференції змістився на екологічні та енергоефективні основи підготовки фахівців для відбудови України.

Всеукраїнський науково-практичний семінар «Модернізація освітніх програм підготовки здобувачів вищої освіти в контексті глобальних і національних викликів» проводиться щорічно з 2015 р. Семінар орієнтований на розвиток академічної свободи, інтернаціоналізацію освіти та вдосконалення внутрішніх систем забезпечення якості підготовки докторів філософії (PhD) за спеціальністю «Професійна освіта». Традиційно захід об'єднує представників НАПН, НАН, НАМН та НАПрН України.

Інститут виступає постійним співорганізатором низки авторитетних міжнародних і всеукраїнських конференцій, що проводяться на базі провідних ЗВО України й зарубіжжя. Стратегічне партнерство з Глухівським національним педагогічним університетом імені Олександра Довженка реалізується через проведення двох потужних циклічних заходів: Міжнародної науково-практичної конференції «Технологічна і професійна освіта: проблеми і перспективи», яка з 2018 р. раз на два роки слугує майданчиком для обговорення тенденцій діджиталізації й дуальної форми навчання, а також Всеукраїнської науково-практичної конференції «Розвиток педагогічної майстерності майбутнього педагога в умовах освітніх трансформацій», що з 2020 р. консолідує зусилля вчених і роботодавців задля підготовки педагогів нового покоління. Вагоме місце у просторі наукової комунікації посідає співпраця з Хмельницьким національним університетом, у межах якої з 2001 р. Інститут є незмінним співорганізатором Міжнародної науково-практичної конференції «Професійне становлення особистості: проблеми і перспективи». Її метою є стратегічне забезпечення кар'єрного зростання здобувачів і розвиток партнерства між закладами різних рівнів. Крім того, спільно з Вінницьким державним педагогічним університетом імені Михайла Коцюбинського з 2008 р. проводиться Міжнародна конференція «Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців», присвячена методологічним проблемам впровадження цифрових технологій та розробленню моделей безперервного фахового розвитку. Така інтеграція наукового пошуку з університетською практикою дозволяє установі не лише ефективно апробувати результати досліджень, а й формувати єдиний інтелектуальний простір для професійного зростання освітянської спільноти.

Міжнародна активність установи охоплює участь у заходах понад 15 країн світу, що забезпечує сталий обмін досвідом та представлення вітчизняних здобутків на світовому рівні. Важливим вектором цієї діяльності є організація наукових заходів за кордоном та спільно із закордонними партнерами, зокрема очно-дистанційної конференції «Наука та освіта у світовому інформаційному просторі», яка з 2021 р. традиційно проводиться у м. Подгайська (Словаччина) спільно з Європейським інститутом безперервної освіти. Питання розвитку систем навчання на виробництві перебувають у центрі уваги циклічної міжнародної конференції «Професійне навчання персоналу – європейський вибір», що організовується у системній співпраці з морськими академіями Литви та Болгарії.

Науковці установи щороку презентують результати досліджень у сфері інженерної освіти та машинобудування на авторитетній Міжнародній конференції DSMIE (Design, Simulation, Manufacturing: The Innovation Exchange), що проходила у Чехії (2024 р.) та Португалії (2025 р.). Вагомим інтеграційним майданчиком виступає Міжнародний науковий форум «Адаптивні процеси в освіті», який консолідує зусилля наукових шкіл України, США, Німеччини та ОАЕ задля обговорення гнучких моделей управління освітою та адаптації освітніх систем до сучасних глобальних викликів. Окреме місце у просторі наукової комунікації посідає стратегічна співпраця з Goethe-Institut в Україні, у межах якої реалізовано низку воркшопів та масштабних освітніх конгресів, присвячених актуальним питанням впровадження дуальної освіти та розвитку цифрових навичок педагогів професійної школи.

Інститут постійно вдосконалює формати взаємодії, започатковуючи такі ініціативи, як Всеукраїнський конкурс «Планета ІТ» (для мотивації педагогів до створення цифрових ресурсів) та «Школу створення SMART-комплексів». Результати експериментальної роботи, презентовані на міжнародних виставках «Сучасні заклади освіти», «Інноватика в сучасній освіті» та «World Edu», щорічно відзначаються золотими медалями та дипломами, що підтверджує високий статус наукової комунікації установи у вітчизняному та міжнародному просторі.

ПРОЄКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Протягом двадцяти років проєктна діяльність Інституту професійної освіти НАПН України (до 2022 року – Інститут професійно-технічної освіти) є стратегічним інструментом реалізації місії установи: «Від наукових досліджень – до кращих освітніх практик». Вона охоплює розроблення інноваційних освітніх технологій, впровадження результатів наукових досліджень, міжнародне співробітництво, експериментальну роботу на національному рівні та в регіонах.

На етапі заснування Інституту проєктна діяльність була спрямована на формування теоретико-методологічного фундаменту професійної (професійно-технічної) освіти (ПТО). Протягом перших п'яти років було успішно завершено 6 фундаментальних науково-дослідних робіт (НДР), результати яких лягли в основу модернізації змісту навчання та управління закладами ПТО.

Вже у цей період розпочалася активна міжнародна проєктна діяльність. Важливими етапами стали:

- співпраця з *Проєктом Європейського Союзу* щодо підвищення ефективності управління ПТО на регіональному рівні;
 - партнерство із Субрегіональним бюро *Міжнародної організації праці (МОП)*, спрямоване на впровадження модульної методології навчання виробничого персоналу;
 - започаткування українсько-німецького проєкту *«Рекформа професійної освіти з урахуванням енергоефективності»*. На базі Інституту було створено Всеукраїнський центр енергоефективності, що стало початком системної роботи над формуванням енергоефективної компетентності майбутніх робітників.

Впродовж 2011–2022 рр. проєктна діяльність набула масштабності та багатовекторності. Значно посилювався вплив Інституту на державну освітню політику через участь у розробленні Національної рамки кваліфікацій та Концепції Державної цільової програми розвитку ПТО.

Міжнародна співпраця трансформувалася у реалізацію великих консорціумних проєктів:

- проєкт ЄС *TWINING (2012–2014)*: модернізація законодавчих стандартів освіти у відповідності до політики ЄС щодо навчання впродовж життя;
- проєкт *TEMPLUS EcoBRU (2013–2016)*: розроблення екоорієнтованих педагогічних технологій та дистанційних курсів для підвищення екологічної компетентності педагогів;
- проєкт *ITE-VET (2016–2018)*: удосконалення практико-орієнтованої підготовки викладачів ПТО;
- *проєкт програми Erasmus+ «Joker – my business, my identity»*: міжнародний обмін студентською молоддю для розвитку підприємницької компетентності;
- співпраця зі *Світовим банком* у межах ініціативи «Розвиток трудового потенціалу в Україні».

Експериментальна діяльність стала «полігоном» для перевірки наукових ідей. У цей період під керівництвом учених Інституту діяло 38 експериментальних майданчиків (13 – всеукраїнського рівня), де апробувалися, зокрема моделі професійної кар'єри та інформаційно-освітнього середовища.

Участь у міжнародній проектній діяльності (2018 – 2022)

Етап, що охоплює 2022–2026 рр., характеризується глибокою інтеграцією проектних підходів у цифрову трансформацію освіти та розвиток прикладних досліджень, що свідчить про орієнтацію наукової діяльності Інституту на оперативне розв'язання практичних проблем освітньої галузі.

Ключові проектні досягнення цього періоду:

- участь у міжнародних програмах Erasmus+ – проект *PAGOSTE (2020–2023)*: створення нових механізмів управління на основі партнерства та стандартизації підготовки педагогів;
- успішна реалізація проектів з цифровізації: розроблення *SMART-комплексів* для професійної підготовки робітників аграрної, будівельної та машинобудівної галузей; створення інформаційно-аналітичної системи «Профтех-інфо» для розрахунку індикаторів ефективності закладів освіти; запуск вебплатформ «Педагог-новатор» та «Партнерський простір 015» для комунікації між закладами освіти та стейкхолдерами;
- розвиток проектних технологій навчання: учені лабораторії технологій професійного навчання розробили та впровадили методика організації проектної діяльності в закладах П(ПТ)О, що дозволило підвищити рівень готовності учнів та педагогів до самостійної творчої праці. Було підготовлено практичні посібники з проектного менеджменту, що стали базовими для керівників закладів освіти.

Повномасштабне вторгнення РФ 24 лютого 2022 року докорінно змінило пріоритети проектної діяльності Інституту професійної освіти НАПН України. Протягом 2022–2026 років ключовим вектором стало

забезпечення стійкості системи професійної освіти, психологічна підтримка учасників освітнього процесу та науковий супровід повоєнного відновлення України.

Незважаючи на війну, Інститут посилив *міжнародну проєктну співпрацю*, інтегруючи українську професійну освіту в європейський простір:

- участь у *проєкті Erasmus+ PAGOSTE (2020–2023)*: науковці завершили роботу над створенням нових механізмів управління на основі партнерства та стандартизації підготовки викладачів професійної освіти;

- *співпраця з GIZ (Німеччина)*: в межах проєкту «Просування енергоефективності та імплементації Директиви ЄС про енергоефективність в Україні» педагоги закладів-партнерів брали участь у розробленні систем термомодернізації будівель»;

- *демократичні ініціативи (IFES, USAID, UK aid)*: у 2022 році розпочато впровадження інтерактивних методик викладання курсу «Демократія: ідеї на практиці» для розвитку громадянської компетентності учнів ЗПО та ЗФПО.

На *національному рівні* проєктна діяльність була спрямована на подолання кризових явищ та цифровізацію професійної та фахової передвищої освіти:

- *проєкт «Ми разом»*: серія вебінарів, започаткована у лютому 2022 року для надання негайної психологічної, юридичної та інформаційної підтримки педагогам і учням в умовах бойових дій;

- *цифровізація освіти*: прикладне дослідження із застосування цифрових технологій (2021–2023) та експериментальна перевірка технології створення *цифрового портфоліо* здобувачів освіти (2022);

- *план відновлення України*: науковці Інституту надавали пропозиції до національних освітніх проєктів Плану відновлення, фокусуючись на модернізації мережі закладів та створенні короткострокових програм підготовки для потреб економіки;

- *соціально-психологічний супровід ВПО*: у 2022 році реалізовано проєкт з підготовки педагогів до роботи з внутрішньо переміщеними особами, що охопив 186 фахівців з різних регіонів.

Регіональна проєктна діяльність Інституту спрямована на адаптацію учасників освітнього процесу у закладах професійної та фахової передвищої освіти до умов воєнного стану завдяки супроводу дистанційного навчання, зокрема, для мешканців тимчасово окупованих та прифронтових територій; а також виконання прикладних досліджень у 2022–2024 рр., що стосувалися проблем впровадження *екоорієнтованих технологій* у будівництві та аграрному секторі (у ЗПО Дніпра, Запоріжжя, Полтави) та методик *змішаного навчання*.

Протягом останніх двох років установа здійснює науковий супровід низки ключових експериментів, орієнтованих на цифровізацію та розвиток кадрового потенціалу. На базі Вищого професійного училища № 11 м. Хмельницького та регіонального НМЦ ПТО триває реалізація інноваційного проєкту *«Цифрова трансформація діяльності центрів кар'єри закладів П(ПТ)О» (2024–2026 рр.)*. Окрім цього, область готується до пілотного етапу реформи профільної освіти, який розпочнеться у вересні 2026 року із запровадженням 12-річної системи навчання. Впродовж 2024–2025 рр. на базі Немішаївського фахового коледжу НУБіП України було успішно реалізовано проєкт *«Педагогічні умови професійного розвитку викладачів фахових дисциплін аграрних коледжів»*. Результатом стало суттєве підвищення рівнів професійної компетентності педагогів у складних умовах діяльності.

Науковці Інституту та Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти (БІНПО) беруть активну участь у міжнародному проєкті *«Багаторічна програма стійкості для України» (MYRP)*, що фінансується фондом Education Cannot Wait (ECW). У межах проєкту розробляються модельні навчальні програми та методичне забезпечення для профільної середньої освіти професійного спрямування (зокрема, транспортно-логістичного профілю).

Сучасну проєктну діяльність ІПО НАПН України спрямовано на налагодження інституційного партнерства з провідними університетами ЄС та Великої Британії з метою створення консорціумів та підготовки щаявок для участі у міжнародних проєктах Horizon та Erasmus+.

Упродовж 20 років проєктна діяльність Інституту професійної освіти НАПН України розвивалася від розв'язання вузькоспеціалізованих наукових завдань до формування цілісної екосистеми інноваційного розвитку професійної та фахової передвищої освіти України. Накопичений досвід міжнародного партнерства, напрацювання в сфері цифровізації та потужна мережа експериментальних майданчиків створили надійний базис для подальшого відновлення та модернізації системи професійної освіти України.

Сила наукової установи –
у згуртованості її наукового колективу
й спільності цілей

Валентина Радкевич

Вчена рада Інституту професійної освіти Національної академії педагогічних наук України є ключовим колегіальним органом управління, що визначає стратегічні напрями розвитку наукової установи, забезпечує якість наукових досліджень, інтеграцію науки й освіти, а також формує інтелектуальний і ціннісний простір Інституту.

Становлення і розвиток Вченої ради відбувається з 21 вересня 2006 р. у тісному взаємозв'язку з трансформаційними процесами у сфері професійної освіти України, змінами в структурі Інституту, тематичних пріоритетних напрямках наукових досліджень та нормативно-правовому забезпеченні діяльності наукових установ. Постійне і динамічне оновлення якісного складу Ради у 2009, 2015, 2016, 2022, 2024 і 2026 рр. зумовлювалося змінами в науково-освітньому просторі, системі професійної освіти, і, відповідно, розширенням спектру наукових досліджень, розвитком нових структурних підрозділів, необхідністю посилення міждисциплінарного підходу тощо і сприяло зростанню наукового й експертного потенціалу Ради, забезпеченню оптимального балансу наукового досвіду провідних учених, новизни дослідницьких пошуків молоді й кращих здобутків педагогічної практики. Нині Рада є потужним центром консолідації інтелектуального й ціннісного потенціалу Інституту. До її складу входять керівництво Інституту, провідні учені, завідувачі структурних підрозділів, а також представники наукової молоді, Міністерства освіти і науки України, громадських організацій, закладів професійної освіти, головний бухгалтер і голова Первинної профспілкової організації, що забезпечує багатомірність наукового діалогу, відкритість до інновацій, а також синергію фундаментальної науки, потреб освітньої практики й управлінських рішень.

Особливе місце в діяльності Ради посідає її керівництво, яке забезпечує стратегічну узгодженість рішень, наступність наукових традицій і високі стандарти академічної культури.

Вчена рада працює під головуванням директора Інституту – доктора педагогічних наук, професора, академіка НАПН України Валентини Олександрівни Радкевич – знаного вченого у сфері професійної освіти, ініціатора інноваційних змін і провідника європейського вектора розвитку галузі. Її наукове лідерство, стратегічне мислення і відданість справі визначають цілісність розвитку Інституту, забезпечують інтеграцію фундаментальних досліджень із потребами освітньої практики та державної політики. Вагому роль у забезпеченні ефективності діяльності Вченої ради відіграє заступник голови – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України Микола Анатолійович Пригодій, чия наукова компетентність і управлінський досвід сприяють зміцненню методологічних засад досліджень, реалізації тенденцій цифровізації в діяльності Інституту й координації роботи наукових підрозділів. Організаційну цілісність і системність діяльності Ради забезпечує учений секретар – доктор педагогічних наук, професор Людмила Олександрівна Базиль, яка здійснює науково-організаційний супровід її роботи, сприяє ефективній комунікації між структурними підрозділами, забезпечує належний рівень підготовки та реалізації рішень Ради. Синергія наукового авторитету, управлінського досвіду та організаційної компетентності керівництва Вченої ради є запорукою її стабільного розвитку, відкритості до інновацій і здатності відповідати на сучасні виклики.

Рада функціонує як стратегічний центр наукового управління, у межах якого: визначаються пріоритетні напрями фундаментальних і прикладних досліджень; здійснюється координація науково-дослідницької й експериментальної діяльності; ухвалюються рішення щодо підготовки наукових і науково-педагогічних кадрів; розглядаються результати виконання наукових проєктів і їх упровадження в освітню практику; здійснюється експертиза наукової, навчально-методичної та видавничої продукції. Щорічно проводиться понад 10 засідань, під час яких розглядаються питання з усіх напрямів функціонування Інституту. За 20 років діяльності Ради проведено сотні засідань, у ході

яких розглянуто тисячі питань, що стосуються розвитку Інституту, удосконалення наукових досліджень, підготовки кадрів, експериментальної та інноваційної діяльності. Зокрема, лише протягом 2018–2022 років відбулося 70 засідань, на яких розглянуто майже 800 питань, що свідчить про високий рівень інтенсивності та результативності її роботи. Така динаміка підтверджує сталу роль Ради як ефективного механізму стратегічного управління, наукової координації та розвитку Інституту.

Особливе місце в діяльності вченої ради посідає забезпечення якості результатів виконання наукових досліджень, їх відповідності сучасним викликам. У цьому контексті Рада є не лише органом ухвалення рішень, а – потужною інтелектуальною платформою для фахового обговорення актуальних проблем розвитку професійної й фахової передвищої освіти, генерації нових ідей і наукових підходів.

Не менш значущою є роль Ради в забезпеченні наукового супроводу підготовки докторів філософії і докторів наук. Щорічно на її засіданнях розглядаються питання щодо функціонування кафедри професійної освіти і навчання, діяльності докторантури, формування сучасних освітньо-наукових програм, підтримки молодих учених. Завдяки результативній діяльності Ради здійснюється безперервність наукових традицій, формування нових поколінь дослідників, що уможливорює професійне зростання співробітників Інституту, формуючи наступність наукових поколінь і сталість наукових шкіл.

Вагомим напрямом діяльності Ради є координація експериментальної роботи різних рівнів – від локального (на рівні структурного підрозділу) до всеукраїнських дослідно-експериментальних проєктів. Саме на її засіданнях ініціюються, обговорюються й затверджуються програми всеукраїнських експериментів, що сприяють модернізації змісту та технологій професійної підготовки, впровадженню інноваційних педагогічних практик і зміцненню зв'язків із закладами освіти різних рівнів, а також визначаються перспективи впровадження інновацій у систему професійної освіти.

Нині Вчена рада також є центром експертно-аналітичної діяльності, здійснюючи наукову експертизу освітніх програм, нормативно-правових документів, навчально-методичних матеріалів, що сприяє підвищенню якості освітньої політики в модернізації професійної й фахової передвищої освіти.

Упродовж двадцяти років діяльності Вчена рада стала не лише органом управління і потужним інтелектуальним осередком, а й символом академічної зрілості Інституту, носієм його наукових традицій, принципів академічної доброчесності, відкритості та інноваційності. Її рішення, інтегруючи науку і практику, утворюючи освітні й наукові інновації, забезпечують стратегічне управління розвитком Інституту як провідною науковою установою, що забезпечує ефективний науковий супровід інноваційного розвитку професійної й фахової передвищої освіти України. В ювілейному вимірі Вчена рада постає як стратегічний ресурс інституційного розвитку Інституту, що забезпечує гармонійне поєднання наукової глибини, управлінської ефективності та суспільної відповідальності у розробленні та впровадженні інновацій в освітню галузь. Саме завдяки її діяльності Інститут професійної освіти НАПН України упевнено відповідає на виклики часу, зберігаючи лідерські позиції у формуванні сучасної парадигми професійної освіти.

РАДА МОЛОДИХ УЧЕНИХ

Для підтримки талановитої наукової молоді в Інституті створено раду молодих учених (далі – Рада), яка забезпечує дотримання їхніх прав та інтересів у реалізації наукоємних ідей, інновацій та обміну знаннями, діючи на засадах свободи наукової творчості, наукової етики, добровільності, колегіальності, гласності, відкритості, демократичності тощо. Рада діє на основі відповідного Положення і є колегіальним виборним дорадчим органом, що об'єднує осіб віком до 35 років (для докторантів – до 40 років), які навчаються й працюють у науковій установі. Координує свою діяльність із заступником директора з науково-експериментальної роботи Інституту.

Діяльність здійснюється на громадських засадах і базується на принципах свободи наукової творчості, рівності права здобувачів освіти на участь у діяльності Ради, демократичності тощо. Завдяки діяльності Ради магістри й аспіранти є повноцінними партнерами у всіх процесах забезпечення якості освітніх програм Інституту, зокрема: формуванні індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти, розвитку в них академічної доброчесності, забезпеченні доступності освітніх програм і їх модернізації, збиранні та врахуванні інформації щодо кар'єрного розвитку випускників.

Владислав Белан
голова ради молодих вчених Інституту професійної освіти НАПН України, член ради молодих вчених НАПН України, завідувач відділу цифрових освітніх ресурсів, доктор філософії, доктор філософії у галузі освіти

Вадим Кузнір
перший заступник голови ради молодих вчених Інституту професійної освіти НАПН України, доктор філософії у галузі освіти, науковий співробітник Відділу цифрових освітніх ресурсів Інституту професійної освіти НАПН України

Іван Лапа
заступник голови ради молодих вчених Інституту професійної освіти НАПН України, аспірант Інституту професійної освіти НАПН України

Карина Малинівська
секретар ради молодих вчених Інституту професійної освіти НАПН України, аспірантка Інституту професійної освіти НАПН України

Основні завдання Ради:

- об'єднувати молодих учених у провадженні наукової діяльності, брати участь у підготовці пропозицій щодо розвитку системи грантової, стипендіальної (зокрема стипендії Президента України, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України тощо) та інших форм підтримки молодих вчених при проведенні досліджень, оформленні й упровадженні результатів відповідно до сучасних європейських підходів та практик;
- сприяти налагодженню конструктивної взаємодії між НАПН України й молодими вченими, а також залученню молодих учених до участі в конкурсах наукових робіт, формуванню колективів молодих учених для виконання перспективних наукових проєктів, забезпечуючи відповідні правові й соціально-економічні умови;
- розробляти й реалізовувати механізми залучення молодих вчених до роботи в різних галузях науки, написання грантових проєктів, стимулювання їхньої наукової діяльності, кар'єрного зростання, реалізації творчого потенціалу;
- надавати молодим ученим консультативну, інформаційну й організаційну підтримку у здійсненні наукової діяльності (зокрема щодо співробітництва з іноземними замовниками наукової продукції), проведенні ними наукових, науково-організаційних та науково-освітніх заходів тощо;
- започаткувати проведення щорічного конкурсу «Кращий аспірант та молодий учений року», розробити й реалізувати механізм заохочення його переможців;
- клопотати про преміювання та реалізацію інших форм заохочення найактивніших молодих учених за вагомі досягнення в науковій і науково-технічній діяльності, участь в авторитетних міжнародних проєктах, публікації в престижних (Web of Science, Scopus) вітчизняних та закордонних виданнях.

Рада молодих учених (РМУ) Інституту професійної освіти НАПН України була заснована у 2016 році як структурний підрозділ Ради молодих вчених НАПН України. Упродовж десятиріччя діяльність Ради очолювали: Олександр Радкевич (2016–2021), Владислав Белан (жовтень-грудень 2021), Людмила Шестерікова (2022–2023), Дар'я Вороніна-Пригодій (2023) та Анна Остапенко (2024). З 2025 року очільником РМУ знову став доктор філософії Владислав Белан, який одночасно обіймає посаду завідувача Відділу цифрових освітніх ресурсів, що вперше в історії установи поєднало керівництво молодіжним самоврядуванням із менеджментом профільного структурного підрозділу.

Діяльність Ради спрямована на те, щоб здобувачі освіти були повноцінними партнерами в усіх процесах забезпечення якості освітніх програм. Члени РМУ беруть активну участь у модернізації освітньо-наукової траєкторії, здійснюючи щорічний аналіз ринку праці, опитування випускників та перегляд навчальних планів на відповідність вимогам ліцензування й акредитації. Зокрема, представники Ради залучалися до роботи кафедральних та загальноінститутських груп із контролю якості викладання (що зафіксовано протоколами за 2018–2019 рр.) та щорічного аналізу успішності здобувачів освіти.

Особлива увага приділяється індивідуалізації навчання. Представники Ради брали участь в оновленні змісту анкет першокурсників для магістрів і докторів філософії, а результати цих опитувань безпосередньо враховувалися в індивідуальних навчальних планах та при формуванні планів позааудиторних занять. Крім того, за сприяння Ради проводиться анонімне анкетування студентів щодо якості організації освітньої діяльності та визначення рейтингу викладачів у межах конкурсу «Викладач року».

Радою ініційовано проведення щорічної серії вебінарів «Дорожня карта першокурсника», де здобувачі отримують детальну інформацію про структуру Інституту, документальну базу освітніх програм, особливості роботи у Microsoft Teams та систему оцінювання. Пріоритетним напрямом є розвиток публікаційної активності: молоді вчені залучаються до вебінарів компанії Clarivate щодо роботи з базами Scopus та Web of Science, реєстрації на платформах Google Scholar, Copernicus та присвоєння ORCID.

Для підвищення мотивації було започатковано конкурс «Кращий аспірант року», метою якого є підтримка талантів та допомога в розбудові наукової кар'єри. Також реалізується проєкт зі створення е-портфоліо здобувачів і випускників на офіційному сайті Інституту. Окремим вектором роботи є популяризація принципів академічної доброчесності через наповнення профільного розділу сайту та кураторство підписання «Декларації про академічну доброчесність».

З початком повномасштабного вторгнення рф Рада активно включилася в інформаційну діяльність, зокрема щодо поширення петиції про визнання рф країною-агресором, що здійснює геноцид. Спільно з Радою молодих учених ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України було організовано лекції з інформаційної гігієни, де розглядалися питання критичного оцінювання медіаджерел та поведінки в месенджерах під час війни.

Важливим соціокультурним проєктом стали щорічні онлайн-фотовиставки «Моє хобі» та «Моя війна», у яких взяли участь майже 200 учасників із закладів професійної освіти. Ці заходи не лише сприяли підтримці духовної незламності народу, а й стали джерелом збору коштів для потреб Збройних Сил України. Результати цих виставок були презентовані у межах діяльності Ради молодих учених при МОН України.

Протягом останніх років актив Ради (Владислав Белан, Вадим Кушнір, Каріна Маліновська, Іван Лапа, Денис Жежерун та ін.) забезпечує високий рівень представництва установи на міжнародній та всеукраїнській арені. Члени РМУ брали участь у заходах «Ukrainian Science Diaspora», Міжнародній літній школі «Адаптивні процеси в освіті», Осінній школі Сковородинівської академії та численних науково-практичних конференціях, присвячених цифровізації та повоєнному відновленню України.

Рада продовжує системну організаційну роботу, інформуючи молодих дослідників про можливості академічної мобільності, грантові програми та порядок подання документів на здобуття премій і стипендій Президента України, Верховної Ради та Кабінету Міністрів України. Забезпечуючи постійний моніторинг наукової діяльності та консультаційну підтримку, Рада молодих учених утверджує себе як ефективний осередок професійного становлення майбутньої наукової еліти.

ПЕРВИННА ПРОФСПІЛКОВА ОРГАНІЗАЦІЯ

Діяльність Первинної профспілкової організації – це літопис колективної підтримки, професійної солідарності та невинного прагнення до створення гармонійного робочого середовища. Заснована у 2006 році, організація пройшла значний шлях, ставши невід’ємною частиною інституційного життя.

Історія сучасної профспілки Інституту нерозривно пов’язана з її незмінним лідером. З 2008 року організацію очолює Людмила Майборода – науковий співробітник відділу професійно-практичної підготовки. Під її керівництвом профспілка трансформувалася з формального об’єднання у живий механізм, що оперативно реагує на потреби кожного співробітника. Протягом років ППО працює у тісній синергії з адміністрацією Інституту, що дозволяє ефективно здійснювати організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку колективу.

Одним із пріоритетних напрямів діяльності впродовж майже двадцяти років залишається організація дозвілля та зміцнення морально-психологічного клімату. Профспілка виходить з того, що продуктивна наукова діяльність неможлива без якісного відпочинку та міцних неформальних зв’язків.

Систематично організовуються урочисті та професійні події (святкування Дня науки, Дня працівника освіти), культурне збагачення (відвідування театральних вистав, тематичні вечори, зустрічі), освітній туризм, виїзні екскурсії до видатних місць України, що сприяють розширенню кругозору науковців, традиційні заходи (новорічні та різдвяні свята, святкові пікніки, вручення подарунків членам профспілки).

Головна мета цих ініціатив незмінна – зміцнення професійних і культурних зв’язків у колективі, що безпосередньо впливає на ефективність наукової роботи.

Викликами сучасності стали Пандемія та Війна. Останнє п’ятиріччя стало справжнім випробуванням на міцність. Пандемія COVID-19 (2020) та повномасштабне вторгнення (2022) внесли радикальні корективи у плани роботи профспілкової організації. У ці кризові періоди профспілка переорієнтувала свою діяльність на забезпечення безпеки та підтримки працівників. Спільно з адміністрацією було організовано дистанційну роботу та забезпечено умови для інтелектуальної діяльності в екстремальних обставинах. Велика увага приділялася підтримці ментального здоров’я співробітників, створенню сприятливого клімату в умовах постійного стресу. За потреби працівникам надавалася матеріальна підтримка. Профспілкова організація активно включилася у волонтерську діяльність, надаючи допомогу Збройним силам України.

Навіть у воєнний час профспілка шукає нові форми взаємодії. Яскравим прикладом стала онлайн-фотовиставка «Мій арт-простір 2023» (<https://ivet.edu.ua/zahody/fotovystavka-mij-art-prostir/>). Цей захід дозволив презентувати розмаїтий світ захоплень науковців – від фотографії до декоративного мистецтва. Мета проєкту була глибоко гуманістичною: допомогти колегам зберігати душевну гармонію, долати страхи та стреси воєнного часу через творчість.

Організатори впевнені, що такі ініціативи наповнюють життя яскравими фарбами, допомагають знайти одностайність та розширити власний арт-простір навіть тоді, коли світ навколо здається нестабільним.

За майже 20 років діяльності Первинної профспілкової організації ІПО НАПН України довів свою спроможність бути не просто захисником трудових прав, а справжнім осередком єднання. Від веселих пікніків до гуманітарних зборів, від театральних лож до віртуальних виставок – профспілка завжди залишається поруч із працівником, забезпечуючи надійний тил для наукових звершень.

Інститут професійно-технічної освіти АПН України

1 вересня 2008 року
у Переяслав-Хмельницькому ПТУ-22

Інститут професійно-технічної освіти НАПН України

День знань у м. Житомир

1 вересня 2015 року

2 жовтня 2015 Інститут професійно-технічної освіти НАПН України

*Етнографічний класик
в Українське село*

День вчителя

Інститут професійно-технічної освіти НАПН України

День знань 2019

Васильківський професійний ліцей

Інститут професійно-технічної освіти НАПН України

День знань 2021

Катюжанське вище професійне училище

ІНСТИТУТ ЯК ХАБ НЕЗЛАМНОСТІ В СТРУКТУРІ НАПН УКРАЇНИ

Діяльність Інституту професійної освіти НАПН України (далі – Інститут) в умовах повномасштабної війни та в період планування повоєнного відновлення (2022–2025 рр.) характеризується стратегічною переорієнтацією наукових досліджень для забезпечення національних інтересів, кадрової, інформаційної, економічної, екологічної та енергетичної безпеки держави. З перших днів російського вторгнення наукова установа перейшла на особливий режим роботи, запровадивши комплексну програму протистояння загрозам, що охоплювала психологічну, юридичну та інформаційну підтримку педагогів, волонтерську діяльність, а також науково-методичний супровід освітнього процесу в екстремальних умовах. Колектив Інституту здійснив повний перегляд кінцевих результатів наукових досліджень, скоригувавши назви видань та види продукції відповідно до потреб воєнного часу, що відображено у змісті фундаментальних і прикладних досліджень, спрямованих на зміцнення стійкості людського капіталу.

Одним із пріоритетних векторів роботи став психологічний супровід учасників освітнього процесу, для чого у 2022 році було створено спеціалізований Центр психологічного супроводу діяльності педагогічних працівників закладів професійної освіти¹.

У межах діяльності Центру було реалізовано місію «Ми разом», спрямовану на надання негайної психологічної допомоги педагогам і здобувачам освіти, а також розроблено низку методичних матеріалів та навчальних курсів для роботи з вразливими категоріями населення. Важливим результатом цієї роботи стала сертифікація 186 слухачів за програмою курсу з елементами тренінгу «Соціально-психологічний супровід навчання внутрішньо переміщених осіб у закладах професійної освіти». Крім того, науковцями було підготовлено та оприлюднено матеріали для занять «Психологічна освіта», що включали такі теми, як «Синдром провини вцілілого» та «Вір у себе», а також проведено вебінари з охорони й захисту персональної інформації в мережі Інтернет в умовах воєнного стану. У 2023–2025 роках цей напрям поглибився розробленням тренінгів щодо етики спілкування з особами, які були учасниками або свідками бойових дій, та психологічних основ супроводу навчання осіб з інвалідністю внаслідок війни.

Науковий доробок за цей період включає групи тенденцій розвитку професійної освіти, системи принципів цифровізації та енергоефективності, 6 концепцій, 8 моделей, 6 методичних систем, 23 методики та 3 інноваційні технології навчання.

Цифровізація професійної освіти стала гарантом її безперервності та безпеки в умовах воєнних дій, що детермінувало розроблення та впровадження інноваційних електронних ресурсів та методичних посібників. Науковцями Інституту було підготовлено навчально-методичний посібник «Цифрові технології професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників у воєнний та повоєнний час»² та практичний посібник «Тренінги для підготовки педагогічних працівників до застосування цифрових технологій у воєнний та повоєнний час»³, які отримали широке впровадження у закладах професійної освіти.

¹ <https://ivet.edu.ua/czentry/czentr-psyhologichnogo-suprovodu-diyalnosti-pedagogichnyh-praczivnykiv-zakladiv-profesijnoyi-osvity/>

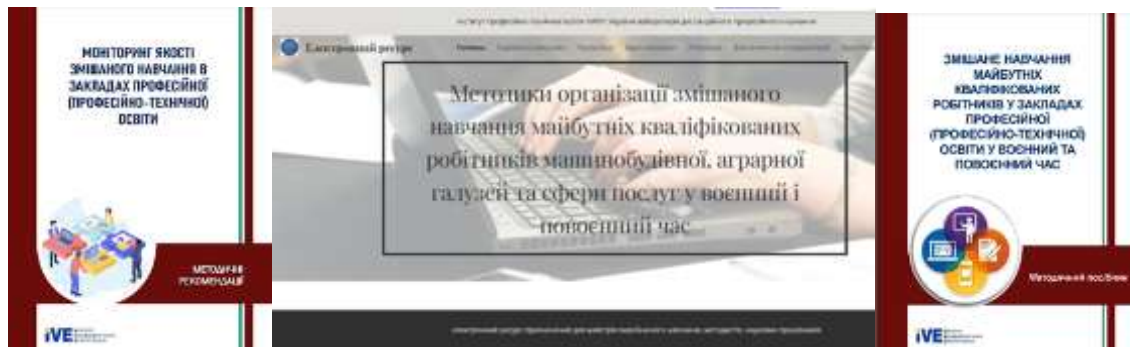
² <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/738690>

³ <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/738689>

Для методичної підтримки викладачів було видано методичний посібник «Змішане навчання майбутніх кваліфікованих робітників у закладах професійної (професійно-технічної) освіти у воєнний та повоєнний час»⁴ та створено електронний ресурс «Технологія змішаного професійного навчання майбутніх кваліфікованих робітників машинобудівної, аграрної галузей та сфери послуг»⁵. Окрему увагу було приділено моніторингу якості освіти, що втілилося у підготовці методичних рекомендацій «Моніторинг якості змішаного навчання в закладах професійної (професійно-технічної) освіти»⁶.

Протягом 2024–2025 років тривала робота над створенням цифрової платформи для машинобудівної галузі, за результатами якої видано практичний посібник «Підготовка педагогічних працівників до застосування цифрової платформи професійної підготовки кваліфікованих робітників машинобудівної галузі»⁷ та методичні рекомендації щодо її застосування⁸. Сама «Цифрова платформа професійної підготовки кваліфікованих робітників машинобудівної галузі»⁹ стала інноваційним інструментом для персоналізованого навчання та комунікації учасників освітнього процесу.

⁴ <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/738719>

⁵ <https://sites.google.com/view/ldpn-blendedlearning>

⁶ <https://sites.google.com/view/ldpn-blendedlearning>

⁷ <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/74702>

⁸ <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/746631>

⁹ <https://sites.google.com/view/vcorplatform/головна>

Напрямок економічної безпеки та підготовки кадрів для відбудови реалізовувався через розвиток підприємницької та кар'єрної компетентності молоді, що в умовах війни набуло особливого значення для відновлення трудового потенціалу країни. Науковцями була підготовлена та оприлюднена монографія «Консультавання з молодіжного підприємництва в закладах професійної (професійно-технічної) освіти для відновлення економіки України»¹⁰. Для практичного використання в закладах освіти було видано довідник «Підготовка майбутніх кваліфікованих робітників до молодіжного підприємництва»¹¹, практичний poradnik «Молодіжне підприємництво в умовах воєнного стану»¹² та методичний посібник «Консультавання здобувачів професійної освіти з молодіжного підприємництва для повоєнного відновлення економіки України»¹³. У 2025 році було завершено підготовку методичного посібника «Професійна орієнтація та консультавання з кар'єри здобувачів професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти»¹⁴.

Також було обґрунтовано механізми взаємодії з бізнесом, що представлені у методичних рекомендаціях «Механізми державно-приватного партнерства у сфері професійної (професійно-технічної) освіти у повоєнний час»¹⁵ та методичному посібнику «Державно-приватне партнерство у сфері професійної освіти для відновлення економіки України»¹⁶. Підготовлено практичні посібники «Зарубіжний досвід розвитку публічно-приватного партнерства у сфері професійної освіти і навчання»¹⁷ та «Технології розвитку державно-приватного партнерства у сфері професійної (професійно-технічної) освіти у повоєнний час»¹⁸.

¹⁰ <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/743674/>

¹¹ <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/733742/>

¹² <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/735025/>

¹³ <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/738714/>

¹⁴ <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/747720/>

¹⁵ <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/743396/>

¹⁶ <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/739853/>

¹⁷ <https://lib.iitta.gov.ua/739931/>

¹⁸ <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/740135/>

Проблематика енергоефективності та екологічної безпеки в контексті повоєнної відбудови інфраструктури знайшла відображення у розробленні спеціалізованих навчальних матеріалів для будівельної та аграрної галузей. Науковцями було підготовлено та впроваджено методичний посібник «Розроблення й застосування екоорієнтованих педагогічних технологій для професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників будівельної, аграрної галузей та сфери ресторанного господарства»¹⁹. Для формування практичних навичок майбутніх фахівців видано серію практичних посібників: «Збірник освітніх кейсів із фізіології харчування та безпеки праці кухарів»²⁰, «Збірник освітніх кейсів з охорони довкілля та ресурсозбереження в повоєнній аграрній галузі»²¹ та «Збірник освітніх кейсів з енергоефективності та безпеки праці в повоєнному будівництві»²². Важливим кроком стало видання методичного посібника «Формування енергоефективної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників будівельної галузі»²³ у 2025 році.

Розвиток професійної компетентності педагогів фахових коледжів в умовах воєнного часу став окремим вектором досліджень, результатом якого стала монографія «Система розвитку професійної компетентності педагогічних працівників фахових коледжів в умовах пандемії, воєнного та повоєнного часу»²⁴. На підтримку цього процесу було видано методичні рекомендації «Самовдосконалення педагогічних працівників фахових коледжів»²⁵, «Термінологічний словник викладача фахового коледжу»²⁶ та методичний посібник «Технології розвитку професійної компетентності педагогічних працівників фахових коледжів в особливих умовах діяльності»²⁷.

¹⁹ <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/733669>

²⁰ <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/738562>

²¹ <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/743511>

²² <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/743500>

²³ <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/747399>

²⁴ <http://lib.iitta.gov.ua/738694/>

²⁵ <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/743407>

²⁶ <http://lib.iitta.gov.ua/738693/>

²⁷ <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/747864/>

У 2025 р. науковцями було підготовлено та оприлюднено загальноінститутський практичний посібник «Інноваційні методики і технології професійної освіти»²⁸, який став узагальнюючим інструментом для педагогів у період воєнних трансформацій.

Протягом 2022–2025 рр. проведення науково-практичних масових заходів стало провідним інструментом підтримки педагогів-практиків, що забезпечило безперервний науково-методичний супровід систем ПО та ФПО в умовах війни. Статистика свідчить про високу інтенсивність цієї роботи: у 2022 році проведено 15 вебінарів та семінарів, у 2023 році – 16, у 2024 році – 14, а у 2025 році – 20 планових та позапланових заходів.

Для забезпечення цифрової стійкості освіти проведено вебінари «Особливості використання цифрових технологій в освітньому процесі закладів професійної освіти»²⁹, «Сучасні практики професійної підготовки майбутніх фахівців в умовах змішаного навчання»³⁰ та заходи щодо методики використання інноваційних інструментів³¹. Підготовці кадрів для відбудови економіки сприяли вебінари «Консультавання з молодіжного підприємництва в умовах відновлення повоєнної економіки України»³² та щорічні сесії щодо теорії і практики молодіжного підприємництва³³. Питання енергетичної незалежності обговорювалися на заходах «Екоорієнтована професійна підготовка майбутніх фахівців для повоєнної відбудови економіки»³⁴ та «Екологізація професійної освіти для повоєнної відбудови економіки та енергетичної незалежності України»³⁵. Для викладачів фахових коледжів реалізовувався цикл «Розвиток професійної компетентності педагогічних працівників фахових коледжів в умовах воєнного та повоєнного часу»³⁶. Ефективність цих заходів підтверджується видачею сотень сертифікатів про підвищення кваліфікації (зокрема 221 сертифікат у 2024 р.) та стабільною активністю YouTube-каналу Інституту, який на кінець 2025 року зафіксував понад 92 430 переглядів.

²⁸ <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/746452>

²⁹ <https://youtu.be/zQbyD318bNE>

³⁰ <https://youtu.be/YbcK0P1N3p4>

³¹ <https://www.youtube.com/watch?v=RbCgaElnYms>

³² https://www.youtube.com/watch?v=qtw9Uack3_M

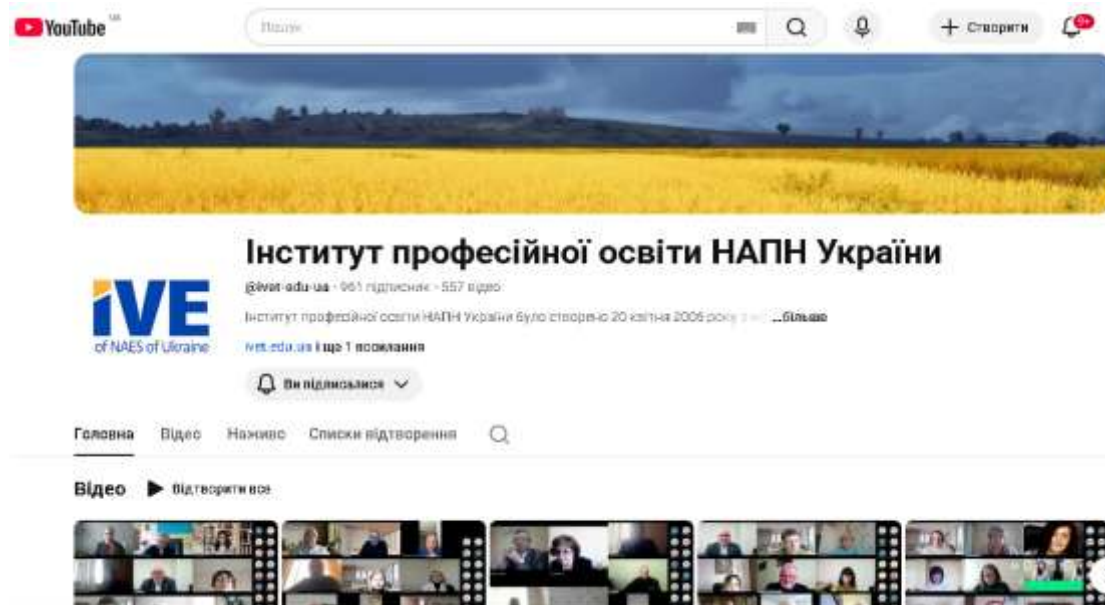
³³ <https://www.youtube.com/watch?v=JNFLG3HaKpg>

³⁴ <https://www.youtube.com/watch?v=vnEc1VtNhh4>

³⁵ <https://www.youtube.com/watch?v=xHY5A9-wO2c>

³⁶ https://youtu.be/xGDCpMTS_JU

Інформаційна протидія агресору та збереження національної ідентичності реалізовувалися через проєкти громадянської освіти, такі як серія матеріалів «Коріння війни», де розкривалися витoki російського шовінізму: «Коріння війни: чорносотенці»³⁷, «Коріння війни: релігія як зброя»³⁸, «Коріння війни: Україна не Росія»³⁹.

Інститут активно долучився до підготовки пропозицій щодо відновлення освіти на деокупованих територіях та створення безбар'єрного простору в Україні. Також було оприлюднено низку інформаційно-аналітичних матеріалів, зокрема «Молодь України: виклики та адаптація в умовах воєнного стану»⁴⁰, підготовлених до державної доповіді про становище молоді в Україні.

Волонтерська діяльність колективу охоплює систематичну підтримку Збройних Сил України, територіальної оборони та допомогу внутрішньо переміщеним колегам з тимчасово окупованих територій України. Міжнародна співпраця спрямована на залучення європейського досвіду для відбудови України, зокрема через участь у проєкті Skills4Recovery та програмах Erasmus+. У 2022 році для забезпечення стійкості освітньої системи була створена інноваційна вебплатформа

³⁷ <https://ivet.edu.ua/index.php/component/k2/%E2%84%96/1483-korinnia-viiny-chornosotentsi>

³⁸ <https://ivet.edu.ua/index.php/component/k2/%E2%84%96/1501-korinnia-viiny-relihiia-ia-k-zbroia>

³⁹ <https://ivet.edu.ua/index.php/component/k2/%E2%84%96/1502-korinnia-viiny-ukraina-ne-rosiia>

⁴⁰ <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/744908>

«Партнерський простір 015»⁴¹, розроблена в рамках міжнародного проєкту програми Erasmus+ «Нові механізми управління на основі партнерства та стандартизації підготовки викладачів професійної освіти в Україні (PAGOSTE)» з метою налагодження комунікації між здобувачами освіти, педагогами й стейкхолдерами.

Таким чином, діяльність Інституту в умовах війни перетворилася на цілісну систему науково-методичного забезпечення стійкості та подальшого розвитку людського капіталу України. Завдяки синергії результатів досліджень та оперативних практичних рішень Інститут став потужним науково-інноваційним хабом незламності в структурі НАПН України, надійним форпостом професійної освіти держави. Реалізація проєктів із інформаційної протидії агресору, розвиток енергоефективних компетентностей та активна волонтерська діяльність підтвердили статус наукового колективу як інтелектуального ядра, що забезпечує стійкість людського капіталу. Сьогодні Інститут професійної освіти виступає ключовою ланкою НАПН України у формуванні безбар'єрного освітнього простору та інтеграції вітчизняної науки в європейське співтовариство, демонструючи відданість національним інтересам і незламну віру в інноваційне майбутнє України.

⁴¹ <https://015.org.ua/>

Довідник

Упорядники:

Радкевич Валентина Олександрівна
Романова Ганна Миколаївна
Пригодій Микола Анатолійович
Базиль Людмила Олександрівна
Герлянд Тетяна Миколаївна
Закатнов Дмитро Олексійович
Кравець Світлана Григорівна
Кручек Вікторія Аркадіївна
Тітова Олена Анатоліївна
Белан Владислав Юрійович
Лапа Оксана Вікторівна
Купрієвич Вікторія Олександрівна
Майборода Людмила Анатоліївна
Байбулін Вілерій Борисович
Маркова Вікторія Омелянівна

**ІНСТИТУТ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ НАПН УКРАЇНИ:
ДВА ДЕСЯТИЛІТТЯ РОЗВИТКУ**

[Електронне видання]

Наукові редактори:

Радкевич Валентина Олександрівна, Романова Ганна Миколаївна

Технічний редактор:

Майборода Людмила Анатоліївна

Палітурка:

Майборода Людмила Анатоліївна

ІПО НАПН України¹

Формат 60x84/16. Авт. арк. 9,0 Зам. 18/2026

Видавець і виготівник Інститут професійної освіти НАПН України.
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру: серія ДК № 3805 від 21.06.2010 р.

¹Картинку для палітурки взято з мережі Інтернет